

**2024 AVRUPA
PARLAMENTOSU
SEÇİMLERİ
MAYIS 2024**

RA-
POR

Milli İstihbarat Akademisi

2024 AVRUPA PARLAMENTOSU SEÇİMLERİ

RAPOR / MAYIS 2024

Telif

Millî İstihbarat Akademisi © 2024

Ankara - TÜRKİYE

Yayın Tarihi: MAYIS 2024

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları Millî İstihbarat Akademisine ait olup 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz.

Millî İstihbarat Akademisi

E-Posta : bilgi@mia.edu.tr

Web : www.mia.edu.tr

"Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5'inci maddesinin 2'nci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir."

2024 AVRUPA PARLAMENTOSU SEÇİMLERİ

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	5
YÖNETİCİ ÖZETİ	7
GİRİŞ	9
BÖLÜM 1	
AP'nin Tarihi, Statüsü, Görevleri ve Yetkileri	12
BÖLÜM 2	
AP'deki Siyasi Gruplar ve Türkiye'ye Yaklaşımları	26
BÖLÜM 3	
AP Seçimlerine Dair Beklentiler	56
BÖLÜM 4	
AP'de Koalisyon	66
BÖLÜM 5	
AP ve Türkiye	76
KAYNAKÇA	82

GRAFİK

Grafik 1: Ülkelerin Milletvekili Sayısı.....	15
Grafik 2: Ulusal Seçimler ile AP Seçimleri Katılım Oranı Karşılaştırması	20
Grafik 3: Avrupalıların Seçimlere Verdikleri Önem	21
Grafik 4: Avrupalıların Seçimlere Katılma Eğilimi	22
Grafik 5: AB Seçmeninin Önemsediği Konular	23
Grafik 6: 2022-2024 AP'deki Parti Gruplarına Göre Komite Başkanları Sayısı	63
Grafik 7: Siyasi Gruplar İçindeki Entropi Seviyesi	69
Grafik 8: Ortak Oy Kullanma Oranı (%)	70
Grafik 9: AP'de Bulunan Siyasi Grupların Verdikleri Oy ile Alınan Kararların Uyumunu (%)	72
Grafik 10: Avrupalıların Türkiye'ye Bakış Açısı.....	76

TABLO

Tablo 1: Seçim Sonrası Milletvekili Artışı Yaşayacak Ülkeler	14
Tablo 2: 1979-2019 Yılları Arasında Avrupa Seçimlerine Katılım Oranlarındaki Değişimler	16-17
Tablo 3: Ülke ve Gruplara Göre Güncel AP Milletvekili Dağılımı	27
Tablo 4: EPP Milletvekili Dağılımı	29-30
Tablo 5: S&D Milletvekili Dağılımı	34
Tablo 6: RE Milletvekili Dağılımı	37-38
Tablo 7: G/EFA Milletvekili Dağılımı	42
Tablo 8: ECR Milletvekili Dağılımı.....	45
Tablo 9: ID Milletvekili Dağılımı	49
Tablo 10: The Left Milletvekili Dağılımı	51
Tablo 11: AP Grupları ve Düşünceleri	54
Tablo 12: Anketlere Göre Seçim Sonuçları	57
Tablo 13: Partilerin Grup Değişikliği İhtimalleri	59
Tablo 14: AP'nin Metsola Dönemindeki (2022-2024) AP Bürosu.....	62
Tablo 15: Türkiye'ye Karşı Pozitif Bakış Açısı Oranına Etki Eden Faktörler	78

ÖN SÖZ

AVRUPA BİRLİĞİ (AB) üyesi 27 ülkede yaklaşık 373 milyon seçmen, 6-9 Haziran tarihleri arasında 720 sandalyeli Avrupa Parlamentosunun (AP) yeni temsilcilerini seçmek için sandık başına gidecek. 1962'de mevcut adını alan AP'de; 1979 yılına kadar parlamenterler, Birlik üyesi devletlerin hükûmetleri tarafından belirlenmekteydi. 1979'da AP milletvekilleri ilk kez doğrudan seçimlerle belirlenmeye başlanmıştır. 1993'te yürürlüğe giren Maastricht Anlaşması, belirlenen mevzuat alanlarında ortak karar alma uygulamasını başlatmış, Parlamentosunun yetkilerini daha da artırmıştır. 1999 yılında yürürlüğe giren Amsterdam Anlaşması ile Parlamentosunun yetkileri daha da genişletilmiştir. En son olarak 2009 yılında yürürlüğe giren Lizbon Anlaşması ile AP'nin mevcut hukuki statüsüne ulaşılmıştır. Lizbon Anlaşması'yla Parlamentosunun AB bütçesi üzerindeki yetkileri artmış ve yasama yetkileri birçok alanda Konsey ile neredeyse eşit hâle getirilmiştir. AP seçimleri, Avrupa'da vatandaşların Birlik'e dair siyasi karar almaya doğrudan etki edebildikleri tek mecradır. Bu nedenle temsil açığını kapatarak AB'yi daha meşru hâle getirmesi açısından da ayrı bir önemi bulunmaktadır.

Her 5 yılda bir yapılan AP seçimleri, en son pandemi öncesinde 2019 yılında yapılmıştı. O günden bu zamana Avrupa çok önemli değişimlerden geçmiştir. COVID-19 pandemisi, Avrupa açısından önemli kırılma noktaları belirgin olarak göstermiştir. Başlangıçta ciddi sarsıntılar geçiren AB, bu süreci kendi aralarındaki dayanışmayı artırarak aşabilmiştir. Ancak pandeminin başında yaşanan dağınıklık ve koordinasyon eksikliği, Avrupa bünyesinde kayda değer hasarlar bırakmıştır. AB ilk kez, önemli bir üyesi olan Britanya'nın Birlik'ten ayrılmasının şokunu yaşamıştır. 2016'da yapılan referandumla Birlik'ten ayrılma kararı alan Britanya, 31 Ocak 2020'de Birlik'ten ayrılmıştır. Brexit hem AB'ye hem de Britanya'ya zarar vermiş ve AB fikrinde bir gedik açmıştır. Rusya'nın 24 Şubat 2022'de başlattığı Ukrayna işgali ile 2014'te başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı'ndaki kapsamlı tırmandırma adımı ise AB'de tam bir şok ve sarsıntı etkisi yapmıştır. Rusya'nın işgal harekâtına hazırlıksız yakalanan AB özellikle savunma ve enerji konularındaki kırılma noktalarını çok

daha yakından hissetmiştir. AB, Ukrayna savaşıyla NATO ve ABD'ye bağımlılığını daha yakından hissetmiştir. AB üyesi Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya üye olmaları, NATO ittifakını güçlendirse de Avrupa'nın güvenlik kaygılarını tam olarak gidermeye yardımcı olmamıştır. Transatlantik ilişkilerde yeni bir Trump döneminin kaygılarını yaşayan Avrupa siyaseti için Brüksel'deki seçim sonuçlarının yanı sıra Kasım 2024'te ABD'de yapılacak başkanlık seçimlerinin de ayrı bir önemi vardır. 2019 seçimlerine küresel ısınma ile mücadele, biyolojik çeşitlilik ve çevrenin korunması, yenilenebilir enerjilerin yaygınlaştırılması, farklı kimliklerin ve cinsel yönelimlerin katılımının teşviki gündemleri ile giren Avrupa; 2024 seçimlerine çok daha farklı bir atmosfer ve gündemle girmektedir. AP bugün; savunma konusundaki kırılganlıkları, Avrupa'nın ekonomide azalan rekabet gücünü, gelir dağılımında yaşanan adaletsizlikleri, konut sorununu, düzensiz göç meselesini ve en önemlisi de aşırı sağ ve popülist siyasi aktörlerin güçlenmesi meselesini tartışmaktadır.

Türkiye'nin en önemli ticari partneri olan, milyonlarca vatandaş ve soydaşına ev sahipliği yapan; savunma, kültür, teknoloji gibi alanlarda en önemli paydaşlarından biri olan AB'de yaşanacak siyasi gelişmeler Türkiye'yi de yakından ilgilendirmektedir. Son dönemde dondurulmuş olsa da hâlen AB aday ülkesi olan ve Gümrük Birliği Modernizasyonu ile vize serbestisi konusunda AB kanadından ivedi adımlar beklentisi içinde olan Türkiye açısından AP seçim sonuçlarının ne şekilde oluşacağı önemlidir.

Millî İstihbarat Akademisi olarak yukarıda değinilen nedenlerden ötürü ülkemiz ve Avrupa açısından ciddi bir öneme sahip olan AP seçimlerine dair bir değerlendirme raporu kaleme aldık. AP seçim sonuçlarının ne şekilde oluşabileceğini ve bu tablonun; Avrupa siyaseti, transatlantik ilişkiler ve Türkiye-AB ilişkileri açısından muhtemel etkilerini değerlendirdik. AP seçimlerine dair bilgiye dayalı ve objektif bir anlayış oluşturması temennisiyle çalışmamızı okuyucularıyla buluşturmaktan mutluluk duyuyoruz. Bundan sonra da başta ülkemizi ilgilendiren konular olmak üzere dünyadaki ve bölgemizdeki siyasi, ekonomik ve stratejik konulara dair çalışmalarımızı yayımlamaya devam edeceğiz.

Prof. Dr. Talha KÖSE

Millî İstihbarat Akademisi Başkanı

YÖNETİCİ ÖZETİ

- Kökenleri, 1952 yılında kurulan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğuna kadar giden Avrupa Parlamentosu (AP) zaman içinde üye sayısını artırmış, 1962’de mevcut adını kullanmaya başlamıştır. Nihayetinde 1987 yılında kabul edilen Avrupa Tek Senedi ile bu ismi resmîyet kazanmıştır. 1979 yılına kadar üye devletler tarafından belirlenen parlamenterler, bu tarihten itibaren doğrudan halk oyu ile seçilmeye başlanmış, böylece kurumun demokratik meşruiyeti ile buna paralel olarak yetkileri ve etkinliği artmıştır. Son olarak 2009 yılında yürürlüğe giren Lizbon Anlaşması ile AP, mevcut hukuki statüsüne ulaşmıştır.
- Her 5 yılda bir yapılan ve sonuncusu 6-9 Haziran tarihleri arasında gerçekleştirilecek olan AP seçimleri, Avrupa Birliği (AB) içindeki dengeleri olduğu kadar transatlantik ilişkileri de etkileme potansiyeline sahiptir. Seçimlere katılım oranı her ne kadar üye ülkelerde daima ulusal seçimlere katılımın altında kalsa da Brexit sonrası bu oran artış göstermiş ve son seçimlerde de benzer bir süreç gözlemlenmiştir. Seçim sonuçlarının; AB ile yakın siyasi, ekonomik ve askerî ilişkilere sahip olan ülkemizi de etkileme ihtimali bulunmaktadır.
- Seçim öncesi gerçekleştirilen anketler başta EPP ve S&D olmak üzere merkez sağ ve sol partilerin bir miktar oy kaybına uğrayacağını, buna mukabil başta aşırı sağ olmak üzere radikal partilerin Parlamentodaki sandalye sayılarını artıracaklarını öngörmektedir. Aşırı sağ partilerin, beklentileri gerçekleştirerek toplam 720 sandalye sayısının %25’ini elde etmeleri durumunda dahi AP’de çok fazla etkili olmaları beklenmemektedir. Bunda “güvenlik kordonu” (cordon sanitaire) ve “iç entropi” gibi mekanizmaların etkisinin önemli olduğu değerlendirilmektedir.
- Güvenlik kordonu, Avrupa’daki aşırı sağ partilerin iktidara gelmesini önleme amacıyla on yıllardır diğer partiler tarafından radikal milliyetçi gruplara karşı uygulanan bir çeşit iş birliği boykotu iken iç entropi, sabit belirli ilkeler yerine popülist yaklaşımlara sahip aşırı milliyetçi partilerin, kendi ulusal sorunlarını öncelemelerinin de etkisiyle farklı uluslardan olan benzerleriyle bir araya gelerek ortak politikalar belirlemelerindeki zorlukları ifade etmektedir.

- Kurumsal işleyiş bakımından AP'nin karar alma mekanizmaları ve Parlamento içinde klasik anlamda iktidar ve muhalefet kanatlarının olmaması; önceden beri kalıcı cephelerin değil, konu bazlı iş birliklerinin ve koalisyonların oluşmasına yol açmaktadır. Bu durum belli konularda benzer siyasi görüşlere sahip gruplar arasında anlaşmazlıkların yaşanmasına ya da farklı görüşlerin bir araya gelebilmesine zemin hazırlamaktadır.
- Haziran sonrası şekillenecek olan dengelerde, EPP ve S&D tarafından oluşturulan "büyük koalisyon"un ana politikaların sürdürülmesinde temel rol oynayacağı ancak ikilinin ve diğer partilerin aşırı sağın taleplerini daha fazla dikkate almak zorunda kalacakları değerlendirilmektedir. Özellikle "süper büyük koalisyon" olarak adlandırılan üç partinin (EPP, S&D ve RE), belirli konularda uzlaşamamaları hâlinde aşırı sağ partiler daha fazla pazarlık gücüne kavuşabilir. Bu resim, ECR ve ID gibi radikal sağ partilerin şimdiye kadar elde etmekte zorlandıkları AP içinde etkili makamlar olan başkan yardımcılıkları ve komite başkanlıklarını elde etmelerine neden olabilir.
- Geleneksel olarak Türkiye karşıtı tavırların daha baskın olduğu aşırı sağ grupların; göç, üyelik müzakereleri, Gümrük Birliği yenilenmesi ve vize serbestisi gibi konularda ülkemizi zorlayıcı adımlar atma olasılığı artmaktadır. Bununla birlikte AP, çok farklı mikro bileşenlerden oluşan bir yapıdır ve Türkiye konusundaki tavırları çoğu zaman olumsuz anlamda benzeşse de başta Romanya, Bulgaristan ve Polonya gibi Doğu Avrupa ülkeleri olmak üzere bazı üye devletlerin Türkiye algısının olumlu yönde ayrıştığı bilinmektedir. Dolayısıyla AP ile kurulacak ilişkilerde, bu çok parçalılık ve konu bazlı pragmatik temas ile müzakere hususları dikkate alınmalıdır.
- AP içindeki birçok grup, Birlik'in yerine üye ülkelerin güçlendirilmesi gerektiğinin altını çizirken ulusal egemenlik paylaşımına sıcak bakmayan gruplarla tematik temasların faydalı olabileceği değerlendirilmektedir. Öte yandan Türkiye'ye karşı sürekli insan hakları, azınlıklar, basın özgürlüğü ve hukukun üstünlüğü gibi konuları araçsallaştırarak politik taviz koparmaya çalışan merkez siyasi yapıların; Avrupa içinde Neonazilerle ve Putin Rusya'sı gibi hasmane odaklarla ilişkileri tartışılan grupların güç kazandığı Parlamento atmosferinde, bu tür söylemlere daha az başvurusu beklenir. AP kendi içerisindeki siyasi tartışmalar ve fikir ayrılıkları ile daha fazla enerji kaybedecek ve karar alma süreçlerinde daha fazla zorlanacaktır. Bu durum, AB'nin uluslararası alandaki aktörlük konumunu daha fazla sorgulanır hâle getirebilir. Eğer karar alma süreçlerinde istişare ve müzakereler derin görüş ve fikir ayrılıkları nedeni ile aksatılırsa bu da AP'nin demokratik meşruiyetini daha fazla sorgulanır hâle getirecektir.
- Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin ardından oluşan atmosferde Doğu Avrupa ülkelerinin NATO ile dayanışmayı artırması, dahası geçmişte NATO ile mesafeli ilişkileri ile bilenen AP içindeki siyasi grupların dahi artan şekilde NATO vurgusunda bulunması; ittifakın önemli bir üyesi olan Türkiye'nin kıtanın güvenliği hususunda öne çıkmasına neden olabilir. Nitekim son dönemde Türkiye'nin; Romanya, Polonya ve Macaristan gibi ülkelere olan silah ihracatının hızlı bir biçimde artması, yakın gelecekte Türkiye-Avrupa ilişkilerinde normatif konular yerine güvenlik boyutunun daha fazla öne çıkacağına göstergesi olarak okunabilir.

AVRUPA PARLAMENTOSU (AP) seçimleri, 6-9 Haziran 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilecektir. Bu seçimler; Avrupa'nın iç ve dış politikasını, ekonomik istikrarını ve uluslararası ilişkilerini belirleyecek olup Rusya, Çin gibi büyük güçlerle olan ilişkilerden ekolojik sorunların ele alınmasına kadar birçok önemli konuyu etkileyecektir. Aynı zamanda küresel olarak karşılaşılan pek çok zorluk karşısında Avrupa'nın tepkisini de şekillendirecektir.

Özellikle Avrupa Birliği (AB) ile Türkiye arasındaki ilişkiler bu seçimlerle yeni bir evreye girebilecektir. Türkiye, coğrafi konumu ve stratejik önemi nedeniyle Avrupa'nın güvenlik ve göç politikalarında kritik bir rol oynamaktadır. Bu seçimler, iki taraf arasındaki diyalog ve iş birliğinin geleceğini şekillendirecek politikaların belirlenmesinde önemli bir fırsat sunmaktadır. AB ile Türkiye arasındaki müzakereler, Gümrük Birliği, vize serbestisi gibi konular ve daha fazlası; bu seçimlerin sonuçlarına bağlı olarak yeni bir ivme kazanacak ya da mevcut durumlar gözden geçirilecektir.

Bu seçimler aynı zamanda NATO ve AB arasındaki ilişkiler üzerinde de önemli etkilere sahip olacaktır. NATO ile AB arasındaki stratejik ortaklık özellikle savunma ve güvenlik politikaları açısından kritik bir öneme sahiptir. Parlametonun yeni yapısı, bu iki organizasyon arasındaki iş birliğinin geleceğini ve Avrupa'nın genel savunma stratejisini doğrudan etkileme potansiyeline sahiptir. Özellikle Rusya'nın artan askerî tehdidi ve Çin'in küresel sahnedeki yükselişi gibi konular, Avrupa'nın dış politika ve savunma stratejilerinin yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Ekoloji ve çevre politikaları da seçimlerin en önemli gündem maddelerinden biri olacaktır. Avrupa Yeşil Mutabakatı, Avrupa'nın 2050 yılına kadar iklim nötr bir kıta olma hedefini desteklemekte olup bu seçimlerde yapılacak tercihler doğrultusunda bu politikaların uygulanması ve geliştirilmesi şekillenecektir. Avrupa'nın ekolojik ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri, seçilecek Parlamento üyelerinin çevresel konulardaki tutum ve politikalarıyla doğrudan ilişkilendirilecektir.

Sonuç olarak Haziran 2024 AP Seçimleri; AB ve Türkiye arasındaki ilişkilerden NATO ile olan sinerjinin güçlendirilmesine, küresel ekonomik ve siyasi dengelerden çevresel sorumluluklara ve bölgesel güvenlik politikalarına kadar birçok kritik alanda Avrupa'nın rotasını belirleyecektir. Her bir oy, Avrupa'nın küresel güvenlik ve savunma politikalarının gelecekte nasıl evrileceği üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olacaktır.

BÖLÜM 1:

AP'nin Tarihi, Statüsü, Görevleri ve Yetkileri

AP'nin Tarihi, Statüsü, Görevleri ve Yetkileri

AP'nin Tarihi ve Statüsü

Üye devletlerin vatandaşları tarafından doğrudan seçilen AP, AB'nin yasama kolunu temsil etmektedir. Bu Parlatentonun kökenleri, 1952 yılında kurulan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğuna (AKÇT) dayanmaktadır. O dönemde, AKÇT'ye üye altı ülke (Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg) toplam 78 temsilciyi/parlamenteri "Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Ortak Meclisi" adı altında toplayarak bu kurumun ilk adımlarını atmıştır. Meclis, topluluğun geleceği hakkında görüş alışverişi yapmak amacıyla bir platform olarak kurulmuştur.

Kökenleri, 1952 yılında kurulan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğuna kadar giden Avrupa Parlamentosu (AP) zaman içinde üye sayısını artırmış, 1962'de mevcut adını kullanmaya başlamıştır.

Nihayetinde 1987 yılında kabul edilen Avrupa Tek Senedi ile bu ismi resmîyet kazanmıştır.

1958'de, AKÇT'nin yanı sıra Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunun (Euratom) kurulması ile 1958 yılında Strazburg'da toplanan Ortak Meclisin üye sayısı 142'ye yükselmiştir. Bundan sonraki süreçte topluluğa katılan her yeni üye ile parlamenter sayısı artmış ve bu yapı "Avrupa Parlamenter Meclisi" adını almıştır. Yine bu yıl itibarıyla Ortak Meclis yerine üç topluluğun ortak meclisi olarak "Avrupa Parlamenter Meclisi" ismi kullanılmaya başlanmıştır. Bu gelişmeden sadece 4 sene sonra 1962'de, bu kurum "Avrupa Parlamentosu" olarak anılmaya başlanmış ve 1987 yılında kabul edilen Avrupa Tek Senedi (ATS) ile ismi resmîleşmiştir.

1979 yılına kadar parlamenterler, Birlik üyesi devletlerin hükümetleri tarafından belirlenmekteyken 1979'da AP milletvekilleri ilk kez doğrudan seçimlerle belirlenmeye başlanmıştır. Böylece Parlatentonun demokratik meşruiyeti artırılmıştır. Günümüzde AP seçimleri her 5 yılda bir yapılmaktadır ve parlamenterler, Avrupa vatandaşlarının iradesini temsil etmektedir.

AP, başlangıçta yalnızca danışma işlevi gören bir kurumken genişleme sürecinde atılan adımlarla birlikte daha işlevsel bir yürütme organı hâline gelmiştir. Özellikle AB'nin bugünkü konumuna ulaşmasında önemli bir dönüm noktası olan Single European Act (SEA) ile Parlatentonun etkinliğini artıran bazı önemli düzenlemeler yapılmıştır (European Parliament, 1986). Örneğin, bugün Parlatentoda "nitelikli çoğunluk" olarak adlandırılan oylama yönteminin kullanıldığı alanlar genişlemeye başlamış ve demokratik meşruiyet olgusunu güçlendirmek amacıyla Parlatentonun yasama ve diğer bazı karar alma süreçlerinde daha aktif bir rol alması sağlanmıştır.

Aynı şekilde SEA ile günümüzde birçok tartışmaya yol açan topluluklara yeni üye kabulü ve ortaklık anlaşmaları için Parlamentonun önceden onay vermesi kuralı getirilmiştir. SEA'dan sonra 1993'te yürürlüğe giren Maastricht Anlaşması, açıkça belirlenen mevzuat alanlarında ortak karar alma uygulamasını başlatmış ve iş birliğini genişleterek Parlamentonun yetkilerini daha da artırmıştır (European Parliament, 1992). Böylece bütünleşme sürecinde sıkça gündeme gelen "demokrasi açığı" tartışmasının zayıflatılması amaçlanmıştır.

1999 yılında yürürlüğe giren Amsterdam Anlaşması ile Parlamentonun yetkileri daha da genişletilmiştir (European Parliament, 1996). Anlaşma, Parlamento ve Konseyi yasama sürecinde "ortak karar alma" (co-decision) mekanizmasında eşit ortaklar olarak konumlandırmıştır. Ortak karar alma, Parlamentonun yasama sürecindeki etkinliğini artırmış ve AB içinde demokratik meşruiyetini güçlendirmiştir. Bu süreçte Avrupa Komisyonu başkanının ataması, artık Parlamentonun onayına tabi hâle gelmiştir. 2003'te yürürlüğe giren Nice Anlaşması ile ortak karar alma mekanizmasının uygulandığı alanların sayısı artırılmıştır (Eur-Lex, 2001). Bu, Parlamentonun AB politikaları üzerindeki söz hakkını daha da güçlendirmek ve Avrupa yasalarının şekillendirilmesinde daha belirgin bir rol üstlenmesini sağlamak adına yapılan bir hamle olmuştur. En son olarak 2009 yılında yürürlüğe giren Lizbon Anlaşması ile AP'nin mevcut hukuki statüsüne ulaşılmıştır.

Anlaşma, AB'nin temel yasal çerçevesini oluşturmuş ve Parlamentonun yetkilerini önemli ölçüde genişletmiştir. Lizbon Anlaşması'yla Parlamentonun AB bütçesi üzerindeki yetkileri artmış ve yasama yetkileri birçok alanda Konsey ile neredeyse eşit hâle getirilmiştir (European Parliament, 2009). Bu durum, Parlamentonun AB içindeki politika belirleme süreçlerinde daha etkin ve dengeleyici bir güç olmasını sağlamak adına yapılmıştır. Getirilen son değişikliklerle birlikte AP, AB'nin demokratik işleyişinde merkezî bir rol hâline gelmiştir. Böylelikle vatandaşların Avrupa politikaları üzerinde söz sahibi olduğu imajı verilmiştir.

Ulusal yasama organlarından farklı olarak AB'de, çift başlı bir yasama organı bulunmaktadır. Lizbon Anlaşması çerçevesinde AP'nin mevcut durumu incelendiğinde dikkat çeken ilk nokta; AB kurumları içinde doğrudan halk tarafından seçilen tek kurum olan Parlamentonun, Bakanlar Konseyi ile birlikte Birlik'in yasama ayağını oluşturduğudur. Bu nedenle Birlik'in yasama kolunda bir karar alınabilmesi için AP'nin ve Bakanlar Konseyinin koordineli çalışması gerekmektedir. Ayrıca Parlamento; AB Adalet Divanı, AB Komisyonu, Avrupa Merkez Bankası, Avrupa

1999 yılında yürürlüğe giren Amsterdam Anlaşması ile Parlamentonun yetkileri daha da genişletilmiştir. Anlaşma, Parlamento ve Konseyi yasama sürecinde "ortak karar alma" (co-decision) mekanizmasında eşit ortaklar olarak konumlandırmıştır. Ortak karar alma, Parlamentonun yasama sürecindeki etkinliğini artırmış ve AB içinde demokratik meşruiyetini güçlendirmiştir.

Sayıştayı ve Avrupa Kamu Denetçisi ile birlikte AB'nin uluslararası yapısını yansıtan en önemli kurumlarından biridir. AP üyeleri, seçtikleri ülkenin vatandaşlarını değil, tüm AB vatandaşlarını temsil etmektedir. Dolayısıyla AP üyeleri seçtikleri ülkenin çıkarları için değil, kurumsal olarak AB'nin çıkarları için çalışmaktadır. Bu, AP'de ulusal parlamentolarda bulunan klasik iktidar-muhalefet dinamiğinin bulunmaması sonucunu doğurmuştur.

Lizbon Anlaşması'nın yürürlüğe girmesiyle AP üyelerinin sayısı, Parlamento başkanı dâhil en fazla 751 olarak belirlenmiştir. Böylelikle Avrupalılar, 2019 seçimlerinde 751 AP milletvekili seçebilmiştir. Ancak Birleşik Krallık'ın 2020'de AB'den ayrılmasının ardından daha önce İngiliz milletvekillerinin sahip olduğu 73 koltuğun bir kısmı, nüfuslarına göre "yetersiz temsil edilen" diğer üye ülkelere yeniden dağıtılmış ve milletvekili sayısı 705'e düşürülmüştür. Günümüzde AP'de 705 milletvekili bulunmaktadır. Ancak Haziran 2024 seçimlerinin ardından bu sayı 15 kişi artarak 720'ye çıkacaktır.

Bu değişikliğin ardından 12 ülkenin milletvekili kontenjanlarının şu şekilde büyüdüğü görülecektir:

- Fransa, İspanya ve Hollanda ikişer milletvekili,
- Avusturya, Belçika, Polonya, Slovenya, Slovakya, Finlandiya, Letonya, İrlanda ve Danimarka ise birer milletvekili kazanacaktır.

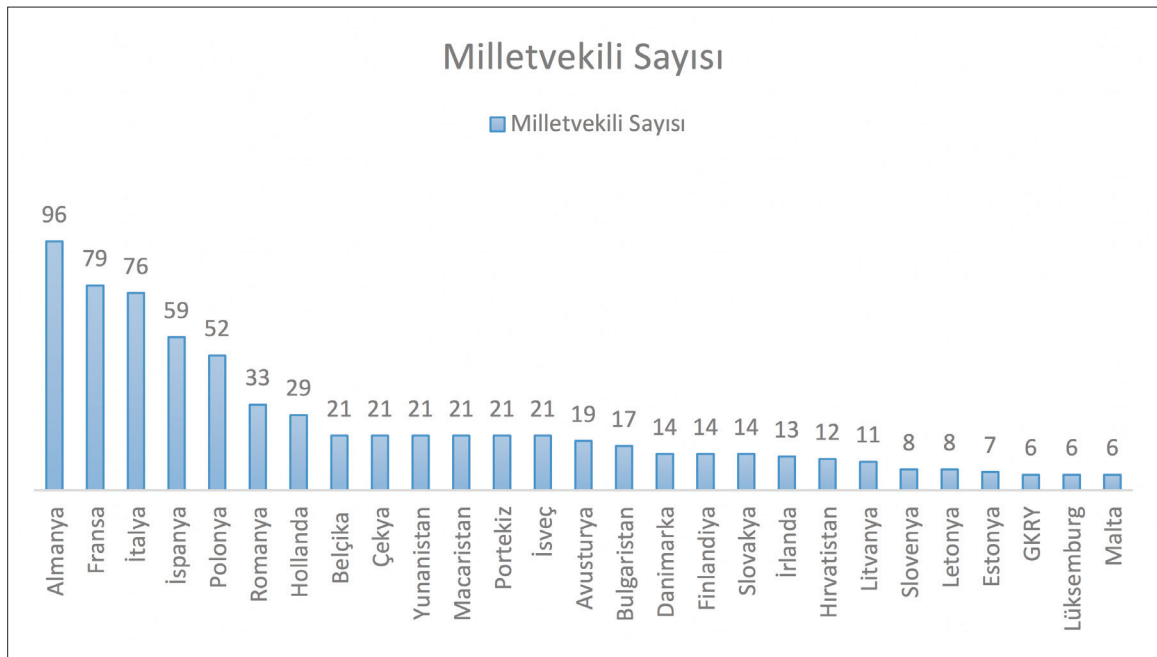
Bu düzenlemeler, nüfus değişiklikleri ve diğer kriterlere dayanarak Avrupa Konseyi ve AP tarafından yapılmaktadır (European Parliament, 2023).

Tablo 1: Seçim Sonrası Milletvekili Artışı Yaşayacak Ülkeler

2024 Öncesi Milletvekili Sayısı	Ülke (Milletvekili Artışı)	2024 Sonrası Milletvekili Sayısı
79	Fransa (+2)	81
59	İspanya (+2)	61
52	Polonya (+1)	53
29	Hollanda (+2)	31
21	Belçika (+1)	22
19	Avusturya (+1)	20
14	Danimarka (+1)	15
14	Finlandiya (+1)	15
14	Slovakya (+1)	15
13	İrlanda (+1)	14
8	Slovenya (+1)	9
8	Letonya (+1)	9

Parlamentodaki koltuk dağılımı, üye ülkelerin nüfuslarına göre yapılmakta ve ülkeler, nüfusları oranında kontenjan almaktadır. Ayrıca Lizbon Anlaşması kapsamında bir ülkeden gelen üye sayısı en az 6 ve en fazla 96 olarak belirlenmiştir. Nüfusları 0,4-1,3 milyon arasında değişen Estonya, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), Lüksemburg ve Malta gibi az nüfuslu ülkeler; AP'ye 6 vekil gönderirken 82 milyon nüfuslu Almanya, AP'ye en çok vekil gönderen ülke olarak 96 vekile sahiptir. Parlamentoya liderlik eden AP başkanı, milletvekilleri arasından üyelerin salt çoğunluğu ile seçilmekte ve 2,5 yıl süreyle görev yapmaktadır. AP üyelerinin görev süresi 5 yıl olduğu için her yasama döneminde iki kez başkan seçilmekte; bir kişinin iki kez başkanlık yapmasının önünde ise herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Grafik 1: Ülkelerin Milletvekili Sayısı

Kaynak: European Parliament, 2023.

AP'nin Görevleri ve Yetkileri

AP'nin ana görevleri arasında Bakanlar Konseyi ile birlikte AB'nin yasama erkini oluşturmak, AB bütçesini onaylamak ve Avrupa Komisyonunu denetlemek bulunmaktadır. Lizbon Anlaşması çerçevesinde AP'nin yasama, denetim ve bütçe yetkileri belirgin bir şekilde tanımlanmıştır. AP, Bakanlar Konseyi ile eşit bir yasama partneri olarak hareket etmektedir ve yasal düzenlemeler konusunda söz sahibidir. Yasama süreci, Avrupa Komisyonunun önerilerini değerlendirme ve bu önerilere dayanarak yasaları şekillendirme işlemi ile başlar. Bu öneriler, AP ve Bakanlar Konseyi tarafından değerlendirilir ve onaylanır.

AP ayrıca Komisyon başkanının atanması ve Avrupa Adalet Divanı gibi diğer AB kurumlarının işleyişini denetleme gibi yetkilere de sahiptir. Örneğin, Komisyon başkanının seçiminde "Spitzenkandidat" (lider

aday) ilkesi uygulanarak seçimleri kazanan parti blokunun adayı önerilmekte ve bu aday AP tarafından onaylanmaktadır. AP'nin yine bir diğer önemli yetkisi ise AB'nin yıllık ve çok yıllık bütçelerini onaylamaktır. AP, AB'ye üye olmak isteyen ülkelerin katılım sürecini yakından takip etmekte ve genişleme politikaları konusunda önemli kararlar almaktadır. Aday ülkelerin AB standartlarına uyumunu değerlendirmekte ve bu ülkelerin üyelik sürecine ilişkin kararları onaylamaktadır (European Parliament, t.y.).

Bu kurumsal yapı AP'nin, AB'nin demokratik yapısında merkezî bir rol oynamasını sağlamaktadır. AP'nin görev ve yetkileri, AB'nin genişleyen yasal ve politik çerçevesi içinde sürekli evrilmekte ve genişlemektedir. Böylece AP, AB'nin uluslararası anlaşmalara katılımından yeni üye ülkelerin kabulüne kadar birçok kritik konuda önemli kararlar almaktadır. Bu kararlar, AB'nin genel politik yönünü şekillendirmekte büyük rol oynamaktadır.

AP Seçimlerine Katılım ve Demokrasi Açığı

Tablo 2: 1979-2019 Yılları Arasında Avrupa Seçimlerine Katılım Oranlarındaki Değişimler

Ülke	1979	1981	1984	1987	1989	1994	1995	1996	1999	2004	2007	2009	2013	2014	2019
Almanya	65,73		56,76		62,28	60,02			45,19	43		43,27		48,1	61,38
Avusturya								67,73	49,4	42,43		45,97		45,39	59,8
Belçika	91,36		92,09		90,73	90,66			91,05	90,81		90,39		89,64	88,47
Birleşik Krallık	32,35		32,57		36,37	36,43			24	38,52		34,7		35,6	37,18
Bulgaristan											29,22	38,99		35,84	32,64
Çekya										28,3		28,22		18,2	28,72
Danimarka	47,82		52,38		46,17	52,92			50,46	47,89		59,54		56,32	66,08
Estonya										26,83		43,9		36,52	37,6
Finlandiya								57,6	30,14	39,43		38,6		39,1	40,8
Fransa	60,71		56,72		48,8	52,71			46,76	42,76		40,63		42,43	50,12
GKRY										72,5		59,4		43,97	44,99

**2024 AVRUPA
PARLAMENTOSU
SEÇİMLERİ**

Hırvatistan													20,84	25,24	43,36
Hollanda	58,12		50,88		47,48	35,69			30,02	39,26		36,75		37,32	41,93
İrlanda	63,61		47,56		68,28	43,98			50,21	58,58		58,64		52,44	49,7
İspanya				68,52	54,71	59,14			63,05	45,14		44,87		43,81	60,73
İsveç							41,63		38,84	37,85		45,53		51,07	55,27
İtalya	85,65		82,47		81,07	73,6			69,76	71,72		65,05		57,22	54,5
Letonya										41,34		53,7		30,24	33,53
Litvanya										48,38		20,98		47,35	53,48
Lüksemburg	88,91		88,79		87,39	88,55			87,27	91,35		90,76		85,55	84,24
Macaristan										38,5		36,31		28,97	43,36
Malta										82,39		78,79		74,8	72,7
Polonya										20,87		24,53		23,83	45,68
Portekiz				72,42	51,1	35,54			39,93	38,6		36,77		33,67	30,75
Romanya											29,47	27,67		32,44	51,2
Slovakya										16,97		19,64		13,05	24,74
Slovenya										28,35		28,37		24,55	28,89
Yunanistan		81,48	80,59		80,03	73,18			70,25	63,22		52,61		59,97	58,69
AB Geneli	61,99	-	58,98	-	58,41	56,67	-	-	49,51	45,47	-	42,97	-	42,61	50,66

Kaynak: 2014 European Elections Desk Research, 2015.

- 1958: Kurucu üye olan devletler Belçika, Almanya, Fransa, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda.
- 1973: Birleşik Krallık, Danimarka ve İrlanda AB'ye katılıyor.
- 1981: Yunanistan AB'ye katılıyor.
- 1986: İspanya ve Portekiz AB'ye katılıyor.
- 1995: Avusturya, Finlandiya ve İsveç AB'ye katılıyor.
- 2004: GKRY, Çekya, Estonya, Macaristan, Litvanya, Letonya, Malta, Polonya, Slovenya, Slovakya AB'ye katılıyor.
- 2007: Bulgaristan ve Romanya AB'ye katılıyor.
- 2013: Hırvatistan AB'ye katılıyor.
- 2020: Birleşik Krallık AB'den ayrılıyor (European Union, 2024).

Tablo 2'de belirtildiği üzere AB genelinde seçimlere katılım oranı, ilk AP seçimlerinden başlayarak 2019 seçimlerine dek istisnasız bir şekilde düşüş göstermiştir. Ancak 2019 yılında, bir önceki seçimde elde edilen %42,61 katılım oranına nazaran yaklaşık %8'lik bir yükseliş gösterip %50'nin üstüne çıkmayı başarmıştır. Bu noktada demokrasi açığı kavramına yakından bakmak gerekmektedir.

Demokrasi açığı kavramı; AB'nin yeterince demokratik olmadığı, işleyiş yöntemlerinin karmaşıklığı nedeniyle yurttaşlardan giderek uzaklaştığı ve yurttaşlarla karar alma merkezleri arasındaki mesafenin kapatılmadığı eleştirisine dayanmaktadır. Bu kavram, 2019 seçimlerine kadar AB analizlerinde sıklıkla kullanılmaktaydı (Boyras, Güngörmez ve Kavukcu, 2024). Ancak yukarıda da görüldüğü üzere 2019 AP Seçimleri, seçmen katılımında önemli bir artış göstererek 1994'ten bu yana en yüksek katılım oranına ulaşmış ve az da olsa demokrasi açığı eleştirilerinin azalmasına sebep olmuştur. Katılımdaki bu artış, başta Brexit olmak üzere popülizmin yükselişi ve genç neslin AB siyasetine olan ilgisinin artması gibi birçok temel faktöre bağlanabilir. Bu unsurların her biri AB vatandaşlarını oy kullanmak için harekete geçirmede önemli bir rol oynamıştır.

Brexit ihtimali, AB'nin istikrarı ve geleceği ile ilgili kamusal söylemi önemli ölçüde şekillendirmiş ve Birleşik Krallık'ın AB'den olası çıkışının siyasi ve ekonomik sonuçlarına yoğun bir şekilde dikkat çekmiştir. Brexit'i çevreleyen belirsizlik, bir katalizör görevi görmüş ve diğer üye ülke vatandaşlarının Birlik'e olan bağlarının güçlenmesine neden olmuştur (Hobolt, Popa, Van der Brug ve Schmitt, 2022, s. 114-115). Brexit referandumu, üye devletler arasındaki ekonomik eşitsizlikler ve ulusal egemenlik ile uluslararası egemenlik konusunda devam eden tartışmalar gibi AB içindeki mevcut çatlakları öne çıkarmış ve belki de yoğunlaştırmıştır.

Bu konular uzun süredir tartışılrsa da Birleşik Krallık'taki referandumla daha da net bir şekilde ortaya çıkmıştır. 2019 seçimlerine giden süreçte devam eden Brexit müzakereleri, AB konularının medyada ve kamuoyundaki tartışmalarda ön plana çıkmasını sağlamıştır. Bu ilgi, seçmenlerin katılımını ve bil-

gilenmesini sağlayarak katılımın artmasına katkıda bulunmuştur. Birleşik Krallık'ın AB ile müzakerelerine ilişkin yapılan kapsamlı haber ve tartışmaların, siyasi farkındalığı ve seçim sonuçlarına ilişkin algılanan riskleri artırdığını; bunun da seçmen katılımına olumlu yönde etki ettiğini söylemek mümkündür. Bu yoğun medyatizasyon, derin meselelerin yalnızca Brexit oylarını etkilemede değil; aynı zamanda diğer üye ülkelerin seçmen davranışlarını şekillendirmede de büyük bir rol oynadığını göstermiştir (The European Parliament Directorate-General for Communication Public Opinion Monitoring Unit, 2019, s. 73-75). Brexit, AB seviyesinde alınan kararların her vatandaş üzerinde olası etkiler yaratabileceğini gözler önüne sermiş ve seçmenlerin Avrupa siyasetine olan ilgisinin artmasını sağlayan faktörlerden biri olmayı başarmıştır.

Bununla birlikte popülist hareketlerin yükselişinin de Avrupa genelindeki siyasi ortamı derinden etkilediğini söylemek mümkündür. Yaygın endişeleri ele alarak geniş kitlelere hitap etme yetenekleriyle bilinen popülist partiler, AB seçimlerine Birlik'in geleceğini etkilemesi bakımından oldukça önem vermektedir. Bu strateji özellikle popülist gündemin üst sıralarında yer alan göç ve ulusal egemenlik gibi konularda seçmenleri büyük oranda harekete geçirmiştir. Popülist partiler; AB'nin, ortalama vatandaşın ihtiyaçlarından kopuk ve elitlerin yönlendirdiği bir proje olduğu yönünde bir anlatı kullanmaktadır. Bu partiler AB seçimlerini, kontrolü bu elitlerden geri alma fırsatı olarak nitelemekte ve seçmenlerin haklarından mahrum bırakıldığını veya geleneksel siyasi düzen tarafından ihmal edildiğini vurgulayarak kitleleri harekete geçirmektedir. Popülist retorik, AB'nin gidişatına ilişkin halkın korkularından ve hayal kırıklıklarından başarılı bir şekilde yararlanmaktadır. Bu mesajların duygusal yankısının seçmen katılımının artırılmasında kritik bir rol oynadığını görmek mümkündür (Ehin ve Talving, 2021, s. 468, 469, 473).

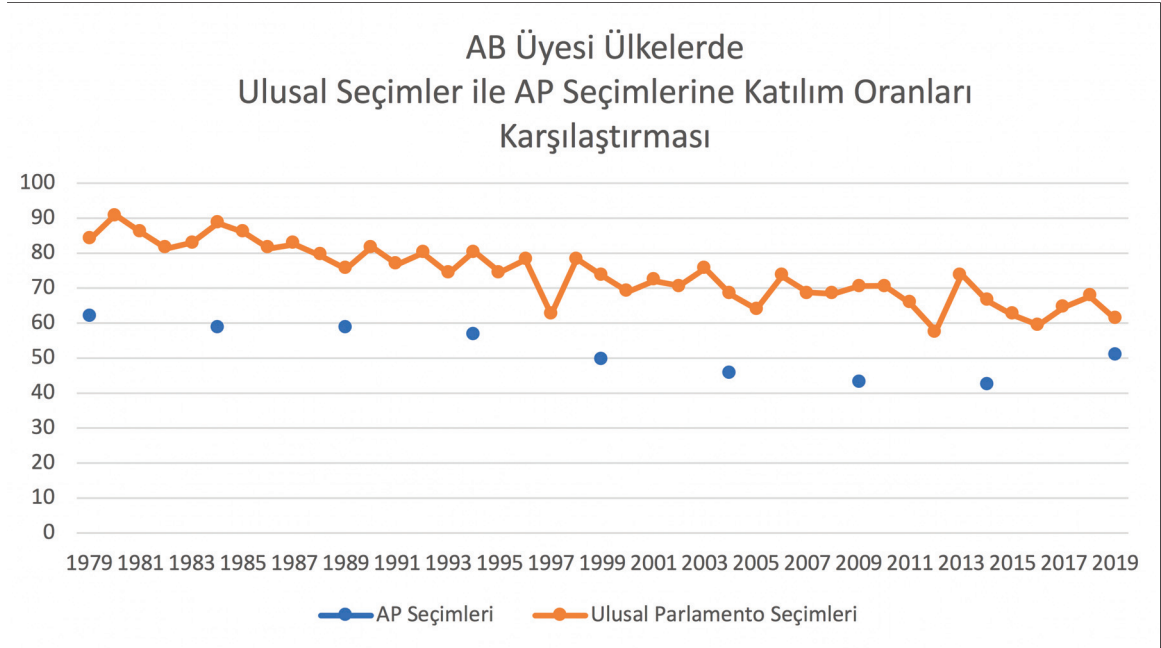
Son olarak belirtilmesi gerekir ki son Avrupa seçimlerine ilişkin kamuya açık en kapsamlı niceliksel araştırmalardan biri olan seçim sonrası Eurobarometer anketinin sonuçları, katılım artışının çoğunlukla genç nesilden kaynaklandığını göstermektedir. Özellikle 25 yaşın altındaki vatandaşların (+%14) yanı sıra 25-39 yaşındakilerin (+%12) AP seçimlerine katılımında da artış olduğu görülmüştür (European Parliament, 2019).

Oy oranındaki artış karşısında dönemin AP Başkanı David Sassoli; bu durumun, AP için daha fazla meşruiyet anlamına geldiğini savunmuştur (European Parliament, 2019). Böylelikle demokrasi açığı eleştirilerine cevap vermiştir.

Popülist partiler; AB'nin, ortalama vatandaşın ihtiyaçlarından kopuk ve elitlerin yönlendirdiği bir proje olduğu yönünde bir anlatı kullanmaktadır. Bu partiler AB seçimlerini, kontrolü bu elitlerden geri alma fırsatı olarak nitelemekte ve seçmenlerin haklarından mahrum bırakıldığını veya geleneksel siyasi düzen tarafından ihmal edildiğini vurgulayarak kitleleri harekete geçirmektedir.

Bununla birlikte kabul edilmesi gerekir ki AP seçimlerine katılım oranındaki sıçrayışa rağmen söz konusu seçimler, AB vatandaşları için ulusal seçimlerden daha az öneme sahiptir ve hep öyle olmuştur. Bu durum, Grafik 2’de net bir şekilde gözler önüne serilmektedir.

Grafik 2: Ulusal Seçimler ile AP Seçimleri Katılım Oranı Karşılaştırması

Kaynak: Beley, 2019; International Idea, t.y.

Lille Katolik Üniversitesinde siyaset bilimi doçenti olan Camille Kelbel, Politico’ya vermiş olduğu röportajda bu farklılığın nedenini, AP’nin yetki alanındaki artışa rağmen birçok seçmen için AP seçimlerinin önemsiz oluşuna bağlamaktadır. Kelbel’e göre seçmenler, siyasi partiler ve medyanın Avrupa seçimlerini diğer seçimlere göre daha az önemli gösterdiğini savunmaktadır. Kelbel, vatandaşların çoğunlukla Avrupa meseleleri yerine ulusal meseleler söz konusu olduğunda sandığa gitme eğiliminde olduklarını belirtmektedir. Seçmenlerin "ulusal hükûmetlere bir sinyal göndermek" için sandık başına gidebileceklerini veya iktidar partisinin popülerliğini kanıtlamak için oy kullanabileceklerini savunmaktadır. Kelbel; genç, sosyal açıdan daha yoksun ve daha az eğitilmiş insanların daha az oy kullandığını; bunun tüm seçimler için geçerli olduğunu özellikle de AP için bu durumun daha da geçerli olduğunu vurgulamaktadır. Bunu da AB işleyişinin çok karmaşık olmasına bağlamaktadır (Coi, 2024).

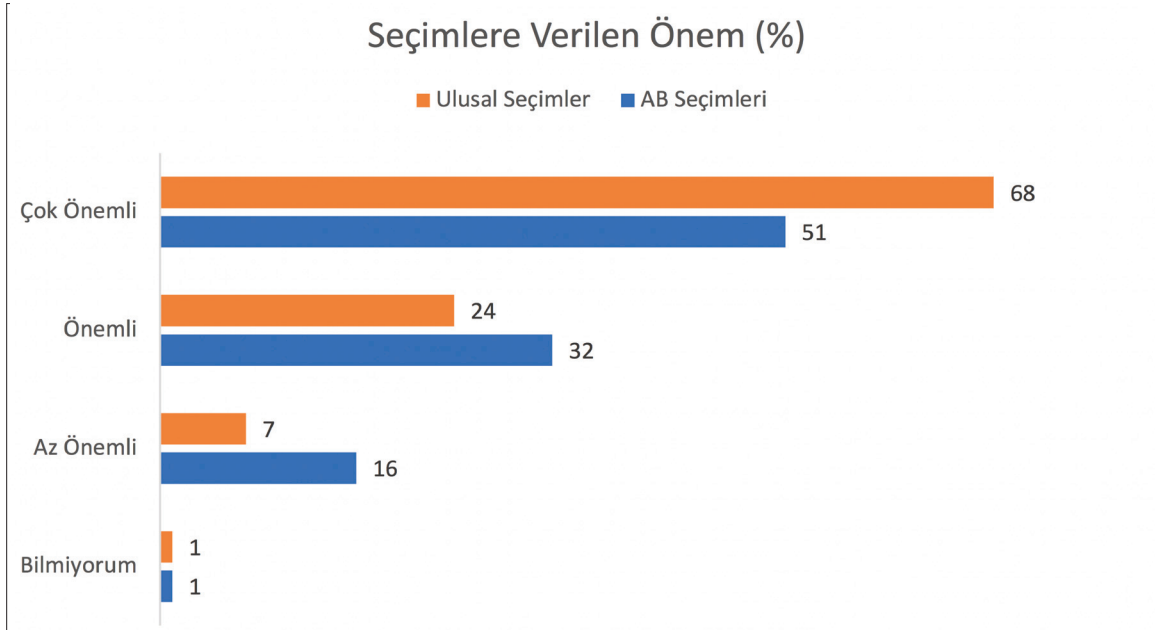
Kelbel’in aksine Dieter Grimm’e göre AP seçimlerine duyulan düşük ilginin temelinde genel kanının aksine AB’nin sahip olduğu yetkilerin yetersizliği değil, mevcut seçim sistemi bulunmaktadır. Şöyle ki AP, ulusal parlamentolarda olduğu kadar halkı temsil etmemektedir. AP’de yer alan aktörler ulusal partiler değil, Avrupa meclis gruplarıdır. Yani seçmenler AP’de, aktör olmayan partilere oy vermektedir. Bu sebeple seçmen ve milletvekili arasında direkt bir bağlantı kurulamamaktadır. Ek olarak gerçek bir Avrupa kamusal alanının henüz yaratılmamış olması da AP seçimlerine duyulan ilgiyi azaltmaktadır.

Toplum ve siyasi kurumlar arasındaki iletişimi sürdüren aracı kurumlar (dernekler, siyasi partiler, çıkar grupları, halk hareketleri ve özellikle basın ve televizyon) AB düzeyinde bulunmamaktadır. Bu da AP milletvekillerinin seçmenlerden uzaklaşmasına neden olmaktadır (Grimm ve Beaud, 2015).

Bununla birlikte Olivier Beaud'a göre AB'de ulusal ve uluslararası düzeyler arasındaki yetkilerin dağılımı ve verilen bir karar için kimin sorumlu olduğu net değildir. Nitekim çoğunluk ve muhalefet arasında istikrarlı bir bölünmenin bulunmayışı ve karar alma sürecinin karmaşıklığı göz önüne alındığında, seçmenlerin belirli bir siyasi karar için AB'yi sorumlu tutması ve diğer taraftan AP'deki sorumlu siyasi grubu belirlemesi güçtür. Bu nedenle seçmenlerin ulusal alanda uyguladıkları cezalandırma/ödüllendirme mantığı, AP seçimleri için geçerli değildir. Ayrıca AB'nin kamusal alanlarda giderek artan yetkisi karşısında seçmenler her ne kadar AB'yi ekonomik gidişattan sorumlu tutsa da doğrudan hedef gösterebilecekleri bir siyasi aktör bulunmamaktadır. Bu da AB'ye olan güveni sarsmaktadır. Bu olguyu kısmen düzeltmek için kimi yazarlar AB'nin cumhurbaşkanlığı modelinden ilham almasını ya da Komisyon başkanının doğrudan seçilmesini teklif etmektedir. Ancak belirli bir Avrupa kamusal alanının olmaması, bu çözümlerin gerçekleşmesine engel olmaktadır (Grimm ve Beaud, 2015).

Bu durumu Eurobarometer anketleri de gözler önüne sermektedir. Eylül/Ekim 2023'te yapılan araştırmaya göre ulusal seçimlere öncelik verme eğilimi devam etmektedir.

Grafik 3: Avrupalıların Seçimlere Verdikleri Önem

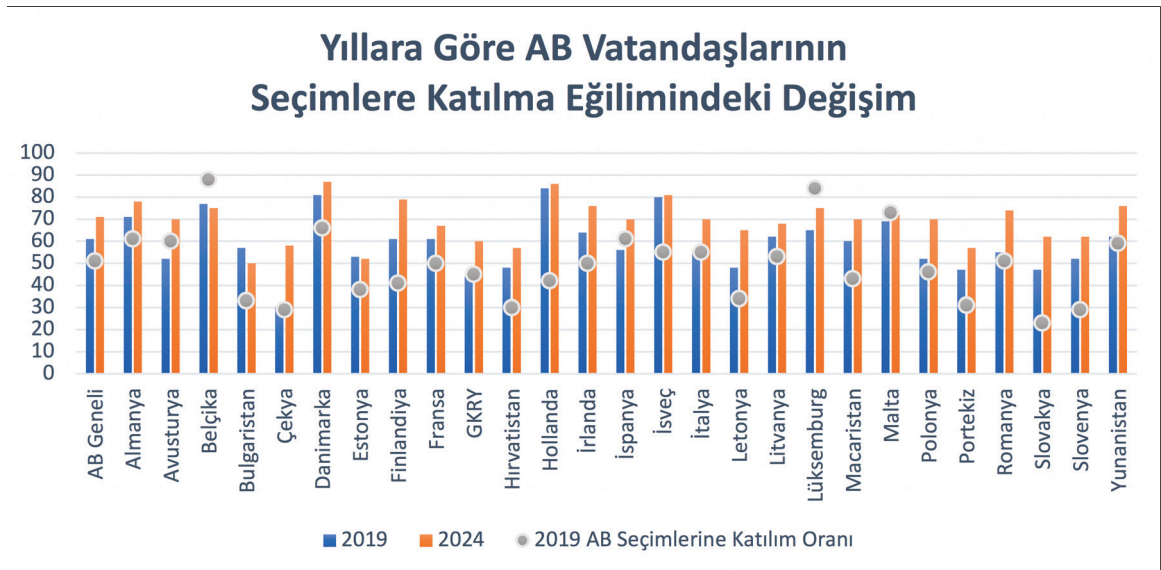
Kaynak: Eurobarometer, 2023, s. 155.

Yapılan araştırmaya göre 18 ülkede ankete katılanların çoğunluğu, Avrupa seçimlerinde oy vermenin kendileri için çok önemli olduğunu belirtmektedir. En yüksek oranlar ise Danimarka (%73), İsveç (%65) ve Hollanda'da (%60) görülmektedir. Avrupa seçimlerinde oy kullanmaya en az önem veren ülkeler

ise Çekya, Estonya (her ikisi de %27), Bulgaristan ve GKRY (her ikisi de %26) olmuştur. Ulusal seçimlere gelindiğinde ise ankete katılanların yaklaşık üçte ikisi (%68), ulusal seçimlerde oy kullanmanın kendileri için son derece önemli olduğunu söylemektedir. Yaklaşık dördte biri (%24) bu seçimlerde oy kullanmaya orta derecede önem verirken %7'si bunun düşük önemde olduğunu söylemektedir. Tüm üye devletlerde ankete katılanların çoğunluğu, ulusal seçimlerde oy kullanmaya kişisel olarak büyük önem vermektedir. En yüksek oranlara ulaşan ülkeler ise şu şekildedir: İsveç %93, Danimarka %92, Hollanda %88 ve Finlandiya %87. Ulusal seçimlerde oy kullanmaya çok az önem verdiklerini söyleyenlerin çoğunlukta olduğu ülkeler ise Bulgaristan ve Letonya (her ikisi de %15), GKRY (%14) ve Belçika (%13) olarak kayıtlara geçmiştir.

Bu araştırmalardan yola çıkarak bir öngöründe bulunabilmek adına 2019 ile 2024 seçim öncesi Eurobarometreleri karşılaştırmak büyük önem arz etmektedir. Grafik 4'te görüldüğü üzere AB genelinde ankete cevap verenlerin %71'i Avrupa seçimlerinde oy kullanma ihtimalinin yüksek olduğunu söylemektedir ("Seçimler 1 hafta sonra organize edilse oy kullanmaya gider misiniz?" sorusuna 1'den 10'a kadar olan ölçekte 7'den 10'a kadar puan verenler). Böylelikle Şubat-Mart 2019'dan bu yana, oy kullanma olasılığının yüksek olduğunu ifade eden seçmen oranında %10'luk bir artış görülmektedir. Ulusal düzeye bakıldığında ise yaklaşan Avrupa seçimlerinde seçmenlerin oy kullanma olasılığı, 24 üye devlette de yükseliş göstermiştir. Artış oranlarının en yüksek olduğu ülkeler ise Çekya (%58, Şubat-Mart 2019'dan bu yana +28 puan), Romanya (%74, +19 puan), Avusturya (%70, +18 puan), Finlandiya (%79, +18 puan) ve Polonya'dır (%70, +18 puan). Seçime katılım oranı ile bu anketin arasında doğrudan bir korelasyon yakalanmış olsa da sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda, 2024 seçimlerine katılım oranının bir önceki seçime nazaran daha yüksek olacağı öngörülebilir. Böylelikle demokrasi açığının bu dönemde de azalacağını söylemek mümkündür.

Grafik 4: Avrupalıların Seçimlere Katılma Eğilimi

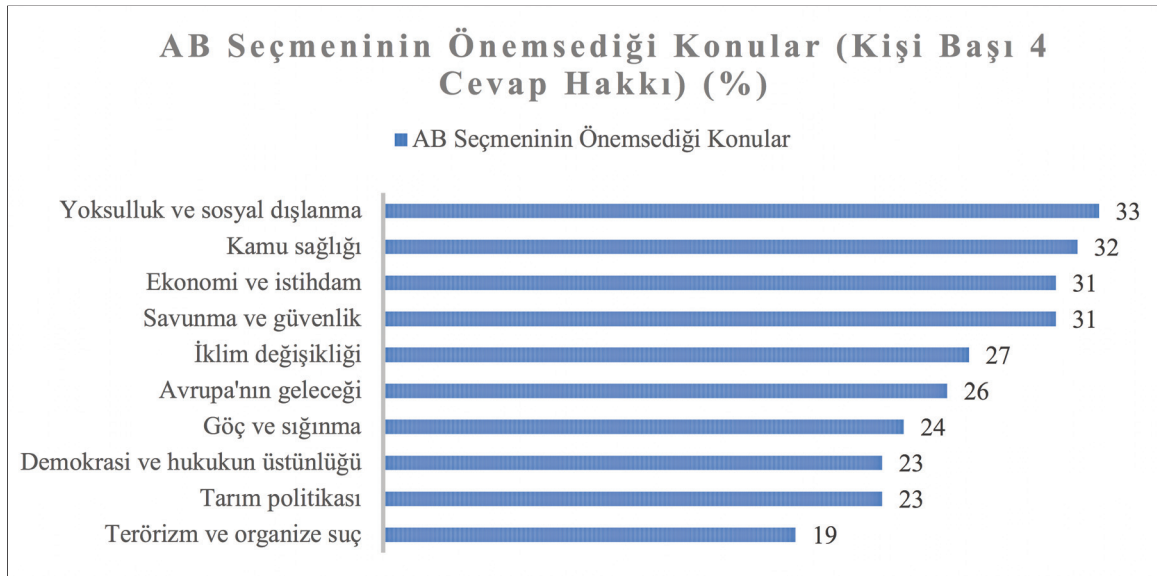

Kaynak: Eurobarometer, 2024.

Grafik 4'teki veriler dikkate alındığında 2024 seçimine katılımın, geçmiş yıllara oranla daha yüksek olacağını beklemek yanlış olmayacaktır. Bununla birlikte Avrupalıların haziranda sandığa giderken neye göre oy vereceğini bilmek de büyük önem arz etmektedir. 2024 İlkbahar Eurobarometresi, bu konu ile alakalı aydınlatıcı bilgiler sunmaktadır.

Yapılan araştırmaya göre seçim kampanyasında öncelikli olarak tartışılması gereken konulara ilişkin görüşleri sorulduğunda Avrupalıların %33'ü "yoksulluk ve sosyal dışlanmayla mücadele" derken %32'si "kamu sağlığı" şeklinde cevap vermiştir. %31'i "ekonomiye destek ve yeni istihdam yaratılması" ile "AB'nin savunması ve güvenliği" konularını ön plana çıkarmıştır. Yaklaşık dörtte biri ise "iklim değişikliğine karşı eylem" (%27), "Avrupa'nın geleceği" (%26) ile "göç ve sığınma" konularının (%24) seçim sırasında tartışılacak önemli temalar arasında yer alması gerektiğini belirtmektedir.

Grafik 5: AB Seçmeninin Önemsediği Konular

En üst sıradaki dört cevabın yarısının ekonomi ile direkt ilişkili olması, Avrupa'da ekonominin iyiyeye gitmediğini göstermektedir. Bilindiği üzere ekonomik koşulların kötü olduğu dönemlerde ekonominin seçmen davranışları üzerindeki etkisi artmaktadır. Seçmenler, ekonomik durumu kötü olarak algıladıklarında bu durum, doğrudan popülist sağ partilere yönelmelerine neden olabilmektedir (Sipma ve Berning, 2021). Aynı zamanda seçmenlerin çevreci partilerden de uzaklaştığı görülmektedir (Abou-Chadi ve Kayser, 2016). Ekonominin kötü olduğuna dair seçmenin düşüncesinin etkisini, çalışmanın sonraki sayfalarında bulunan "AP Seçimlerine Dair Beklentiler" bölümünde bulmak mümkündür.

BÖLÜM 2:

AP'deki Siyasi Gruplar ve Türkiye'ye Yaklaşımları

AP'deki Siyasi Gruplar ve Türkiye'ye Yaklaşımları

AP'de siyasi gruplar, AB genelindeki çeşitli siyasi ideolojileri yansıtarak yasama gündemlerini şekillendirme konusunda kilit bir rol oynamaktadır. Bu gruplar; benzer siyasi yakınlıklar, ideolojiler veya bölgesel çıkarları paylaşan AP üyesi milletvekilleri tarafından oluşturulmaktadır. Söz konusu milletvekilleri, Avrupa'nın farklı ülkelerinden benzer düşüncedeki meslektaşları ile güçlerini birleştirerek Parlamento yapıları içinde kolektif etkilerini artırmayı hedeflemektedir.

Siyasi grupların oluşumu birkaç nedenle hayati önem taşımaktadır. İlk olarak milletvekilleri, bu sayede verimli tartışmalara katılabilmektedir. Bu da yasama sürecini daha yönetilebilir kılmaktadır. Her grup, ekonomi politikalarından çevre düzenlemelerine kadar çeşitli konularda birleşik bir duruş sergilemeyi hedeflemektedir. Bu da ulusal meclislerde partilerle aynı görevi görmekte ve tartışma ile karar alma süreçlerini akıcı hâle getirmektedir.

Siyasi grupların oluşumu birkaç nedenle hayati önem taşımaktadır. İlk olarak milletvekilleri, bu sayede verimli tartışmalara katılabilmektedir. Bu da yasama sürecini daha yönetilebilir kılmaktadır. Her grup, ekonomi politikalarından çevre düzenlemelerine kadar çeşitli konularda birleşik bir duruş sergilemeyi hedeflemektedir. Bu da ulusal meclislerde partilerle aynı görevi görmekte ve tartışma ile karar alma süreçlerini akıcı hâle getirmektedir.

Siyasi gruplar, Parlamento içindeki sorumlulukların ve liderlik rollerinin dağıtımında önemli bir rol oynamaktadır. Komite başkanları ve raportörler gibi kilit pozisyonlar, genellikle her grubun büyüklüğü ve etkisine bağlı olarak ayrılır. Bu sistem, güç dengesini sağlamak ve önemli gruplara yasama önceliklerini ve Parlamento gündemini etkileme fırsatı vermektedir. Ayrıca bir siyasi gruba ait olmak, milletvekillerine etkili politika yapma ve temsil için gerekli olan ek kaynaklara erişme imkânı sağlamaktadır. Bu kaynaklar, milletvekillerinin konuları daha iyi araştırmalarına, daha bilgili yasama tasarımları hazırlamalarına ve diğer AB kurumlarını daha etkili bir şekilde denetlemelerine olanak tanımaktadır.

Siyasi gruplar, ulusal ve kültürel sınırlar arasında uzlaşma ve konsensüs sağlama konusunda da kritik bir rol oynamaktadır. Bir arada çalışarak grup içindeki milletvekilleri çeşitli görüşleri müzakere edip uzlaştırabilir ve dar ulusal çıkarlar yerine daha geniş bir Avrupa perspektifini yansıtan uyumlu politikalar oluşturabilir.

Siyasi bir grup oluşturmanın belirli gereksinimleri vardır: Bir grup en az 25 milletvekilinden oluşmalı ve bu üyelerin en az dörtte biri AB'ye üye devletlerden gelmelidir. Bu, grupların hem büyüklük hem de farklı ulusları temsil etme açısından dengeli ve çeşitli bir Parlamento tartışması sağlamasına olanak tanımaktadır.

Özetle AP'deki siyasi gruplar, sadece benzer siyasi görüşleri olan milletvekillerinin buluşma noktası değildir. Bunlar, AB'nin yasama mekaniz-

masının temel unsurlarıdır. Siyasetçilerin ideolojik pozisyonlarını geniş Avrupa seçmen kitlesine bağlayarak demokratik temsili artırmakta, Parlamentonun işleyişini destekleyerek çok uluslu bir bağlamda karmaşık yasa yapma sürecini kolaylaştırmaktadır. Bu gruplar, Avrupa demokrasisinin çoğulcu doğasını yansıtmakta; AP'nin tartışma ve karar alma için dinamik bir forum olarak kalmasını sağlamaktadır.

Günümüzde milletvekillerinin gruplara dağılımı Tablo 3'teki gibidir.

Tablo 3: Ülke ve Gruplara Göre Güncel AP Milletvekili Dağılımı

	Total	EPP	S&D	RE	G/EFA	ECR	ID	The Left	Bağımsız
	705	176	139	102	72	69	49	37	61
	%100	%24,96	%19,72	%14,47	%10,21	%9,79	%6,95	%5,25	%8,65
Almanya	96	<u>30</u>	16	7	<u>25</u>	1	0	5	12
Fransa	79	8	7	<u>23</u>	12	1	18	<u>6</u>	4
İtalya	76	12	15	4	3	10	<u>22</u>	0	10
İspanya	59	13	<u>21</u>	9	3	4	0	<u>6</u>	3
Polonya	52	16	7	1	1	<u>27</u>	0	0	0
Romanya	33	14	9	7	1	1	0	0	1
Hollanda	29	6	6	7	3	5	0	1	1
Belçika	21	4	2	4	3	3	3	1	1
Çekya	21	5	1	5	3	4	1	1	1
İsveç	21	6	5	3	3	3	0	1	0
Macaristan	21	1	5	2	0	0	0	0	<u>13</u>
Portekiz	21	7	9	0	1	0	0	4	0
Yunanistan	21	6	2	1	1	1	0	4	6
Avusturya	19	7	5	1	3	0	3	0	0
Bulgaristan	17	7	4	3	0	2	0	0	1
Danimarka	14	1	3	6	2	0	1	1	0
Finlandiya	14	3	2	3	3	2	0	1	0
Slovakya	14	4	1	4	0	1	0	0	4
İrlanda	13	5	0	2	2	0	0	4	0
Hırvatistan	12	4	4	1	0	1	0	0	2
Litvanya	11	4	2	1	2	1	0	0	1
Letonya	8	2	2	1	0	2	0	0	1
Slovenya	8	4	2	2	0	0	0	0	0
Estonya	7	1	2	3	0	0	1	0	0
GKRY	6	2	2	0	0	0	0	2	0
Lüksemburg	6	2	1	2	1	0	0	0	0
Malta	6	2	4	0	0	0	0	0	0

Kaynak: European Union, 2024.

Avrupa Halk Partisi (EPP) Grubu

Avrupa Halk Partisi (EPP), AP'de tarihî öneme sahip bir siyasi gruptur ve AP'deki en önemli iki partiden biri olarak kabul edilmektedir. EPP'nin Başkanı Alman Siyasetçi Manfred Weber'dir. Weber, 2019 yılından bu yana bu görevi sürdürmektedir.

Üye Partiler

EPP, birçok AB ülkesinden siyasi partileri bünyesinde barındırmaktadır. En yüksek milletvekili sayısını EPP'ye kazandıran ülkeler ve partiler aşağıda listelenmiştir (European People's Party, t.ş.):

Avrupa Halk Partisi (EPP), AP'de tarihî öneme sahip bir siyasi gruptur ve AP'deki en önemli iki partiden biri olarak kabul edilmektedir.

- Hristiyan Demokrat Birliği (Christlich Demokratische Union Deutschlands, CDU) - Almanya: CDU, Bavyera'daki kardeş partisi CSU ile birlikte EPP içinde en büyük ulusal delegasyonlardan birini oluşturmaktadır.
- Halk Partisi (Partido Popular, PP) - İspanya: İspanya'dan gelen bu parti, EPP içinde büyük bir grup oluşturur ve özellikle ekonomik ve sosyal politikalar konusunda parti üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.
- Cumhuriyetçiler (Les Républicains, LR) - Fransa: Bu parti, seçimler ilerledikçe güç kaybetse de EPP'nin en mühim partilerinden biridir.
- Forza Italia (FI) - İtalya: Forza Italia, EPP'ye çok sayıda milletvekili kazandıran partilerden biridir.
- Avusturya Halk Partisi (Österreichische Volkspartei, ÖVP) - Avusturya: ÖVP, EPP'ye önemli sayıda milletvekili kazandıran partilerden biridir.
- Fidesz - Macaristan: Fidesz, 2019 seçimleri sonrasında Macaristan'dan EPP'ye çok sayıda milletvekili kazandıran parti olmuştur (11 milletvekili). Ancak Fidesz'in EPP ile ilişkisi son yıllarda zayıflamıştır. Fidesz ile EPP arasında; hukukun üstünlüğü, demokratik normlar ve parti içi politikalarla ilgili konularda uzun süredir devam eden gerilimin ardından EPP, Fidesz'in üyeliğini Mart 2019'da askıya almıştır. Bu duruma yanıt olarak Fidesz, 2021'de gruptan ayrılmıştır (Baume, 2021).

Bilhassa Fransız “Les Républicains” partisinin son seçimlerde aldığı sonuçların ardından Alman CDU’nun EPP üzerinde etkisi ve ağırlığı oldukça yükselmiştir. Grup genel anlamda Almanya tarafından yönetilmektedir. Öyle ki üyesi olan Ursula von der Leyen’in Komisyon başkanı adayı olmasında ve daha sonra seçilmesinde önemli rol oynamışlardır (Stone, 2019).

Son Seçimlerdeki Performansı

2019 AP Seçimlerinde EPP, Parlamentodaki en büyük parti olma ünvanını korumuş ancak önceki yıllara göre koltuk sayısında bir azalma yaşamıştır. 2014 seçimlerinde 750 milletvekilinin 221’i EPP üyesiyken (%29,43), 2019 seçimleri sonrasında EPP sadece 182 koltuğa (%24,23) sahip olabilmıştır. Bu durum, iki seçim arasında EPP’nin AP’deki etkisinin azaldığını göstermektedir. Ancak bu azalmadan sonra dahi Parlamentonun en kalabalık grubu olmayı sürdürmüştür (European Union, 2024). Parti değişiklikleri ve Brexit’ten sonra günümüzde toplam 176 (%24,96) milletvekili EPP’yi AP’de temsil etmektedir (European Parliament, t.y.).

Temsil eden milletvekillerinin sayıları, ülkeleri ve partileri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: EPP Milletvekili Dağılımı

Ülke	Parti	Milletvekili Sayısı (AP)
Almanya	CDU Christlich Demokratische Union Deutschlands (23), CSU Christlich-Soziale Union in Bayern (6), Familie Familien-Partei Deutschlands (1)	30
Avusturya	Österreichische Volkspartei	7
Belçika	Christen-Democratisch & Vlaams (2), Christlich Soziale Partei (1), Les Engagés (1)	4
Bulgaristan	Citizens for European Development of Bulgaria (5), Union of Democratic Forces (1), Democrats for Strong Bulgaria (1)	7
Çekya	KDU-ČSL Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (2), TOP 09 Tradice Odpovědnost Prosperita 09 (2), STAN Starostové a nezávislí (1)	5
Danimarka	C (KF) Det Konservative Folkeparti	1
Estonya	Isamaa ISAMAA Erakond	1
Finlandiya	KOK Kansallinen Kokoomus (2), Kristillisdemokratit (1)	3
Fransa	LR Les Républicains (7), LC Les centristes/Le Nouveau Centre (1)	8
GKRY	DISY/ Dimokratikós Sinagermós/	2
Hırvatistan	HDZ Hrvatska demokratska zajednica	4
Hollanda	CDA Christen-Democratisch Appèl (5), CU ChristenUnie (1)	6

İrlanda	FG Fine Gael	5
İspanya	PP Partido Popular	13
İsveç	M Moderaterna (4), KD Kristdemokraterna (1), FL Folklistan (1)	6
İtalya	FI Forza Italia (10), SVP Südtiroler Volkspartei (1), Bağımsız (1)	12
Letonya	JV Jaunā Vienotība	2
Litvanya	TS-LKD Tėvynės Sąjunga – Lietuvos Krikščionys Demokratai	4
Lüksemburg	CSV Chrëschtlech Sozial Vollekspartei/ Parti populaire chrétien-social/ Christlich Soziale Volkspartei	2
Macaristan	KDNP Kereszténydemokrata Néppárt	1
Malta	PN Partit Nazzjonalista/ Nationalist Party	2
Polonya	PO Platforma Obywatelska (11), Bağımsız (3), PSL (Coal. KE) Koalicja Polskie Stronnictwo Ludowe (2)	16
Portekiz	PPD/ PSD Partido Social Democrata (6), CDS-PP Centro Democrático e Social – Partido Popular (1)	7
Romanya	PNL Partidul Național Liberal (10), UDMR/ RMDSZ Uniunea Democrată Maghiară din România/Româniai Magyar Demokrata Szövetség (2), PMP Partidul Mișcarea Populară (2)	14
Slovakya	KDH Kresťanskodemokratické hnutie (2), OĽANO (Koalícia OĽANO + NOVA) Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti (1), Bağımsız (1)	4
Slovenya	SDS Slovenska demokratska stranka (2), N.Si Nova Slovenija – Krščanski demokrati (1), SLS Slovenska ljudska stranka (1)	4
Yunanistan	NN.Δ/N.D. Néa Dimokratía/ Néa Δημοκρατία	6

Kaynak: European Parliament, t.y.

AP'deki Önemi

EPP grubu, büyüklüğü ve AP içindeki konumu göz önüne alındığında AB yasalarının şekillendirilmesinde en kritik role sahip iki partiden biridir. Grubun üyeleri, ekonomiden dış ilişkilere kadar çeşitli konularda politika üzerinde etki sahibi olacak şekilde Parlamentonun komitelerinde ve stratejik pozisyonlarında önemli görevler almaktadır.

Bu durum, EPP'nin Avrupa siyasetinde özellikle AB'nin yasama çerçevesi içinde merkezî bir konumda olduğunu göstermektedir. Kararları ve ideolojik duruşu sadece üye devletleri değil, Türkiye gibi AB ile müzakerelerde bulunan veya ortaklık içinde olan ülkeleri de önemli ölçüde etkilemektedir.

İdeoloji

EPP, Hristiyan demokratik değerler üzerine kurulmuş bir partidir. Grup, serbest piyasa ekonomisinin ve kamusal hayatta Hristiyan değerlerinin rolüne vurgu yapmaktadır. Bu ideolojik temel; merkez sağ doktrinleri, konservatizm ve liberalizm dâhil olmak üzere geniş bir yelpazede yer almaktadır. Parti, kararların olabildiğince yerel düzeyde alınması gerektiğini savunan *sübsidyarite* ve ihtiyaç sahiplerine destek olmayı önemseyen *dayanışma* ilkelerini temel alır (European People's Party, 2019).

Ekonomik ve Sosyal Politikalar

EPP, serbest piyasa ekonomisini savunsa da radikal liberalizm politikalarını benimsemekten çekinmektedir. Piyasanın adil ve stabil olması için düzenleyici çerçevelerin gerekliliğini vurgulamaktadır. Girişimciliği ve yeniliği desteklerken işletmelerden sosyal sorumluluk beklemektedir. Mali disiplin ve sürdürülebilir kamu finansmanını ön planda tutmaktadır (European People's Party, t.y.).

EPP, istihdamı teşvik eden sosyal entegrasyonu ve savunmasızların korunmasını destekleyen sosyal politikaları desteklediğini belirtmektedir. Aile değerlerine büyük önem vermekte; aileleri destekleyen, eğitim fırsatlarını genişleten ve sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştıran politikalar oluşturmayı amaçlamaktadır (European People's Party, 2021). Resmî olarak bu politikalar savunuluyor olsa da EPP'nin ekonomik ve sosyal politikalarına yönelik eleştiriler de çoktur.

EPP, girişim özgürlüğü ile sosyal sorumluluğu dengeleyen düzenlenmiş bir serbest piyasa ekonomisini savunmasına rağmen partinin; sıklıkla büyük işletmelerin çıkarlarını küçük işletmelerden veya sosyal refaktan üstün tuttuğu görülmektedir. Bu durum, AB genelinde uyguladığı tasarruf tedbirleri ile özellikle toplumun en yoksul kesimlerini etkilerken şirket kârlarını koruduğu iddialarına yol açmıştır.

EPP; aileleri, eğitimi ve sağlık hizmetlerini destekleyen sosyal politikaları savunduğunu iddia etse de gerçekte bu politikaların bazen en savunmasız nüfus gruplarının (örneğin göçmenler ve düşük gelirli ailelerin) ihtiyaçlarını yeterince karşılamadığı görülmektedir. EPP'nin geleneksel aile değerleri üzerine odaklanmasının her zaman cinsiyet eşitliği için ilerici politikalara dönüşmediğini söylemek mümkündür. EPP içerisindeki bazı partilerin LGBT topluluğuna karşı tutumu da sol kesimler tarafından yoğun eleştirilere yol açmaktadır (Zmušková, 2023).

EPP, Hristiyan demokratik değerler üzerine kurulmuş bir partidir. Grup, serbest piyasa ekonomisinin ve kamusal hayatta Hristiyan değerlerinin rolüne vurgu yapmaktadır. Bu ideolojik temel; merkez sağ doktrinleri, konservatizm ve liberalizm dâhil olmak üzere geniş bir yelpazede yer almaktadır.

Avrupa Entegrasyonu

EPP, resmî açıklamalarında Avrupa entegrasyonunun güçlü bir destekçisi olduğunu iddia etmektedir. Açıklamalarına göre AB'yi; kitadaki barış, istikrar ve refahı sağlamak için kritik bir yapı olarak görmektedir. Parti; para birliği, savunma ve dış işleri gibi alanlarda daha derin entegrasyonu/iş birliğini desteklediğini ve Birlik'in demokratik değerlere ve ekonomik istikrara yönelik katkı kriterleriyle genişlemesi gerektiğini savunmaktadır (European People's Party, 2017). Bununla birlikte EPP'nin istikrar ve demokratik değerleri vurgulayan katılım kriterlerinin bazen özellikle Türkiye ve Batı Balkan ülkeleri gibi EPP çıkarlarına siyasi olarak uymayan ülkelerin katılımını engellemek veya yavaşlatmak için stratejik olarak kullanıldığını da görmekteyiz.

Dış Politika

EPP, uluslararası alanda etkili olmak adına ortak bir AB dış politikasını savunmaktadır. AB'nin savunma kapasitesini güçlendirmeyi önceliklendirmektedir. NATO içinde iş birliğinin artırılmasını ve entegre bir Avrupa savunma politikasının geliştirilmesini istemektedir. Bu kapsamda üye devletler arasında askerî iş birliğini artırmayı amaçlayan PESCO gibi girişimleri desteklemektedir. AB ve ABD arasındaki stratejik ortaklığı sadece güvenlik değil, ekonomik olarak da desteklemektedir. AB ile ABD arasında savunma harcamaları ve askerî hazırlık konusunda ortak sorumluluk alınması gerektiğini sık sık dile getirmektedir. EPP, AB'nin Doğu Avrupa ülkelerine kararlı bir destek sunmakta ve bu ülkeleri özellikle Rusya'dan gelen dış baskılara karşı koruyacak politikaları savunmaktadır. Rusya'ya karşı uygulanan yaptırımları Ukrayna'nın egemenliği ve toprak bütünlüğü için oldukça önemli bulmaktadır (The European People's, t.y.).

EPP, resmî söylemlerinde net ifadeler kullanıyor olsa da Rusya ve Çin gibi büyük güçlerle olan ilişkilerinde bazen tutarsız olduğu görülmektedir. Örneğin, EPP'nin en önemli üyesi olan Almanya'nın CDU partisinde, Kuzey Akım 2'ye farklı derecelerde destek verdiğini ifade eden önemli isimler bulunmaktadır. Bunlar arasında Şansölye Angela Merkel bu tutumu nedeniyle en çok eleştiriyi alan isim olmuştur (Kauffmann, 2022).

Türkiye'ye Bakış Açıları

EPP Başkanı Weber'in Türkiye ile ilgili politik pozisyonu, EPP'nin genel tutumunu yansıtmaktadır. Türkiye'nin AB'ye üyelik süreci konusunda Weber, Türkiye'de demokrasi ve insan hakları alanında ciddi reformlar yapılması gerektiğini belirtmektedir. Weber; Türkiye'deki yargı bağımsızlığı, medya özgürlüğü ve temel haklar gibi konularda endişelerini dile getirmekte ve bu alanlardaki ilerlemelerin Türkiye'nin AB ile ilişkilerinde belirleyici olacağını iddia etmektedir (Pitchers ve Koutsokosta, 2020). Weber, Türkiye'nin stratejik önemini kabul etmekle birlikte Avrupa değerleri ve normları çerçevesinde bir yaklaşım sergilemekte ve Türkiye'nin bu normlara uyum sağlaması gerektiğini belirtmektedir. Özellikle Türkiye'nin demokratikleşme sürecindeki yavaş ilerleme ve hukukun üstünlüğü konularındaki sıkıntılara dair iddialar, Weber'in Türkiye ile ilgili eleştirilerinde önemli bir yer tutmaktadır (Vijesti, 2023). Ayrıca Weber, Avrupa'nın göçmen krizi konusunda Türkiye ile iş birliğinin önemini vurgulamış ancak

bu iş birliğinin, Türkiye'nin insan hakları ve demokrasi standartlarını yükseltme çabalarıyla paralel olarak yürütülmesi gerektiğini savunmuştur. Bu bağlamda Weber'in Türkiye politikası, stratejik iş birlikleri ve değer temelli yaklaşımlar arasında bir denge kurmayı amaçlamaktadır (Irvine, 2016).

Sonuç olarak Weber'in Türkiye'ye yönelik politik pozisyonu oldukça eleştireldir ancak aynı zamanda göçmen krizi gibi konularda iş birliğine açık bir duruş sergilemektedir. Türkiye'nin Avrupa entegrasyonu sürecinde karşılaştığı zorluklar ve fırsatlar, Weber'in ve EPP'nin Türkiye politikalarında belirleyici olmaya devam edecektir.

Sosyalistler ve Demokratların İlerici İttifakı (S&D) Grubu

S&D, AP içindeki merkez-sol politik spektrumu temsil eden büyük bir siyasi gruptur. EPP ile birlikte en önemli ve tarihî iki siyasi gruptan biridir. Her iki grup da AP'nin kuruluşundan bu yana etkili olmuş ve Avrupa politikasının şekillendirilmesinde merkezî roller üstlenmiştir. Bu gruplar, AP içerisinde en fazla milletvekiline sahip olan büyük gruplar arasında yer almakta ve genellikle Parlamento'nun yasama süreçlerinde belirleyici olmaktadır. AB çapında sosyalist ve sosyal demokrat partileri bir araya getirmek amacıyla kurulan S&D, ilerici olarak nitelendirilen yasaların şekillendirilmesinde kilit bir rol oynamıştır. Grubun liderliğini, 2019'dan bu yana İspanyol Iratxe García Pérez üstlenmektedir.

Üye Partiler

S&D, güçlü parlamenter varlığına katkıda bulunan AB'nin çeşitli ülkelerinden önemli siyasi partileri bünyesinde barındırmaktadır:

- Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) - İspanya: Bu parti, grubun temelini oluşturan üyelerden olup ilerici politikaları benimsemektedir. Günümüzde S&D içinde en fazla milletvekiline sahip parti PSOE'dir.
- Sosyal Demokrat Partisi (SPD) - Almanya: Grubun dinamiklerinde kritik rol oynayan en büyük delegasyonlardan biridir.
- Demokratik Parti (PD) - İtalya: PD, S&D'nin gücüne önemli ölçüde katkıda bulunur ve özellikle ekonomik ve sosyal politikaları etkilemektedir.
- Sosyalist Parti (PS) - Fransa: Etkisi azalmış olsa da hâlâ S&D fraksiyonunun hayati bir üyesidir.

Son Seçim Performansı

2019 AP Seçimlerinde S&D, ikinci büyük grup olma ünvanını korumuş ancak koltuk sayısında önceki dönemlere göre düşüş yaşamıştır. Grubun 2014'te 191 olan koltuk sayısı 154'e düşmüş ve bu durum

son yıllarda Avrupa genelinde merkez-sol partilerin karşılaştığı zorlukların yansıması olmuştur. Günümüzde ise bazı partilerin gruptan ihraç edilmesi ve ayrılması sonucunda grupta 139 milletvekili kalmıştır.

Tablo 5: S&D Milletvekili Dağılımı

Ülke	Parti	Milletvekili Sayısı (AP)
Almanya	SPD Sozialdemokratische Partei Deutschlands	16
Avusturya	SPÖ Sozialdemokratische Partei Österreichs	5
Belçika	PS Parti Socialiste (1), Vooruit (1)	2
Bulgaristan	BSP/ Балгарска сoтsиалистическа партија/	4
Çekya	Bağımsız	1
Danimarka	A (S) Socialdemokratiet	3
Estonya	SDE Sotsiaaldemokraatlik Erakond	2
Finlandiya	SDP Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	2
Fransa	PS Parti Socialiste (3), PP Place Publique (2), ND Nouvelle Donne (1), Liste Renaissance Renaissance /La République En Marche (1)	7
GKRY	DIKO/Dimokratikó Kómma/ (1), EDEK/ EDEK Sosialistiko Komma/ (1)	2
Hırvatistan	SDP Socijaldemokratska partija Hrvatske	4
Hollanda	PvdA Partij van de Arbeid	6
İspanya	PSOE/PSC Partido Socialista Obrero Español + Partido de los Socialistas de Cataluña	21
İsveç	S Socialdemokraterna	5
İtalya	PD Partito Democratico (14), Bağımsız (1)	15
Letonya	Saskaņa SDP Sociāldemokrātiskā partija "Saskaņa" (1), Gods Kalpot Rigai Gods Kalpot Rigai (1)	2
Litvanya	LSDP Lietuvos Socialdemokratų Partija	2
Lüksemburg	LSAP Lëtzebuerger Sozialistesche Aarbechterpartei/ Parti ouvrier socialiste luxembourgeois/ Luxemburger Sozialistische Arbeiterpartei	1
Macaristan	DK Demokratikus Koalíció (4), EK Esély Közösség (1)	5
Malta	PL Partit Laburista / Labour Party	4
Polonya	NW Nowa Lewica (5), SLD Sojusz Lewicy Demokratycznej - Unia Pracy (1), Bağımsız (1)	7
Portekiz	PS Partido Socialista	9
Romanya	PSD Partidul Social Democrat (8), PRO PRO România (1)	9
Slovakya	Bağımsız	1
Slovenya	SD Socialni demokrati	2
Yunanistan	PASOK/ ΠΑΣΟΚ PASOK – Kínima Allagís / ΠΑΣΟΚ – Kίνημα Αλλαγής (1), Bağımsız (1)	2

Kaynak: European Parliament, t.y.

AP'deki Önemi

S&D grubu, sahip olduğu milletvekili sayısı ve Parlamentodaki konumuyla birlikte değerlendirildiğinde, AB yasalarının şekillendirilmesinde en kritik role sahip iki partiden biridir. Grubun üyeleri, çeşitli Parlamento komitelerinde ve stratejik pozisyonlarda önemli görevler almaktadır. Bu durum da ekonomiden dış ilişkilere kadar pek çok konuda politika inşası noktasında etki sahibi olmalarını sağlamaktadır.

Bu durum, S&D'nin Avrupa siyasetinde özellikle AB'nin yasama çerçevesi içinde merkezî bir konumda olduğunu göstermektedir. Kararları ve ideolojik duruşu sadece üye devletleri değil, Türkiye gibi AB ile müzakerelerde bulunan veya ortaklık içinde olan ülkeleri de önemli ölçüde etkilemektedir.

İdeoloji

S&D yukarıda da belirtildiği üzere ideolojik olarak sosyal demokrasiyi temsil etmektedir. Eşitlik, sosyal adalet, insan hakları ve sürdürülebilir kalkınma gibi değerlere büyük önem vermektedir. S&D, politikalarında genellikle sosyal koruma, işçi hakları ve kamu hizmetlerine yapılan yatırımları desteklemektedir. Ayrıca ekonomik ve sosyal eşitsizlikleri azaltmayı, demokratik değerleri güçlendirmeyi ve Avrupa bütünleşmesini derinleştirmeyi amaçlamaktadır. S&D grubunun ideolojik temelleri, Avrupa sosyal demokrat partilerinin ve işçi hareketlerinin tarihi boyunca gelişen değer ve politikalara dayanmaktadır (Socialist and Democrats, t.y.).

Ekonomik ve Sosyal Politikalar

S&D, adil ekonomik uygulamaları sağlamak için düzenleyici tedbirleri savunmakta ve AB genelinde yaşanılabilir bir ücretin yaygınlaştırılmasını teşvik etmektedir. Güçlü sosyal güvenlik ağları ve ekonomik istikrarı teşvik eden mali politikaları ön planda tutmaktadır. Ancak S&D'nin yüksek vergilendirme teklifleri özellikle şirketler ve zenginler üzerindeki vergiler, işletmelerin daha az vergi alan bölgelere taşınmasına neden olabileceği ve bu durumun AB içinde iş kayıplarına ve ekonomik aktivitenin azalmasına yol açabileceği yönünde eleştirilmektedir. Bu tür eleştiriler, iş dünyasının rekabet gücü üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceği ve yatırımları engelleyebileceği endişelerini sıklıkla gündeme getirmektedir (Socialists and Democrats, t.y.).

Grup, kapsayıcı sosyal politikaları önceliklendirmekte; kapsamlı sağlık hizmetleri, erişilebilir eğitim ve sosyal konutları savunmaktadır (Socialists

S&D grubu, sahip olduğu milletvekili sayısı ve Parlamentodaki konumuyla birlikte değerlendirildiğinde, AB yasalarının şekillendirilmesinde en kritik role sahip iki partiden biridir. Grubun üyeleri, çeşitli Parlamento komitelerinde ve stratejik pozisyonlarda önemli görevler almaktadır. Bu durum da ekonomiden dış ilişkilere kadar pek çok konuda politika inşası noktasında etki sahibi olmalarını sağlamaktadır.

and Democrats, t.y.). Cinsiyet eşitliği ve ayrımcılıkla mücadele önlemlerini tüm vatandaşların haklarını koruyacak şekilde teşvik etmektedir (Socialists and Democrats, t.y.). S&D grubu özellikle önemli sosyal politika değişiklikleri açısından ideallerinin somut sonuçlara dönüştürülmesinde yetersiz olarak görülmektedir. Yıllar geçtikçe Parlamento içinde kaybedilen güç ve AB yasama süreçlerinin uzlaşmaya dayalı doğası nedeniyle fiilî politika üzerindeki etkisinin zayıfladığı görülmektedir. Örneğin Raunio ve Wagner, S&D'nin kalkınma politikasındaki niyetlerinin diğer büyük grupların niyetleriyle nasıl kesiştiğini anlatırken bunun da her zaman grubun orijinal hedefleriyle uyumlu olmayabileceğini ortaya koymaktadır. Bu durumun, incelikli bir güç ve politika dengesi gerektirdiğini çalışmasında vurgulamaktadır (Raunio ve Wagner, 2020).

Avrupa Entegrasyonu

S&D grubu Avrupa'nın barış, istikrar ve refahını sağlamak için AB'nin hayati olduğunu düşünerek daha derin bir Avrupa entegrasyonunu şiddetle desteklemektedir. Sağlık, eğitim ve çevre politikası gibi alanlarda artırılmış iş birliğini savunmakta ve küresel zorluklarla mücadelede birleşik bir yaklaşımın gerekliliğine vurgu yapmaktadır (Socialists and Democrats, 2023).

Dış Politika

S&D'nin dış politikası, uluslararası iş birliği ve dayanışmayı teşvik etmeye adanmıştır. AB'nin küresel sahnede rolünü güçlendirmeyi desteklemekte, insan haklarını teşvik ederken diğer ülkelerle yapıcı şekilde etkileşimde bulunmak gerektiğini iddia etmektedir. Ancak daha sonra detaylandırılacak olan Türkiye politikası incelendiğinde, bu durumun böyle olmadığı görülmektedir. Grup özellikle sürdürülebilir kalkınma ve eşitlikçi ekonomi politikalarını küresel olarak savunmaktadır (Socialists and Democrats, t.y.).

Türkiye'ye Bakış Açıları

S&D grubu, Türkiye'nin potansiyel AB üyeliğine koşullu destek sunmuştur. Bu desteği; demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan hakları gibi alanlarda önemli reformlar yapılmasına bağlamaktadır. S&D'ye göre Türkiye'nin bu alanlarda gerçek bir ilerleme göstermesi gerekmektedir.

S&D'nin Türkiye politikası ve Türkiye'ye olan bakış açısını anlamak için 2019'dan sonra başkan yardımcılığına yükseltelen Kati Piri'nin geçmişine bakmak yeterli olacaktır. Piri, 2014-2019 Türkiye Raportörlüğü döneminde ikili ilişkilerin gerilmesine neden olan ana aktörlerden olmuştur. Kendisi raportörlük görevini üstlenirken AB'nin, Türkiye ile üyelik müzakerelerini askıya alması gerektiğini savunmuştur (BBC Türkçe, 2016). Açıklama ve davranışlarında o kadar ileri gitmiştir ki dönemin AB Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır, Piri'nin tarafsızlığını yitirdiğini belirtmiştir. Bunun sebebi ise Diyarbakır ziyareti sırasında PKK'yı terör örgütü olarak tanımlamaması ve bölgedeki terör olaylarına değinmemesidir. Ayrıca Piri'nin ve heyetinin, 2016'da Ankara ve Sur'daki terör saldırıları sırasında PKK destekçileriyle zaman geçirmesi de dikkat çekmiştir.

Piri'yi başkan yardımcılığına getiren Perez, Türkiye'nin iç siyasetine dair pozisyon alıp manipülatif söylemlerde de bulunmuştur (Socialists and Democrats, 2019).

Renew Europe (RE) Grubu

Renew Europe (RE) grubu, Haziran 2019'da kurulmuş olup AP'deki liberal, merkezci ve pro-Avrupa siyasi güçleri temsil etmektedir. Aslında Avrupa Liberaller ve Demokratlar İttifakı'nın (ALDE) devamıdır. Fransa'da Emmanuel Macron'un partisi olan La République En Marche'in (LREM) gruba girmesi ile birlikte AP'de üçüncü büyük grup ünvanını almıştır. İsim değişikliği yaparak bu yükselişi simgelemek istemiştir. Fransız politikacı Valérie Hayer, Ocak 2024'ten beri grubun başkanlığını yürütmektedir.

Üye Partiler

RE'nin çalışmalarına katkıda bulunan AB'nin çeşitli ülkelerinden en önemli siyasi partiler şunlardır:

- Renaissance - Fransa: Eski ismi ile LREM, Fransız Cumhurbaşkanı Macron'un kurmuş olduğu partidir ve yüksek milletvekili sayısı ile açık ara grubun en güçlü üyesidir.
- Freie Demokratische Partei - Almanya: Azalmış olmasına rağmen hâlâ RE'nin fraksiyonunun hayati bir üyesidir.
- Ciudadanos - İspanya: Grubun dinamiklerinde kritik rol oynayan delegasyonlardan biridir.

Son Seçim Performansı

2019 AP Seçimlerinden sonra RE, önceki döneme göre büyük bir güç kazanmış ve üçüncü büyük grup olma ünvanını elde etmiştir. Koltuk sayısı 67'den 108'e yükselmiş, böylelikle önemli yasama kararlarında belirleyici bir güç hâline gelmiştir. Bu performans, grubun Parlamento gündemini şekillendirmede merkezî role sahip olmasını sağlamıştır. Günümüzde 102 milletvekili tarafından temsil edilmektedir.

Tablo 6: RE Milletvekili Dağılımı

Ülke	Parti	Milletvekili Sayısı (AP)
Almanya	FDP Freie Demokratische Partei (5), FW Freie Wähler (2)	7
Avusturya	NEOS Das Neue Österreich und Liberales Forum	1
Belçika	Open VLD Open Vlaamse Liberalen en Democraten (2), MR Mouvement Réformateur (2)	4
Bulgaristan	DPS/ Dvizhenie za prava i svobodi/	3
Danimarka	V. (V) Venstre, Danmarks Liberale Parti (3), B. (RV) Radikale Venstre (1), M Moderaterne (1), Bağımsız (1)	6

Estonya	ER Eesti Reformierakond (2), KE Eesti Keskerakond (1)	3
Finlandiya	KESK Suomen Keskusta (2), SFP (RKP) Svenska folkpartiet i Finland/ Suomen ruotsalainen kansanpuolue (1)	3
Fransa	Liste Renaissance Renaissance /La République En Marche (7), REN Renaissance (3), MoDem Mouvement Démocrate (6), LREM La République en Marche (2), HOR Horizon (1), MRSL Mouvement radical, social et liberal (1), PR Parti Radical (1), L'Europe Ensemble L'Europe Ensemble (1), Agir (1)	23
Hollanda	VVD Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (5), D66 Democraten 66 (1), Volt (1)	7
Hırvatistan	Coal. Amsterdam Istarski demokratski sabor	1
Letonya	AP! Attīstībai/Par!	1
Litvanya	LRLS Lietuvos Respublikos Liberalų Sąjūdis	1
Lüksemburg	DP Demokratesch Partei/ Parti démocratique/ Demokratische Partei (1), Fokus Fokus (1)	2
Macaristan	Momentum Momentum Mozgalom	2
Polonya	Polska 2050 Polska 2050	1
Romanya	REPER Reînnoim Proiectul European al României (5), USR Uniunea Salvați România (1), Bağımsız (1)	7
Slovakya	PS (Koalícia PS + SPOLU) Progresívne Slovensko (2), Bağımsız (2)	4
Slovenya	Svoboda! Gibanje Svoboda (1), Zeleni Slovenije (1)	2
Çekya	ANO2011 Akce nespokojených občanů (3), Bağımsız (2)	5
İrlanda	FF Fianna Fáil	2
İspanya	C's Ciudadanos (6), PNV Partido Nacionalista Vasco (1), DCE (Delegacion Ciudadanos Europeos (1), Bağımsız (1)	9
İsveç	C Centerpartiet (2), L Liberalerna (1)	3
İtalya	AZ Azione (2), IV Italia Viva-Il Centro (1), Bağımsız (1)	4
Yunanistan	Bağımsız	1

Kaynak: European Parliament, t.y.

AP'deki Önemi

2019 AP Seçimlerinden sonra RE grubu, geleneksel büyük gruplar olan EPP ve S&D'de sandalye sayısında görülen azalma nedeniyle önem kazanmıştır. Çünkü bu değişim, tarihsel olarak hâkim olan iki blokun tek başına çoğunluk sağlayamaması anlamına gelmektedir. Bu da RE gibi daha küçük grupların yasa çıkarmak için koalisyonlar oluşturmasını daha kritik hâle getirmiştir.

RE'nin merkez sağ ve merkez sol arasındaki stratejik konumu, birçok politika tartışmasında kilit bir rol oynayarak güç dengesini elinde tutmasını ve çoğunluk oluşturmak isteyen taraflar için gerekli bir ortak olarak hareket etmesini sağlamıştır. Bu konum, RE'ye güçlü bir müzakere pozisyonu sunmuş ve grup, daha büyük gruplarla iş birliği yaparken önceliklerini ileriye taşıyabilmiştir. Böylece AB'nin yasama ve politika alanında daha önce hiç olmadığı kadar etkili olmuş ve grubun Parlamento içindeki etkisi artmıştır.

İdeoloji

RE, AP'de liberal ve merkez bir siyasi grup olup Avrupa entegrasyonunu ve AB içinde daha derin iş birliklerini savunmaktadır. Liberal ekonomi politikalarını savunarak serbest ticaret, açık pazar ve inovasyon ile dijital dönüşümü teşvik edecek düzenleyici reformları desteklemektedir. Grup; bireysel haklara, cinsiyet eşitliğine ve azınlık haklarının korunmasına büyük önem verirken eğitim ve sağlık hizmetlerini geliştirerek ekonomik refahın geniş kitlelere yayılmasını hedeflemektedir.

Ekonomik ve Sosyal Politikalar

RE, AB'de ekonomik büyüme ve sosyal politikaları şekillendirmede liberal ve ilerici yaklaşımları savunmaktadır. Ekonomi politikaları açısından serbest piyasa ekonomisini, ticaretin liberalizasyonunu ve düzenlemelerin azaltılmasını destekleyerek iş dünyası ve yatırımlar için daha fazla fırsat yaratmayı hedeflemektedir. Dijital ekonomiye büyük önem veren grup, dijital pazarın genişletilmesi ve dijital altyapının güçlendirilmesi gibi konularda aktif politikalar önermektedir. RE; Tek Pazarı güçlendirmeyi, ticari engellerin kaldırılmasına yönelik baskı yapmayı ve Avrupa'nın teknolojik inovasyondaki lider konumunun korunmasını savunmaktadır. Ayrıca daha derin mali entegrasyonu ve birleşik bir ekonomi politikası çerçevesini teşvik etmektedir (Renew Europe, t.y.). Bununla birlikte RE'nin politikaları, çeşitli kesimlerden eleştirilere maruz kalmaktadır. Ekonomi

RE'nin merkez sağ ve merkez sol arasındaki stratejik konumu, birçok politika tartışmasında kilit bir rol oynayarak güç dengesini elinde tutmasını ve çoğunluk oluşturmak isteyen taraflar için gerekli bir ortak olarak hareket etmesini sağlamıştır. Bu konum, RE'ye güçlü bir müzakere pozisyonu sunmuş ve grup, daha büyük gruplarla iş birliği yaparken önceliklerini ileriye taşıyabilmiştir.

politikaları, her liberal parti gibi bazen fazla piyasa odaklı olarak görülürken bu durum, AB içindeki daha zayıf ekonomilere veya düşük gelirli gruplara yeterince destek sağlanmadığı yönünde eleştirilere yol açmaktadır. Özellikle serbest piyasa politikalarının sosyal koruma ağlarını zayıflattığı ve ekonomik eşitsizlikleri artırdığı argümanları ortaya atılmaktadır.

Sosyal politika bağlamında ise eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimin genişletilmesi, cinsiyet eşitliği ve iş yerinde eşitlik gibi konulara öncelik vermektedir. Toplumun her kesiminden bireylerin ekonomik kalkınmadan adil bir şekilde yararlanabilmesi için sosyal adaleti teşvik etmektedir. Ayrıca çevre dostu büyüme ve sürdürülebilir kalkınma yönünde politikalar geliştirerek yeşil ekonomiye geçişi desteklemektedir (Renew Europe, t.y.).

Avrupa Entegrasyonu

RE; anlaşılacağı üzere ekonomik, politik, sosyal boyutlarda ve güvenlik boyutlarında daha birleşik bir AB'yi savunmaktadır. AB'nin merkezî kurumlarının güçlendirilmesini desteklemekte ve üye ülkeler arasında özellikle dijital pazarlar, enerji ve savunma sektörlerinde daha uyumlu politikaların savunuculuğunu yapmaktadır. Grup, Türkiye harici genişleme yanlısıdır ve AB'nin genişlemesini, istikrarı güçlendirmenin ve demokratik değerleri Avrupa çapında yaymanın bir yolu olarak görmektedir (Renew Europe, t.y.). Günümüzde açıkça federalizmden bahsetmekten kaçınırsalar da RE'deki pek çok kişi, federal bir Avrupa'ya yönelik politikaları desteklemektedir. Bu durum, milliyetçiliğin arttığı bugünlerde birçok eleştiriye yol açmaktadır. Daha güçlü merkezî AB kurumları oluşturma yönündeki çabalarının, ulusal egemenliğin azalmasına yol açabileceği düşünülmektedir. AB'nin gücünün artmasına şüpheyle yaklaşan partiler ve gruplar, ulusal parlamentoların özellikle göç, mali politikalar ve yasal düzenlemeler gibi temel konularda bağımsız karar alma yeteneklerini kaybedebileceği yönündeki endişelerini sıklıkla dile getirmektedir (Goleanu, 2024).

Dış Politika

RE, ortak bir AB dış politikasını savunmaktadır. Başta ABD olmak üzere transatlantik ilişkilerin güçlendirilmesini desteklerken dışa bağımlılığı azaltmak için AB'nin stratejik özerkliğine büyük önem vermektedir. Grup, Avrupa Savunma Birliği konusunda aktif bir tutum sergilemektedir. Avrupa'nın savunma kapasitesini artırarak NATO'ya tamamlayıcı bir güç oluşturmayı ve Avrupa'nın stratejik özerkliğini güçlendirmeyi hedeflemektedir. Avrupa Savunma Fonu'nun desteklenmesi ve üye ülkelerin savunma harcamalarını artırması gerektiğini savunmaktadır (Renew Europe, t.y.).

Türkiye'ye Bakış Açıları

RE'nin Türkiye'ye bakışı; bir yandan Türkiye'nin jeopolitik önemi, NATO müttefiki olarak rolü ve AB'ye katılım süreci diğer yandan ise üyelerinin birbirinden farklı yaklaşımlarından dolayı karmaşık ve nüanslıdır. Grubun Başkan Yardımcısı ve Gölge Türkiye Raportörü Hollandalı Milletvekili Malik Azmani, Eylül 2023'te yapmış olduğu bir açıklamada Türk hükümetini "hukukun üstünlüğüne saygı göstermeyen ve AB üye devletlerinin NATO üyeliğini geciktiren bir hükümet" olarak nitelendirmiş ancak sonrasında AB-Türkiye göç anlaşmasının oldukça önemli olduğunu vurgulamış ve Gümrük Birliği'nin

yenilenmesi gerektiğini savunmuştur (Renew Europe, 2023). Türkiye'nin özellikle ticaret, göç ve güvenlik konularında önemli bir ortak olmaya devam etmesi gerektiğini savunmuştur. Çalışmanın son bölümünde bu çelişkili bakış açılarına detaylı bir şekilde değinilecektir.

Yeşiller/Avrupa Özgür İttifakı (G/EFA) Grubu

Yeşiller/Avrupa Özgür İttifakı (Greens/EFA, G/EFA), 1999'da kurulan ve AP'de yeşil, korsan, bölgeci ve azınlık hakları savunucusu partileri birleştiren siyasi bir gruptur. Avrupa Yeşiller Partisi ve Avrupa Özgür İttifakı'ndan oluşan grup; çevresel sürdürülebilirliği, sosyal adaleti ve bölgesel çeşitliliği temsil etmektedir. Grubun eş başkanlığını 2022'den beri Almanya'dan Terry Reintke ve 2014'te bu göreve atanan Belçika'dan Philippe Lamberts yürütmektedir.

Üye Partiler

G/EFA üzerinde etkisi olan ve AB'nin çeşitli ülkelerindeki en önemli siyasi partiler şunlardır:

- Bündnis90/Die Grünen - Almanya: Avrupa'da yeşil politikaların öncüsü olan parti, güçlü çevresel politikaları savunmaktadır. G/EFA'ya uzun süredir en çok milletvekili kazandıran partidir.
- Ecolo/Groen - Belçika: Belçika ve Avrupa'da yeşil ve sosyal adalet meselelerine odaklanmaktadır. Yüksek milletvekili sayısı ile temsil edilmese de uzun süredir grubun eş başkanlığında kendi üyesi bulunmaktadır.
- Europe Écologie - Fransa: Fransa ve Avrupa'da yeşil ve sosyal adalet meselelerine odaklanmaktadır. Gruba en çok milletvekili kazandıran ikinci partidir.

Son Seçim Performansı

2019 AP Seçimlerinden sonra G/EFA, koltuk sayısını 52'den 74'e yükselterek iyi bir performans göstermiş, Avrupalı seçmenin iklim değişikliği ve sosyal meselelere artan ilgisini yansıtmıştır. Çevreciliğin, diğer birçok grubun da ilgilendiği bir konu olması özellikle çevresel mevzuatı ilerletmede, G/EFA'nın AP'de daha etkili bir güç hâline gelmesini sağlamıştır. 2019 seçimlerinden günümüze kadar gerçekleşen değişikliklerden sonra G/EFA, Parlamentoda 72 milletvekili tarafından temsil edilmektedir.

Tablo 7: G/EFA Milletvekili Dağılımı

Ülke	Parti	Milletvekili Sayısı (AP)
Almanya	Die Grünen Bündnis 90/Die Grünen (21), PIRATEN Piratenpartei Deutschland (1), ÖDP Ökologisch-Demokratische Partei (1), Volt Volt Deutschland (1), Bağımsız (1)	25
Avusturya	Die Grünen Die Grünen – Die Grüne Alternative	3
Belçika	ECOLO Écologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales (2), Groen! (1)	3
Çekya	Piráti Česká pirátská strana	3
Danimarka	F (SF) Socialistisk Folkeparti	2
Finlandiya	VIHR Vihreä liitto	3
Fransa	EELV Europe Écologie Les Verts (10), Régions et Peuples Solidaires Régions et peuples solidaires (2)	12
Hollanda	GroenLinks GroenLinks	3
İrlanda	GP Comhaontas Glas/ Green Party	2
İspanya	ERC (Coal. Ahora Repúblicas) Esquerra Republicana de Catalunya (2), BNG Bloque Nacionalista Galego (1)	3
İsveç	MP Miljöpartiet de gröna	3
İtalya	Bağımsız	3
Litvanya	LVŽS Lietuvos Valstiečių ir Žaliųjų Sąjunga (1), Bağımsız (1)	2
Lüksemburg	Déi Gréng Déi Gréng/ Les Verts/ Die Grünen	1
Polonya	Bağımsız	1
Portekiz	Bağımsız	1
Romanya	Bağımsız	1
Yunanistan	Κόσμος Κόσμος	1

Kaynak: European Parliament, t.y.

AP'deki Önemi

AP'deki en büyük gruplardan biri olmamasına rağmen G/EFA grubu, koalisyonların oluşturulması ve yasa tekliflerinin şekillendirilmesinde sıklıkla belirleyici bir rol oynamaktadır. Özellikle büyük grupların yasaları geçirebilmek için daha geniş destek aradığı durumlarda bu grubun oyları, yakın marjla gerçekleşen kararlarda kritik öneme sahiptir. Çevresel ve sosyal meselelerin kamuoyu ve politik tartışmalarda giderek daha fazla yer almasıyla birlikte bu grubun rolü günümüz politik ikliminde oldukça önemlidir. Grubun bu rolünü güçlendiren faktör daha sonra da görüleceği üzere ortak oy kullanmada en mahir grup olmalarıdır.

İdeoloji

G/EFA; katı çevresel korumalar, sürdürülebilir kalkınma ve yenilenebilir enerji kaynaklarına geçişi savunmaktadır. Güçlü sosyal politikaları destekleyerek sosyal eşitlik, işçi hakları ve savunmasız grupların korunmasını öne çıkarmaktadır. Grup ayrıca AB çerçevesinde daha büyük bölgesel özerkliği savunarak bölgelerin ve azınlık gruplarının haklarını desteklemektedir (The Greens/EFA, t.y.).

Ekonomik ve Sosyal Politikalar

G/EFA, sürdürülebilirlikle sosyal adalete entegre bir ekonomik modeli teşvik etmektedir. AB ekonomi politikalarının sadece ekonomik büyümeye değil, sosyal refaha odaklanacak şekilde de reform edilmesini savunmaktadır. Yeşil sektördeki KOBİ'leri, adil ticaret uygulamalarını desteklemeyi ve ekonomik gelişimin çevreye vereceği zararı azaltmayı amaçlamaktadır (The Greens/EFA, t.y.). G/EFA'nın önerilerinin ekonomik yapılabirliği sıklıkla sorgulanmaktadır. İddialı çevresel ve sosyal gündemlerinin AB üye ülkeleri için sürdürülemez mali yüklerle yol açabileceği öne sürülmektedir. Ayrıca G/EFA tarafından teşvik edilen katı çevresel düzenlemeler ve işçi haklarının korunması, iş rekabetine büyük zarar vermektedir. Örneğin bu grubun elektrikli araba ısrarı nedeniyle Avrupa araba piyasası büyük zarar görmektedir (Muzikârová, 2024).

Avrupa Entegrasyonu

Daha entegre bir Avrupa fikrini desteklerken G/EFA, bu entegrasyonun çevresel standartlar veya sosyal adaleti tehlikeye atmamasına önem vermektedir. Entegre bir AB'nin ekonomi politikalarının, ekolojik ve sosyal endişelerden üstün tutulması gerektiğini vurgulamaktadır. Grup özellikle çevresel ve sosyal politikaların AB yasaları ve düzenlemeleri içinde daha etkin bir şekilde yer bulmasını istemektedir. RE'de olduğu gibi bu yönde kararların ulusal değil, uluslararası bir şekilde alınması gerektiğini savunmaktadır. Ancak bunun, bölgesel farklılıkları koruyarak ve güçlendirerek Avrupa'nın kültürel çeşitliliğine ve bölgesel özerkliğine zarar vermeden yapılması gerektiğini savunmaktadır. Bu çerçevede, Avrupa'nın farklı bölgelerinden gelen çeşitli seslerin Avrupa politikaları üzerinde daha fazla söz sahibi olması gerektiğini söylemektedir (European Greens, t.y.). RE'de olduğu gibi daha güçlü merkezî AB kurumları yönündeki çabaların, ulusal egemenliğin azalmasına yol açabileceği görüşündedir. Farklı ekonomik koşul, siyasi iklim ve kültürel tutumlardaki üye devletlerin; potansiyel olarak bölgeler arasında verimsizliklere ve eşitsizliğe yol açabileceğini savunmaktadır.

Daha entegre bir Avrupa fikrini desteklerken G/EFA, bu entegrasyonun çevresel standartlar veya sosyal adaleti tehlikeye atmamasına önem vermektedir. Entegre bir AB'nin ekonomi politikalarının, ekolojik ve sosyal endişelerden üstün tutulması gerektiğini vurgulamaktadır. Grup özellikle çevresel ve sosyal politikaların AB yasaları ve düzenlemeleri içinde daha etkin bir şekilde yer bulmasını istemektedir.

Dış Politika

G/EFA, Avrupa'nın dış politikada da yeşil, feminist ve barışçıl bir lider olarak öne çıkmasını istemektedir. Özellikle iklim değişikliği, biyoçeşitlilik kaybı ve sürdürülebilir kalkınma gibi konularda küresel çözümler bulunmasını savunmaktadır. AB'nin dış politika stratejilerinde insan haklarına ve çevresel sürdürülebilirliğe öncelik verilmesini, silah ihracatının sınırlandırılmasını ve çatışma önleme politikalarının güçlendirilmesini talep etmektedir. Grup ayrıca uluslararası alanda etkili bir iklim diplomasisi yapılması için AB'nin diğer küresel güçlerle iş birliği yapmasını ve çevresel meselelerde öncü rol oynamasını istemektedir (European Greens, t.y.). G/EFA; NATO'yu, çatışmaların önlenmesi ve diplomatik çabalar yoluyla çözülmesine öncelik vermek yerine askerî müdahalelere güvendiği algısı nedeniyle sık sık eleştirmektedir. Ancak Ukrayna savaşı sonrası, grubun NATO'ya büyük önem verdiği görülmektedir (Griera ve Alipour, 2024). İsrail-Filistin Savaşı'na gelindiğinde ise G/EFA, Filistin'i önemli ölçekte destekleyen bir grup olmuştur (The European Free Alliance in the European Parliament, t.y.).

Türkiye'ye Bakış Açıları

G/EFA, 2000'li yılların başında Türkiye'nin AB'ye üyeliğini en çok destekleyen grup olmuştur. Ancak çevreci grup, zaman içinde bu tutumundan vazgeçmiştir. Günümüzde Türkiye ile ilişkilerinde sözde demokrasi, insan hakları ve çevre konularına büyük önem verdiğini iddia etmektedir. Özellikle 2016'daki darbe girişiminin Türkiye'deki demokratik normların erozyonuna, insan hakları ihlallerine ve hukukun üstünlüğünün zayıflamasına neden olduğunu iddia etmektedir (The Greens/EFA, 2016). AB-Türkiye göç anlaşmasına yönelik eleştirilerde bulunan grup, anlaşmanın etik açıdan kusurlu olduğunu söylemekte ve Türkiye'deki mülteciler ile sığınmacılara yapılan muameleye ilişkin insan hakları konusunda endişelerini dile getirmektedir (The Greens/EFA, 2018). Bununla birlikte G/EFA'nın da PKK ile bir yakınlığı bulunmaktadır.

G/EFA üyesi olan AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu Eş Başkanı Sergey Lagodinsky, Türkiye'de temel haklar ve demokrasi alanında somut gelişmeler beklediğini yıllardır tekrarlamaktadır (Lagodinsky, 2022). Türk hükûmetinin LGBT'ye karşı olan tutumunu açıkça eleştirmekte, Osman Kavala ve Selahattin Demirtaş'ın serbest kalması için de yıllardır mücadele etmektedir (The Greens/EFA, 2021).

Avrupa Muhafazakârlar ve Reformistler (ECR) Grubu

Avrupa Muhafazakârlar ve Reformistler (ECR) grubu, AP'de muhafazakâr ve Avrupa şüpheci (soft Eurosceptic) bir siyasi gruptur. Avrupa'da ulusal egemenlik ve bireysel özgürlükleri vurgulayan politikalarıyla tanınmaktadır. Grubun ana hedefleri arasında, AB'nin daha az merkezîyetçi ve daha fazla ulusal devlet odaklı olması yönünde reform yapmak bulunmaktadır. ECR, kendini merkez sağ görüşüne sahip bir grup olarak tanımlasa da aşırı sağcı bir grup olarak görülmektedir (The Brussels Times Newsroom, 2024). Grubun eş başkanlığını 2019'dan beri Polonyalı Ryszard Legutko ve İtalyan Raffaele Fitto yürütmektedir.

Üye Partiler

ECR, çeşitli Avrupa ülkelerinden muhafazakâr ve sağ görüşlü partileri bünyesinde barındırmaktadır. Öne çıkan üye partiler şöyledir:

- Polonya Hukuk ve Adalet Partisi (PiS) - Polonya: Grubun liderliğini üstlenen Avrupa'daki muhafazakâr hareketin en güçlü temsilcisidir.
- Fratelli d'Italia (Fdi) - İtalya: Geleneksel muhafazakâr değerleri ve milliyetçi politikaları ile bilinen bir parti olup Avrupa'da sağcı politikaların güçlenmesinde etkili bir rol oynamaktadır.

Son Seçim Performansı

2019 AP Seçimlerinde ECR, mevcut koltuklarının büyük bölümünü korumuşsa da milletvekili sayısı 70'ten 62'ye gerilemiştir. Gerilemenin sebebi aşırı sağcı görüşün düşüşe geçmesi değil, daha sonra bahsi geçecek olan ID'nin yükselişi olmuştur. Grup, Avrupa genelinde muhafazakâr ve Eurosceptic seçmenler arasında istikrarlı bir desteğe sahiptir. Günümüzde 69 milletvekili tarafından temsil edilmektedir.

Tablo 8: ECR Milletvekili Dağılımı

Ülke	Parti	Milletvekili Sayısı (AP)
Almanya	BD Bündnis Deutschland	1
Belçika	N-VA Nieuw-Vlaamse Alliantie	3
Bulgaristan	VMRO/ Bulgarsko Natsionalno Dvizhenie/	2
Çekya	ODS Občanská demokratická strana	4
Finlandiya	PS Perussuomalaiset (1), Bağımsız (1)	2
Fransa	R! Reconquête!	1
Hırvatistan	Hrvatski suverenisti Hrvatski suverenisti	1
Hollanda	Bağımsız (2), JA21 Juiste Antwoord 2021 (1), MDD Meer directe democratie (1), SGP Staatskundig Gereformeerde Partij (1)	5
İspanya	VOX	4
İsveç	SD Sverigedemokraterna (2), FL Folklistan (1)	3
İtalya	Fdi Fratelli d'Italia	10
Letonya	NA Nacionālā apvienība	2
Litvanya	LLRA-KŠS Lietuvos lenkų rinkimų akcija – Krikščioniškų šeimų sąjunga	1
Polonya	PiS Prawo i Sprawiedliwość (razem z Suverenna Polska i Republikanie) (25), SP Sovereign Poland (1), SPZZ Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro (1)	27
Romanya	PNCR Partidului Național Conservator Român	1
Slovakya	SaS Sloboda a Solidarita	1
Yunanistan	EL/ EA Ellinikí Lýsi/ Ελληνική Λύση	1

Kaynak: European Parliament, t.y.

AP'deki Önemi

ECR, Parlamento içinde daha federalist ve AB yanlısı gruplara karşı bir denge unsuru olarak hizmet etmektedir. Uluslarüstü bir Birlik yerine egemen devletler konfederasyonunu savunarak Avrupa entegrasyonunun daha da ilerlemesine şüpheyle bakan Avrupa seçmenlerinin önemli bir kısmına hitap etmektedir. Doğu Avrupalı aşırı sağ partilerin liderliğindeki bu grup, AP'de alınan kararlarda ağırlığını ortaya koyamamaktadır.

İdeoloji

ECR, Parlamento içinde daha federalist ve AB yanlısı gruplara karşı bir denge unsuru olarak hizmet etmektedir. Uluslarüstü bir Birlik yerine egemen devletler konfederasyonunu savunarak Avrupa entegrasyonunun daha da ilerlemesine şüpheyle bakan Avrupa seçmenlerinin önemli bir kısmına hitap etmektedir. Doğu Avrupalı aşırı sağ partilerin liderliğindeki bu grup, AP'de alınan kararlarda ağırlığını ortaya koyamamaktadır.

ECR, AB'nin ulusal egemenliğe daha fazla saygı göstermesini ve üye devletlerin kendi iç politikalarını yönetme konusunda daha fazla özgürlüğe sahip olmaları gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca AB bürokrasisinin azaltılmasını ve AB mevzuatının üye devletler üzerindeki etkisinin sınırlandırılmasını talep etmektedir (European Conservatives and Reformists, t.y.).

Ekonomik ve Sosyal Politikalar

ECR, serbest piyasa ekonomisini desteklemekte ve ekonomik özgürlükleri teşvik etmeyi amaçlamaktadır. ECR; işletmeleri ve özellikle KOBİ'leri desteklemeyi, rekabetçiliği artırmayı ve AB'nin küresel bir aktör olarak kalmasını hedeflemektedir. AB içindeki vergi politikalarının üye devletlerin egemenliğine müdahale etmemesi gerektiğini savunmakta ve mali birlik fikrine karşı çıkmaktadır. Eurosceptic bir partiden belki de beklenilmeyecek bir şekilde Tek Pazar'da engellerin kaldırılması, dijital dönüşümün desteklenmesi ve uluslararası ticaretin adil ve kurala dayalı olması da politikalarının önemli unsurları arasında bulunmaktadır (European Conservatives and Reformists Group, t.y.).

Sosyal politikalarda, geleneksel aile değerlerini ve toplumsal düzeni koruma eğilimindedir. AB düzeyinde sosyal harcamaların azaltılması ve daha fazla piyasa odaklı politikalara geçilmesini savunmaktadır. Cinsiyet ideolojisi gibi ideolojilerin biyolojik ve toplumsal gerçekliği reddettiğini ve vatandaşların kimliklerini zayıflattığını açıkça ifade etmektedir (European Conservatives and Reformists, t.y.).

Avrupa Entegrasyonu

ECR, Avrupa entegrasyonunun mevcut hızına ve şekline karşı çıkmaktadır. Daha fazla entegrasyon yerine, ulusal devletlerin kendi kararlarını alma yetkilerini güçlendirmeyi desteklemektedir. AB'nin "devletler birliği" olarak kalmasını istemekte ve daha fazla "süper devlet" yapısına dönüş-

mesini engellemeyi amaçlamaktadır (ECR Group, 2024). Yani grup, ideolojik olarak AB'ye karşı şüpheli, antifederalist ve sağcıdır. Merkez sağ ve aşırı sağ fraksiyonları bulunmaktadır. ECR'nin ana hedefi; kontrolsüz Avrupa entegrasyonunu, genişlemeyi ve AB'nin Eurorealism temelinde Federal Avrupa Süper Devleti'ne dönüşme olasılığını engellemektir. AB'nin, AB üye ülkeleri içindeki karar alma süreçlerine aşırı müdahalesini önlemeyi amaçlamaktadır (European Conservatives and Reformists, t.y.). Klasik bir Eurosceptic bakıştan farklı olarak AB'nin, üye ülkelerin ortak çıkarlara sahip oldukları alanlarda birlikte çalışan bir uluslar topluluğu olarak yeniden yapılandırılması gerektiğini savunmaktadır. Dolayısıyla Birlik'in demokratik meşruiyetinin esas olarak üye devletlerden geldiğini ve yardımcılık, orantılılık ve egemenlik kavramlarına tamamen saygı göstermesi gerektiğini kabul eden yeni bir kurumsal düzen arayışındadır (European Conservatives and Reformists, t.y.). ECR'nin, ulusal egemenliğe öncelik vererek ve daha derin AB iş birliğine karşı çıkarak Avrupa'nın küresel sahnedeki kolektif sesini zayıflattığına dair farklı eleştiriler bulunmaktadır. Bu durumun; güvenlik tehditleri, iklim değişikliği ve ekonomik istikrarsızlık gibi ortak sorunlara etkili bir şekilde çözüm bulma yeteneğini zayıflattığı iddia edilmektedir.

Dış Politika

Dış politika konusunda ECR, güçlü ulusal savunma politikalarını ve NATO ile iş birliğini desteklemektedir (ECR Group, 2024). AB'nin dış müdahalelerde daha az aktif olmasını ve dış politika konularında üye devletlerin daha fazla söz sahibi olması gerektiğini savunmaktadır. Grup, ABD ile büyük yakınlık göstermektedir. Bu durum, grubun büyük bir kısmının Doğu Avrupalı milletvekillerinden oluşması ile açıklanabilir (European Conservatives and Reformists, 2024).

Türkiye'ye Bakış Açıları

ECR'nin Türkiye'ye yönelik vizyonu genellikle eleştirel ve temkinli bir tutumla karakterizedir. Grup genellikle AB ile Türkiye arasındaki ilişkilerde gerçekçi ve dikkatli bir yaklaşımı desteklemektedir.

ECR üyelerinin bazıları (genellikle Doğu Avrupa'dan gelenler) Türkiye'nin AB'ye katılımını desteklemekte ancak bunu insan hakları, demokrasi ve yönetim konularında önemli reformlara bağlamaktadır. Genellikle Türkiye'deki sivil özgürlükler, gazetecilerin ve aktivistlerin tutuklanmaları gibi konuları vurgulamaktadırlar.

ECR'nin ana hedefi; kontrolsüz Avrupa entegrasyonunu, genişlemeyi ve AB'nin Eurorealism temelinde Federal Avrupa Süper Devleti'ne dönüşme olasılığını engellemektir. AB'nin, AB üye ülkeleri içindeki karar alma süreçlerine aşırı müdahalesini önlemeyi amaçlamaktadır.

Diğer ECR üyeleri bilhassa Fransız ve İtalyanlar, Türkiye'nin AB'ye katılımına daha eleştirel bir yaklaşım benimsemekle birlikte bölgesel güvenlik, göç akımları ve siyasi istikrar gibi konulara da dikkat çekmektedir. Genel olarak ECR, AB-Türkiye ilişkilerinde açık bir diyalogun teşvik edilmesini savunurken demokratik değerlerin ve insan haklarının önemine de vurgu yapmaktadır.

Kimlik ve Demokrasi (ID) Grubu

AP'de Kimlik ve Demokrasi (ID) grubu, aşırı sağcı ve milliyetçi partileri bir araya getiren bir gruptur. ECR'nin aksine Doğu Avrupalı değil, genel anlamda Batı Avrupalı aşırı sağ partilerden oluşmaktadır. Bu grup, AB'nin mevcut politika ve yapısına yönelik eleştirileriyle bilinmekte ve daha fazla ulusal egemenlik, sıkı göçmen kontrolü ve AB'nin merkezîyetçiliğinin azaltılması gibi konularda reform yapılmasını savunmaktadır. AB karşıtlığı, ECR'den çok daha fazladır. ID grubu, bünyesinde en İslamofobik partileri bulunduran grupların başında gelmektedir. 2019'da isim değiştiren bu grup, o günden bugüne İtalyan Marco Zanni tarafından yönetilmektedir.

Üye Partiler

- Ulusal Birlik (RN) - Fransa: Gruba en çok milletvekili kazandıran partidir. Jean-Marie Le Pen'in kızı Marine Le Pen tarafından yönetilmektedir.
- Lega Nord - İtalya: İtalya'nın en katı aşırı sağ partilerindendir.
- Alternatif für Deutschland - Almanya: Diğer iki parti gibi açıkça Türkiye ve İslam karşıtıdır.

Son Seçim Performansı

2019 AP Seçimlerinde ID, Avrupa genelinde sağ popülizmin yükselişini yansıtarak önemli kazanımlar elde etmiştir. Grup, önceki dönemlere oranla daha fazla milletvekili çıkarmayı başarmış ve böylece Parlamentodaki etkisini artırmıştır. 2019 öncesinde ENF olarak tanınan bu grubu 37 milletvekili temsil ediyorken 2019 seçimlerinden sonra milletvekili sayısını neredeyse ikiye katlayıp toplam 73 sandalyeye sahip olmuştur. İstifa ve grup değişikliklerinden sonra günümüzde 49 milletvekili tarafından temsil edilmektedir.

Tablo 9: ID Milletvekili Dağılımı

Ülke	Parti	Milletvekili Sayısı (AP)
Avusturya	FPÖ Freiheitliche Partei Österreichs	3
Belçika	VB Vlaams Belang	3
Çekya	SPD Svoboda a přímá demokracie	1
Danimarka	O. (DF) Dansk Folkeparti	1
Estonya	EKRE Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	1
Fransa	RN Rassemblement national	18
İtalya	LN Lega per Salvini Premier	22

Kaynak: European Parliament, t.y.

AP'deki Önemi

ID grubu, AP'de alınan kararlarda en az ağırlığı olan ve diğer gruplar tarafından en az ortaklaşa çalışılan gruptur. Bu durumun sebepleri makalenin ilerleyen bölümlerinde açıklanacaktır.

İdeoloji

ID grubu, milliyetçilik ve AB üyesi devletlerin egemenliğine vurgu yaparak AB'nin devletler üzerindeki etkisini azaltmayı hatta bazen yok etmeyi hedeflemektedir. Göçmen ve Avrupa federalizmi karşıtı bir yaklaşımı benimseyen bu grup, AB'nin politikalarına ve genişlemesine karşı bir duruş sergilemektedir. Açıkça İslamofobik olmaktan çekinmeyen milletvekillerinden oluşmaktadır.

Ekonomik ve Sosyal Politikalar

ID grubunun ekonomik ve sosyal politikaları, milliyetçi ve popülist bir temele dayanmaktadır. Ekonomik açıdan ID grubu, ulusal egemenliği vurgulayarak AB'nin ekonomi politikalarındaki etkisini azaltmayı hedeflemektedir. Bu çerçevede, bütçe politikaları ve para birimi üzerinde ulusal kontrolü savunmaktadır. Ayrıca göçün iş gücü piyasalarını olumsuz etkilediğini iddia ederek göçü sınırlayıcı politikaları desteklemektedir. Yerel ve küçük işletmeleri korumak için çok uluslu büyük şirketlere karşı önlemler alınması gerektiğini savunmaktadır.

Sosyal politikalar açısından ID grubu, geleneksel aile yapısını koruma ve kürtaj karşıtı tutumları ile öne çıkmaktadır. LGBT haklarına karşı çıkararak geleneksel değerleri savunmaktadır. Sağlık politikala-

rında ise ulusal kontrolleri artırmayı ve AB'nin müdahalesini azaltmayı amaçlamaktadır. Bu da zorunlu aşî politikalarına karşı çıkmalarına yol açmaktadır (Identity and Democracy Party, t.y.).

Avrupa Entegrasyonu

ID, Avrupa entegrasyonunun mevcut hızı ve şekline karşıdır. Daha fazla ulusal karar alma yetkisi ve daha az AB merkezîyetçiliği talep etmektedir. Grup, AB'nin "devletler birliğı" olarak işlev görmesini istemekte ve "süper devlet" yapısına dönüşmesinin önüne geçilmesini amaçlamaktadır.

Dış Politika

Dış politika konusunda ID grubunun güçlü bir fikir birliğı bulunmamaktadır. Genellikle ulusal savunma politikalarını ve özellikle Rusya-Ukrayna Savaşı'ndan sonra NATO ile iş birliğini desteklemektedir. AB'nin dış müdahalelerde daha az aktif olmasını savunmaktadır. Grup ayrıca Avrupa'nın dış sınırlarını güçlendirmeyi ve ulusal güvenlik önlemlerini artırmayı önceliklendirmektedir.

Türkiye'ye Bakış Açıları

ID grubunun resmî sitesinde güncel olarak iki öneri bulunmaktadır. Birinde yükselen enerji fiyatları için diğlerinde ise Türkiye'nin üyelik sürecinin durdurulması için imza toplanmaktadır. Türkiye'ye yönelik düzenlenen imza kampanyasının açıklamasında şunlar yazmaktadır:

"AB'nin bu adaylığı kabul etmesi çok büyük bir hataydı. Öncelikle Türkiye bir Avrupa ülkesi değildir. Aynı zamanda demokrasinin işlediğı bir ülke de değildir. Erdoğan rejimi azınlıklara zulmediyor ve ifade özgürlüğü ilkesini ihlal ediyor. Üstelik AB içinde artık iç sınırlar kalmadığı için Türkiye'nin üyeliğı, Avrupa'ya doğru büyük ve kontrol edilemeyen bir göç akışına yol açacaktır.

İşleri daha da kötüleştiren ise şu: Türkiye; Yunanistan ve Kıbrıs gibi AB üyesi ülkelerin güvenliğı ve egemenliğıne tehdit oluşturuyor. Erdoğan ayrıca Suriye, Irak, Dağılık Karabağ, Libya vb. yerlerdeki İslamcı terörist grupları da destekliyor.

Erdoğan rejiminin kabul edilemez provokasyonları, Türkiye ile bitmek bilmeyen ve anlamsız katılım müzakerelerinin sürdürülmesiyle ödüllendirilmemelidir. Bu nedenle AP'deki Kimlik ve Demokrasi (ID) grubu, bu müzakerelerin sonlandırılmasını istiyor. Türkiye'ye 'katılım öncesi' para akışının da durdurulması gerekiyor."

The Left Grubu

The Left grubu, 1995 yılında kurulan ve AP'nin en sol görüşlü partilerini bir araya getiren bir siyasi gruptur. Ocak 2021'den önce "European United Left/Nordic Green Left (GUE/NGL)" olarak adlandırılmaktaydı. Grup, 2019'dan beri Almanya'dan Martin Schirdewan ve Fransa'dan Manon Aubry tarafından yönetilmektedir.

Üye Partiler

The Left, çeşitli Avrupa ülkelerinden aşırı sol görüşlü partileri bünyesinde barındırmaktadır. Öne çıkan üye partiler şunlardır:

- Podemos - İspanya: The Left'in en büyük gruplarından birini oluşturur ve sosyal politikalar üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.
- Die Linke - Almanya: Almanya'dan gelen bu parti, The Left'in Almanya'daki ana temsilcisi olup ekonomik eşitsizlikler ve sosyal adalet konularında aktif bir rol oynamaktadır.
- La France Insoumise - Fransa: Fransa'dan gelen bu parti, çevre ve sosyal politikalar üzerinde büyük bir etkiye sahiptir.

Son Seçim Performansı

The Left, 2019 AP Seçimlerinde düşük bir performans sergileyerek Parlamenteoda güç kaybetmiştir. 2014 seçimlerinde 52 milletvekili ile temsil edilirken 2019 seçimlerinde bu sayı 41'e düşmüştür. Son 5 yıl içerisinde parti değişiklikleri sonrasında günümüzde toplam 37 milletvekili ile temsil edilmektedir. Temsil eden milletvekillerinin sayıları, ülkeleri ve partileri Tablo 10'da özetlenmiştir.

Tablo 10: The Left Milletvekili Dağılımı

Ülke	Parti	Milletvekili Sayısı (AP)
Almanya	Die Linke Die Linkspartei	5
Çekya	KSČM Komunistická strana Čech a Moravy	1
Danimarka	Ø (EL) Enhedslisten de Rød-Grønne	1
Finlandiya	VAS Vasemmistoliitto	1
Fransa	LFI La France Insoumise (4), Gauche République et sociale Gauche République et sociale (1), Bağımsız (1)	6
GKRY	AKEL/ Anorthotikó Kómma Ergazómenou Laoú/	2
Hollanda	PvdD Partij voor de Dieren	1
İrlanda	I4C Neamhspleáigh ar son an Athraithe / Independents 4 Change (2), SF Sinn Féin (1), Bağımsız (1)	4
Portekiz	BE Bloco de Esquerda (2), Coal. CDU Partido Comunista Português (2)	4
İspanya	Podemos (4), IU Izquierda Unida (1), Anticapitalistas Anticapitalistas (1)	6
Yunanistan	SYRIZA/ΣΥΡΙΖΑ Sinaspismós Rizospastikís Aristerás/ Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς (2), NE.A. Néa Aristerá/Νέα Αριστερά (2)	4
Belçika	PTB-PVDA Parti du Travail de Belgique	1
İsveç	V Vänsterpartiet	1

Kaynak: European Parliament, t.y.

AP'deki Önemi

The Left, Parlamento içinde aşırı sol fikirleri savunmaktadır. Neoliberal politikalar ve aşırı sağ hareketlere karşı bir denge unsuru olmaya çalışmaktadır. Sosyalist ve çevreci politikaları savunan The Left özellikle ekonomik eşitsizlikler ve insan hakları ihlalleri konularında Parlamentoda önemli bir rol oynamaya çalışmaktadır. Ancak milletvekili sayısının azlığı ve aşırı düşünceleri bu hedefe ulaşmalarını zorlaştırmaktadır.

İdeoloji

The Left, Parlamento içinde aşırı sol fikirleri savunmaktadır. Neoliberal politikalar ve aşırı sağ hareketlere karşı bir denge unsuru olmaya çalışmaktadır. Sosyalist ve çevreci politikaları savunan The Left özellikle ekonomik eşitsizlikler ve insan hakları ihlalleri konularında Parlamentoda önemli bir rol oynamaya çalışmaktadır. Ancak milletvekili sayısının azlığı ve aşırı düşünceleri bu hedefe ulaşmalarını zorlaştırmaktadır.

The Left sosyalist, komünist ve diğer sol eğilimli partileri kapsayan geniş bir yelpazeye sahiptir. Bu gruplar; sosyal adalet, ekonomik eşitlik ve insan hakları gibi konularda ortak bir duruş sergilemektedir.

Ekonomik ve Sosyal Politikalar

The Left, neoliberal ekonomi politikalarının aksine devlet müdahalesini ve sosyal refahı savunmaktadır. Gelir dağılımında adaleti sağlamak için vergi reformları, asgari ücretin artırılması ve işçi haklarının güçlendirilmesi gibi politikaları önermektedir. İşçi hakları konusunda oldukça aktif olan bu grup, AB'nin büyük işletmelerin lehine olduğunu iddia ettiği kemer sıkma politikaları, özelleştirme ve kuralsızlaştırma politikalarına karşı oldukça eleştirel bir yaklaşım sergilemektedir (The Left In The European Parliament, t.y.). Sosyal eşitliği sağlamak amacıyla sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlerin ücretsiz ve erişilebilir olmasını savunmaktadır. Ailelere, çocuklara ve yaşlılara yönelik destek programlarını önceliklendirmektedir. Irkçılığa karşı sert bir tavır gösteren bu grup, AP'nin en mülteci yanlısı grubudur (The Left In The European Parliament, t.y.). Mülteci politikaları ve LGBT'ye olan destekleri, muhafazakâr kesim tarafından oldukça eleştirilmektedir.

Avrupa Entegrasyonu

The Left grubu, AB'nin ne ölçüde reforme edilmesi ile köklü bir şekilde dönüştürülmesi gerektiği konusunda bölünmüş durumdadır. The Left, genel olarak daha federal bir AB yapısına geçilmesi konusunda şüphelidir. Federalizmin; neoliberal politikaları daha da pekiştirebileceğinden, sosyal refah ve ekonomik eşitlik gibi kritik alanlarda ulusal egemenliği azaltabileceğinden endişe etmektedir. Grup, Avrupa entegrasyonu konseptini desteklemekle birlikte AB'nin ekonomik ve siyasi yapılarında; sosyal adalet, demokrasi ve çevresel sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu

olacak şekilde köklü değişiklikler yapılmasında ısrarcıdır. Federalizm konusunda temkinli davranarak vatandaşları ve bölgeleri güçlendiren, merkezî olarak güç toplamayan bir Avrupa'yı savunmaktadır (Oleart, 2019).

Dış Politika

The Left grubunun dış politika yaklaşımı, mevcut AB dış ve güvenlik politikalarına güçlü bir karşı çıkışla karakterize edilmektedir. Grup, Lizbon Anlaşması ile oluşturulan bu politikaların demokratik kontrol ve parlamenter etki eksikliğini eleştirmekte ve AB'nin dış politikasının barış, insan hakları, dayanışma ve adalet değerleriyle daha uyumlu hâle getirilmesi için köklü bir revizyona ihtiyacı olduğunu savunmaktadır. The Left, NATO karşıtı bir gruptur. NATO'nun militarizasyonu ve çatışmaları teşvik ettiğini ileri sürmektedir. Ayrıca Ukrayna'nın olası NATO üyeliğine karşı çıkmaktadır (The European United Left-Nordic Green Left, 2016). The Left; AB'nin mevcut dış politikalarını, neoliberal ve kapitalist gündemlerden fazla etkilendiği gerekçesiyle eleştirmektedir. Politikaların daha demokratik ve kapsayıcı olmasını ve tüm vatandaşların yararına olacak şekilde düzenlenmesini talep etmektedir. Ek olarak sosyal ve çevresel standartlara zarar verdiği inandıkları ticaret anlaşmalarına da karşı çıkmaktadır (Menendez ve Earle, 2019). Grup, küresel silahsızlanma girişimlerini desteklemekte ve askerî harcamaların sosyal ve ekonomik kalkınma programlarına yönlendirilmesini savunmaktadır. Askerî bütçelerden sağlanacak fonların sosyal programlara aktarılmasının, çatışma ve istikrarsızlıkların temel nedenlerini ele almaya yardımcı olabileceğine inanmaktadır (The Left In The European Parliament, 2017). Grup ayrıca açık bir şekilde Filistin'e destek vermektedir (The Left In The European Parliament, 2024).

Özetle The Left'in dış politika yaklaşımı; antimilitarizm, insan hakları ve sosyal adalet ilkelerine dayanmakta ve AB'nin dış politikalarının demokratikleşmesi ile küresel barış ve iş birliğinin teşviki üzerinde güçlü bir vurgu yapmaktadır.

Türkiye'ye Bakış Açıları

The Left, PKK'yı resmî olarak desteklemekten kaçınsa da Kürtlere yönelik sözde insan hakları ihlallerine dair endişelerini dile getirmekte ve Türkiye'nin PKK'ya karşı yürüttüğü askerî operasyonları sık sık eleştirmektedir. Grubun üyesi ve AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu Başkan Yardımcısı Özlem Alev Demirel, Türkiye'ye yönelik sert eleştirileri ile tanınmaktadır. Kendisi özellikle Türkiye'deki sözde insan hakları ihlallerine ve demokratik muhalefete yönelik baskılara karşı çıkmaktadır. Demirel, Türkiye'nin terörle mücadelede kullandığı askerî yöntemleri ve HDP gibi muhalefet partilerine karşı yürütülen sözde baskıları sıkça kınamaktadır. Demirel; Türkiye'nin Suriye'deki askerî operasyonlarını açıkça eleştirmiş ve bu operasyonların uluslararası hukuku ihlal ettiğini ve savaş suçları işlendiğini belirtmiştir (Walsh, 2019; The Left In The European Parliament, 2021). The Left grubu, Türkiye'ye karşı olan bu tutumuna rağmen Türk diasporasının büyük bir bölümü tarafından hem işçi haklarına hem de Filistin'e olan yaklaşımlarından dolayı destek görmektedir.

Tablo 11: AP Grupları ve Düşünceleri

	İdeoloji	Avrupa Entegrasyonu	Dış Politika	Ekonomik ve Sosyal Politikalar	İklim Değişikliği ve Çevre Politikası
EPP	Hristiyan demokrasi, Avrupa yanlısı.	Daha fazla Avrupa entegrasyonunun güçlü savunucuları.	NATO yanlısı, küresel işlerde ortak Avrupa politikasını destekler.	Merkezci ve muhafazakâr ekonomi politikaları, sosyal piyasa ekonomisini destekler.	Genellikle ılımlı, iklim değişikliğiyle mücadelede piyasa tabanlı mekanizmaları ve yeniliği destekler.
S&D	Sosyal demokrasi, Avrupa yanlısı.	Daha derin entegrasyon ve AB düzeyinde sosyal politikaları destekler.	Çok taraflılık yanlısı, insan hakları ve adil ticaret üzerine bir vurgu yapar.	İlerici ekonomi politikaları, refah, sosyal adalet ve eşitsizliği azaltmaya odaklanır.	Sürdürülebilir kalkınma ve agresif iklim eylemi üzerine güçlü bir vurgu yapar.
RE	Liberalizm, güçlü bir şekilde Avrupa yanlısı.	Derin AB entegrasyonuna yönelik önemli reformları savunur.	Güçlü bir şekilde Avrupa ve ABD yanlısı, AB'nin küresel etkisini güçlendirmeyi hedefler.	Liberal ekonomi politikalarını, girişimciliği ve piyasa mekanizmalarını sosyal korumalarla birlikte teşvik eder.	Yenilik ve teknolojiye odaklanarak hırslı iklim hedeflerini destekler.
ID	Aşırı sağ, Eurosceptic.	Daha derin entegrasyona karşı, ulusal egemenliği destekler.	AB genelinde dış politikalar yerine ikili dış politikaları tercih eder. NATO konusunda ortak bir tutumu yok.	Liberal ekonomi politikalarını destekler, göç ve çok kültürlülüğe karşıdır.	Agresif iklim politikalarına karşı şüpheci, AB genelinden ziyade ulusal çözümleri tercih eder.
ECR	Muhafazakârlık, liberalizm, Eurorealizm.	Federalizm projelerine karşı, ulus devletlerden oluşan bir Avrupa'yı destekler.	Ortak AB dış politikasını eleştirir, ulusal egemenliğe karşı gelmedikçe NATO'yu destekler.	Muhafazakâr serbest piyasaları ve geleneksel sosyal değerleri destekler.	Karışık ancak genellikle ılımlı, radikal reformlar yerine pratik önlemleri destekler.
G/EFA	Yeşil politikalar, bölgeselcilik, Avrupa yanlısı.	Genel anlamda Avrupa entegrasyonu yanlısı.	Yeşil diplomasiyi, askerî olmayan çözümleri destekler. NATO'nun militarist ideolojisine karşıdır.	Sol eğilimli, sürdürülebilirlik, sosyal eşitlik ve kapsamlı refah üzerine odaklanır.	Çok aktif, iklim değişikliğiyle mücadele ve biyoçeşitliliği koruma için radikal önlemleri destekler.
The Left	Aşırı sol, Avrupa yanlısı.	Daha sosyalist bir entegrasyon yaklaşımını destekler.	NATO'yu emperyalist olarak tanımlar, barış temelli bir dış politikayı destekler.	Zenginlik dağılımını ve kapsamlı sosyal politikaları savunur.	İklim değişikliği ve sosyal adaletle mücadele için radikal reformları savunur.

BÖLÜM 3:

AP Seçimlerine Dair Beklentiler

AP Seçimlerine Dair Beklentiler

Son yıllardaki seçim sonuçlarına bakıldığında birçok AB ülkesinde aşırı sağ partilerin gün geçtikçe güç kazandığı görülmektedir. Geert Wilders'in Özgürlük Partisinin (PVV) kasım ayındaki Hollanda genel seçimlerinde elde ettiği başarı, Marine Le Pen'in Fransa'nın göçmenlik tasarısındaki etkisi ile sağ popülizmin ülke siyasetinde belirleyici bir unsur hâline gelmesi; popülizmin ve aşırı sağlığın 2023'te Avrupa siyasetinin şekillenmesinde önemli bir rol oynadığının kanıtıdır. 2024'te bu eğilimin yalnızca ulusal siyasette değil, Avrupa düzeyinde de devam etmesi beklenmektedir. Yapılan birçok anket daha "aşırı" eğilimli bir AP'yi işaret etmektedir (Kirby ve Holligan, 2023; Perspektif, 2023).

Haziran 2024 seçimlerinin ardından, AP'de aşırı sağın güç kazanması beklenmektedir. Dış politika söz konusu olduğunda en önemli AB kurumu olmasa da AP, siyasi grupların seçimlerden sonraki uyum sağlama şekli ve bu seçimlerin ardından gerçekleşen ulusal düzeydeki tartışmalar üzerinde etki sahibidir.

European Council on Foreign Relations (ECFR) yapmış olduğu "A Sharp Right Turn: A Forecast For The 2024 European Parliament Elections" isimli çalışmada, bu değişimin ne kadar önemli olabileceğini ve bunun AB'nin ve ulusal hükûmetlerin politikaları üzerindeki etkisini ortaya koymuştur. Çalışma kapsamında, AB üyesi her ülkedeki en son kamuoyu yoklamaları toplanmış ve ulusal partilerin önceki yıllardaki performansına ilişkin istatistiksel bir model uygulanmıştır. Bu bölümde, söz konusu makale referans alınarak ilerlenecektir (Cunningham, Hix, Dennison ve Learmonth, 2024).

Başlıkta da görüldüğü üzere Haziran 2024 seçimlerinin ardından, AP'de aşırı sağın güç kazanması beklenmektedir. Dış politika söz konusu olduğunda en önemli AB kurumu olmasa da AP, siyasi grupların seçimlerden sonraki uyum sağlama şekli ve bu seçimlerin ardından gerçekleşen ulusal düzeydeki tartışmalar üzerinde etki sahibidir. Ayrıca Avrupa Komisyonu ve Konseyin dış politika tercihlerinde, NATO ile ilişkilerinde ve Türkiye'nin üyelik yolculuğunda bir sonraki aşamaya geçilmesi konusunda önemli etkileri olacaktır.

Tablo 12, ECFR'nin öngörüsünü temel alarak 2024 AP Seçimlerinde ulusal partilerin kaç sandalye kazanabileceğini ve bunun AP'deki siyasi grupları nasıl etkileyebileceğini göstermektedir.

Tablo 12: Anketlere Göre Seçim Sonuçları

	Total	EPP	S&D	ID	RE	ECR	G/EFA	The Left	Bağımsız
<i>Oy Oranı</i>	%100	%24,03	%18,19	%10,83	%11,94	%11,81	%8,47	%6,12	%8,61
<i>AB Geneli</i>	720 (↑15)	173 (↓3)	131 (↓8)	78 (↑29)	86 (↑16)	85 (↑16)	61 (↓11)	44 (↑7)	62 (↑1)
Almanya ¹	96	26 (↓4)	12 (↓4)	0 (↑0)	7 (↑0)	1 (↑0)	18 (↓7)	12 (↑7)	20 (↑8)
Avusturya	20	5 (↓2)	4 (↓1)	6 (↑3)	2 (↑1)	0 (↑0)	3 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)
Belçika	22	4 (↑0)	3 (↑1)	3 (↑0)	3 (↓1)	3 (↑0)	4 (↑1)	2 (↑1)	0 (↓1)
Bulgaristan	17	5 (↓2)	3 (↓1)	3 (↑3)	5 (↑2)	1 (↓1)	0 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)
Çekya	21	3 (↓2)	0 (↓1)	3 (↑2)	8 (↑3)	3 (↓1)	4 (↑1)	0 (↓1)	0 (↓1)
Danimarka	15	1 (↑0)	4 (↑1)	2 (↑1)	4 (↓2)	0 (↑0)	3 (↑1)	1 (↑0)	0 (↑0)
Estonya	7	2 (↑1)	1 (↓1)	2 (↑1)	2 (↓1)	0 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)
Finlandiya	15	4 (↑1)	3 (↑1)	0 (↑0)	2 (↓1)	3 (↑1)	2 (↓1)	1 (↑0)	0 (↑0)
Fransa	81	9 (↑1)	6 (↓1)	30 (↑12)	18 (↓5)	0 (↓1)	8 (↓4)	10 (↑4)	0 (↓4)
GKRY	6	2 (↑0)	2 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)	1 (↑1)	1 (↓1)
Hırvatistan	12	6 (↑2)	2 (↓2)	1 (↑1)	0 (↓1)	1 (↑0)	2 (↑2)	0 (↑0)	0 (↓2)
Hollanda	31	6 (↑0)	3 (↓3)	10 (↑10)	6 (↓1)	1 (↓4)	2 (↓1)	1 (↑0)	2 (↑1)
İrlanda	14	2 (↓3)	1 (↑1)	0 (↑0)	3 (↑1)	1 (↑1)	1 (↓1)	6 (↑2)	0 (↑0)
İspanya	61	26 (↑13)	19 (↓2)	0 (↑0)	1 (↓8)	7 (↑3)	5 (↑2)	3 (↓3)	0 (↓3)
İsveç	21	4 (↓2)	7 (↑2)	0 (↑0)	0 (↓3)	6 (↑3)	2 (↓1)	2 (↑1)	0 (↑0)
İtalya	76	8 (↓4)	14 (↓1)	8 (↓14)	6 (↑2)	27 (↑17)	0 (↓3)	0 (↑0)	13 (↑3)
Letonya	9	2 (↑0)	0 (↓2)	1 (↑1)	2 (↑1)	2 (↑0)	1 (↑1)	0 (↑0)	1 (↑0)
Litvanya	11	3 (↓1)	3 (↑1)	0 (↑0)	1 (↑0)	0 (↓1)	4 (↑2)	0 (↑0)	0 (↓1)
Lüksemburg	6	2 (↑0)	1 (↑0)	0 (↑0)	2 (↑0)	0 (↑0)	1 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)
Macaristan	21	0 (↓1)	4 (↓1)	0 (↑0)	1 (↓1)	0 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)	16 (↑3)
Malta	6	3 (↑1)	3 (↓1)	0 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)
Polonya	53	19 (↑3)	10 (↑3)	4 (↑4)	0 (↓1)	20 (↓7)	0 (↓1)	0 (↑0)	0 (↑0)
Portekiz	21	6 (↓1)	8 (↓1)	4 (↑4)	1 (↑1)	0 (↑0)	1 (↑0)	1 (↓3)	0 (↑0)
Romanya	33	9 (↓5)	11 (↑2)	0 (↑0)	5 (↓2)	6 (↑5)	0 (↓1)	0 (↑0)	2 (↑1)
Slovakya	15	2 (↓2)	3 (↑2)	0 (↑0)	4 (↑0)	1 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)	5 (↑1)
Slovenya	9	5 (↑1)	1 (↓1)	0 (↑0)	3 (↑1)	0 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)	0 (↑0)
Yunanistan	21	9 (↑3)	3 (↑1)	1 (↑1)	0 (↓1)	2 (↑1)	1 (↓1)	4 (↑0)	2 (↓4)

Kaynak: Cunningham, Hix, Dennison ve Learmonth, 2024, s. 5.

¹ 20 milletvekili kazanması beklenen AfD, seçime haftalar kala ID'den ihraç edilmiştir.

Yapılan araştırmaya göre Parlamentodaki iki ana siyasi grubun (EPP ve S&D), son iki seçimde olduğu gibi sandalye kaybetmeye devam etmesi öngörülmektedir. Bu doğrultuda ana akım partilere verilen desteğin gün geçtikçe azaldığını ve Avrupa genelinde aşırılık yanlısı daha küçük partilere verilen desteğin arttığını görmek mümkündür. Bu durum, Avrupa'da siyasi işleyişin hem ulusal hem de AB düzeyinde giderek daha fazla parçalanmasına neden olmaktadır.

Öte yandan EPP'nin; seçimlerden sonra da Parlamentodaki en büyük grup olarak kalması ve dolayısıyla bir sonraki Komisyon başkanının seçimi ve Türkiye ile alakalı kararlar da dâhil olmak üzere gündemi belirleme yetkisini elinde tutması beklenmektedir. EPP güç kaybetse de (176 sandalyeden 173'e) en kalabalık parti olmayı sürdüreceği öngörülmektedir. Ancak üstlendiği bu rolü sürdürmek için zamanla diğer grupların da desteğine ihtiyaç duyacaktır (Olası gruplar arası koalisyonlar hakkında beklentiler daha sonra tartışılacaktır.). RE'nin ve G/EFA'nın sahip olduğu sandalye sayısının sırasıyla 102'den 86'ya ve 72'den 61'e düşeceği öngörülmektedir. Son olarak The Left grubunun milletvekili sayısını 37'den 44'e çıkarması beklenmektedir (Cunningham, Hix, Dennison ve Learmonth, 2024, s. 4).

EPP'nin; seçimlerden sonra da Parlamentodaki en büyük grup olarak kalması ve dolayısıyla bir sonraki Komisyon başkanının seçimi ve Türkiye ile alakalı kararlar da dâhil olmak üzere gündemi belirleme yetkisini elinde tutması beklenmektedir. EPP güç kaybetse de (176 sandalyeden 173'e) en kalabalık parti olmayı sürdüreceği öngörülmektedir.

ECR grubunun 16 sandalye kazanacağı öngörülmektedir. 14 sandalye kazanması beklenen Macaristan'daki Fidesz Partisi, bağımsız milletvekilleriyle birlikte oturmak yerine ECR'ye katılmaya karar verirse ECR, üçüncü büyük grup hâline gelebilecektir. Böylelikle ECR ve ID grupları, birlikte AP üyelerinin neredeyse %25'ini oluşturabilecek ve aşırı sağ milletvekilleri ilk kez EPP veya S&D'den daha fazla sandalyeye sahip olabilecektir (Cunningham, Hix, Dennison ve Learmonth, 2024). Ancak bilinmesi gerekir ki Fidesz'in ECR'ye katılması, ECR'nin EPP ile AP'de ortak çalışmasına engel olabilecektir (Jones, 2024). Anlaşılacağı üzere bu olası değişiklikler, AP içindeki dengeleri oldukça değiştirebilir.

Bu değerlendirmeler, ulusal partilerin grup değiştirmeyeceği öngörülerek oluşturulmuştur. Ancak partilerin grup değiştirmesi alışık olunmayan bir durum değildir. Bu nedenle olası değişiklikler de hesaba katılması gereken bir durumdur. Tablo 13, 2024 seçimleri sonrasında AP grup üyelikleri değişebilecek olan partileri göstermektedir. Görüldüğü üzere gruplar arası değişiklik olmaması hâlinde seçim sonrasında ECR üyesi İtalya'nın Kardeşleri Partisinin (FdI) elde edeceği 27 sandalyeyle AP'deki en büyük delegasyonlardan biri olması öngörülmektedir. İtalya'dan 27 milletvekili elde edecek olan ECR için bu büyük bir başarı olacaktır. Bununla birlikte 7 sandalyeye düşmesi beklenen EPP üyesi Forza Italia'nın, AP'deki etki-

sini güçlendirmek için Başbakan Giorgia Meloni'nin partisinin (FdI) EPP'ye katılması yolunda müzakereler sürdürdüğü de bilinmektedir (Griera, 2024). Forza Italia ve FdI'nın kendi ülkelerinde koalisyon ile hükümet yönetiyor olmaları, bu olasılığı güçlendirmektedir. Bu transferin gerçekleşmesi, dengeleri büyük ölçüde bozabilir. Ayrıca 13 sandalye kazanacağı tahmin edilen İtalya'daki Beş Yıldız Hareketi (M5S), bağımsız milletvekilleriyle oturmayı tercih etmezse G/EFA'ya katılmayı seçebilir (Foggia Today, 2022). Bu durum da G/EFA'nın gücünü artıracaktır.

Tablo 13: Partilerin Grup Değişikliği İhtimalleri

Parti	Seçim Sonrası Öngörülen Milletvekili Sayısı	Güncel Siyasi Grubu	Öngörülen Siyasi Grubu	Olası Siyasi Grubu
FdI (İtalya)	27	ECR	ECR	EPP
Fidesz (Macaristan)	14	Bağımsız	Bağımsız	ECR
M5S (İtalya)	13	Bağımsız	Bağımsız	G/EFA
TD (Polonya)	10	Yok	EPP	RE
BSW (Almanya)	8	Yok	The Left	Bağımsız
Sumar (İspanya)	6	The Left	G/EFA	The Left
SMER-SD (Slovakya)	5	Bağımsız	Bağımsız	S&D
REC (Fransa)	5	Yok	ID	Bağımsız- ECR
Konf (Polonya)	4	Yok	ID	ECR
PP-DB (Bulgaristan)	3	EPP	RE	EPP
Revival (Bulgaristan)	3	Yok	ID	ECR - Bağımsız
HLAS-SD (Slovakya)	3	Yok	S&D	Bağımsız
Mozemo (Hırvatistan)	2	Yok	G/EFA	The Left
DD (Danimarka)	2	Yok	ID	ECR
MHM (Macaristan)	2	Yok	NI	ID
DSVL (Litvanya)	2	Yok	G/EFA	EPP
BBB (Hollanda)	2	Yok	Bağımsız	ECR
Partie (Almanya)	1	Bağımsız	G/EFA	Bağımsız
ITN (Bulgaristan)	1	Yok	ECR	Bağımsız
Left (Bulgaristan)	1	Yok	S&D	The Left
Most-HS (Hırvatistan)	1	Yok	ECR	Bağımsız
DP (Hırvatistan)	1	Yok	ID	ECR
ELAM (GKRY)	1	Yok	Bağımsız	ID - ECR
Spartans (Yunanistan)	1	Yok	ID	Bağımsız
NIKI (Yunanistan)	1	Yok	ECR	ID - Bağımsız
AS (Letonya)	1	Yok	ECR	G/EFA
LPV (Letonya)	1	Yok	ID	ECR
S. (Letonya)	1	Yok	Bağımsız	ECR

Kaynak: ECFR, t.y.

Aşırı Sağın Karşısındaki Engeller

Cordon Sanitaire

Yukarıda da belirtildiği üzere aşırı sağ, yıllar geçtikçe seçimlerde başarısını katlamaktadır. Avrupa siyasetinde aşırı sağın hâkim duruma geçmesini engellemek adına Avrupalı siyasetçiler *cordon sanitaire politikası* gütmektedir (Hublet, t.y.). Aşağıda daha detaylı anlatılacak olmakla birlikte bu politikanın, kritik bir etkiye sahip olduğunu söylemek mümkündür. Zira aşırı sağın tehlike oluşturduğu kimi durumlarda, diğer partilerin ortak bir tavır sergilemesini sağlayarak politikada dümen kırmayı sağlamıştır.

Avrupa siyasetinde aşırı sağın hâkim duruma geçmesini engellemek adına Avrupalı siyasetçiler *cordon sanitaire politikası* gütmektedir. Aşağıda daha detaylı anlatılacak olmakla birlikte bu politikanın, kritik bir etkiye sahip olduğunu söylemek mümkündür. Zira aşırı sağın tehlike oluşturduğu kimi durumlarda, diğer partilerin ortak bir tavır sergilemesini sağlayarak politikada dümen kırmayı sağlamıştır.

Cordon sanitaire kavramı, Belçika'da 1980'lerin sonunda, ülkenin Flaman bölgesinde aşırı sağcı Vlaams Blok Partisinin (VB) (günümüzde Vlaams Belang) yükselişine yanıt olarak ortaya çıkmıştır. VB'nin ırkçı ve yabancı düşmanı söylemiyle karşı karşıya kalan Belçika'nın merkez partileri, parti çevresinde "güvenlik kordonu" anlamına gelen *cordon sanitaire* oluşturmaya karar vermişlerdir. Temel fikir, Belçika'nın demokrasisine ve temel değerlerine tehdit olarak görülen VB ile herhangi bir iş birliğini, koalisyonu veya anlaşmayı reddetmektir (Biard, 2022). Daha sonra bu terim, benzer aşırı sağ partilerin popülerlik kazandığı diğer Avrupalı siyasi sistemlerde de uygulanmıştır (Riera ve Pastor, t.y.).

2019'da AP'deki merkez partiler, aşırı sağcı grupların ve milletvekillerinin kilit makamlara atanmasını engellemek için bir *cordon sanitaire* stratejisi uygulamıştır. Bu durum esas olarak ID üyelerinin yanı sıra eski Polonya Başbakanı Beata Szydło gibi önde gelen birkaç ECR üyesini de etkilemiştir (Groupe d'Etudes Géopolitiques, t.y.). Böylelikle aşırı söylemleri bulan Szydło'nun komisyonda hedeflediği yere gelmesi, geleneksel gruplar tarafından birçok kez engellenmiş; ID grubu ise AP'de uygulanan *cordon sanitaire* stratejisini birçok kez eleştirmiştir (Fortuna, 2019; The Identity and Democracy, 2022). Bu konu, çalışmanın ilerleyen kısımlarında daha detaylı ele alınacak olmakla birlikte şu an ulusal düzeyde uygulanan *cordon sanitaire* stratejilerine yer verilecektir.

Avrupa genelinde aşırı sağ partileri izole etmeye yönelik bir strateji olarak kullanılan *cordon sanitaire*'in şu anda düşüşte olduğu görülmektedir. Öyle ki son yıllarda 27 AB ülkesinin 10'unda aşırı sağcı partiler iktidar koalisyonlarında bulunmaktadır. Bunu genellikle merkez sağ partilerin desteği ile yapan aşırı sağcı partilerin, Slovakya'da ise sosyalistlerle koalisyon kurduğunu görmek mümkündür (Santis, 2022).

Geçtiğimiz yıllarda bu eğilimi temsil eden ve çok ses getiren bazı olaylar olmuştur. Yukarıda da belirtildiği üzere Ekim 2022'de aşırı sağcı Meloni (Fdi), İtalya'da hükûmet ortağı olmuştur. Koalisyondaki ortaklarından biri aşırı sağcı Lega Partisi olurken bu koalisyonun kurulmasını sağlayan parti, Silvio Berlusconi'nin merkez sağ partisi Forza Italia olmuştur. Böylelikle İtalya da *cordon sanitaire*'e uymayan ülkeler kervanına katılmıştır (Seçkin, 2022).

Aşırı sağcı partiler her zaman koalisyona girme fırsatı bulamasalar da hükûmet üzerinde güç sahibi olmak adına farklı stratejiler uygulamaktadır. Örneğin Ekim 2022'de, İsveç'te uzun süredir devam eden *cordon sanitaire*'in sonunu getiren bir hükûmet anlaşması imzalanmıştır. İlimli Birlik Partisi, Liberal Parti ve Hristiyan Demokrat Partisinden oluşan üçlü koalisyon hükûmeti; Parlamentoda güvenoyu almak adına aşırı sağcı İsveç Demokratlar Partisinin (SD) dışarıdan desteğine ihtiyaç duymuştur. Bu ittifakın sonucunda da İlimli Birlik Partisi (M) lideri Ulf Kristersson, ülke siyasetinde aşırı sağın dışarıdan verdiği destekle başbakanlık koltuğuna oturan ilk isim olmuştur. Böylelikle *cordon sanitaire* İsveç'te de bozulmuştur (Euronews, 2022). Ancak bilinmesi gerekir ki *cordon sanitaire* kavramı, tamamen terk edilmiş bir ideoloji değildir. Günümüzde kimi ülkelerde, seçim sonuçlarına rağmen merkez partilerin aşırı partilerle koalisyon kurmak istemediğini görmek mümkündür.

Örneğin Kasım 2023'te Hollanda'da yapılan genel seçimlerin ardından şu ana kadar yeni bir hükûmet kurulamamıştır. Göç ve Türkiye karşıtı olan ve aynı zamanda İslamofobik bir kampanya yürüten Wilders'in popülist Özgürlük Partisi (PVV), Kasım seçimlerinde şok edici bir şekilde 150 sandalyeli Hollanda Parlamentosunda 37 sandalye kazanarak en çok milletvekili ile temsil edilen parti olmuştur. O zamandan bu yana, son Başbakan Mark Rutte'nin partisi olan muhafazakâr Özgürlük ve Demokrasi İçin Halk Partisi (VVD), merkez NSC Partisi ve popülist tarım yanlısı Çiftçi Yurttaş Hareketi (BBB) ile birçok kez koalisyon görüşmesi yapmış olmasına rağmen anlaşmaya varmakta zorlanmaktadır (Israel, 2024).

Bir başka örnek ise Portekiz'den gelmiştir. Aşırı sağ parti Chega'nın artan etkisine karşı iki büyük geleneksel partinin (Sosyal Demokrat Parti-PSD ve Sosyalist Parti-PS) Temsilciler Meclisinin başkanlık koltuğunu paylaşma konusunda daha önce hiç görülmemiş bir şekilde fikir birliğine varması, *cordon sanitaire*'in farklı bir örneği olmuştur (Benakis, 2024).

AP'deki yaklaşımlara bakıldığında *cordon sanitaire*'in uygulandığını görmek mümkündür. Öyle ki 2019 seçimlerinde geleneksel akımdan gelen gruplar, geçmiş seçimlerde olduğu gibi aşırı milletvekillerinin Parlamentoda kilit pozisyonlara gelmesini engellemiştir. EPP, S&D ve RE; ID (Mara Bizzotto) ve ECR (Zdzisław Krasnodębski) tarafından önerilen Parlamento başkan yardımcısı adaylarının atanmasına engel olmuştur (Teffer, 2019). Böylelikle ID ve ECR gruplarının AP Bürosuna kendi üyelerini yerleştirmekte oldukça zorlandıkları görülmektedir. Bu teknik bir detay gibi görünse de mühim bir noktadır. Büro, AP başkanı ile 14 başkan yardımcısı ve 5 "quaestor"dan (danışman) oluşur ve siyasi partilerin finansmanı, genel sekreterin atanması ve iç organizasyonla ilgili konulardaki kararlardan sorumludur. Ayrıca başkan yardımcılarının kurumlar arası ilişkileri, basınla veya ulusal parlamentolarla ilişkileri koordine etmek gibi başka görevleri de vardır. Bu nedenle başkan yardımcılarının yokluğu, bu grupların bilgi sahibi olma ve kendileri için doğrudan etkileri olabilecek konularda söz sahibi olma yeteneğini etkilemektedir (Servent, 2019, s. 337).

Tablo 14'te, AP'nin Roberta Metsola dönemindeki (2022-2024) AP Bürosuna ilişkin bilgiler yer almaktadır. Görüldüğü gibi aşırı sağcı olarak nitelendirilen ID'den kimse yokken ECR'den ise sadece Roberts Zile bulunmaktadır. The Left grubu, ID'den çok daha az milletvekili tarafından temsil edilse de bir başkan yardımcısı atayabilmıştır. 102 milletvekili bulunan RE, üç başkan yardımcısı atayabilmişken 98 milletvekili bulunan ECR, sadece bir başkan yardımcısı ile Büroda kendine yer bulmuştur. ECR, 2019 seçimlerinden hemen sonra 2022'ye kadar sadece bir quaestor ile temsil edilebilmiştir.

Tablo 14: AP'nin Metsola Dönemindeki (2022-2024) AP Bürosu

Görev	Grup	İsim	Ülke
AP Başkanı	EPP	Roberta Metsola	Malta
Başkan Yardımcısı	EPP	Othmar Karas	Avusturya
	EPP	Ewa Kopacz	Polonya
	EPP	Rainer Wieland	Almanya
	S&D	Pina Picierno	İtalya
	S&D	Pedro Silva Pereira	Portekiz
	S&D	Eva Kaili	Yunanistan
	S&D	Evelyn Regner	Avusturya
	S&D	Katarina Barley	Almanya
	RE	Dita Charanzová	Çekya
	RE	Michal Simecka	Slovakya
	RE	Nicola Beer	Almanya
	ECR	Roberts Zile	Letonya
	The Left	Dimitrios Papadimoulis	Yunanistan
	G/EFA	Heidi Hautala	Finlandiya
Quaestor	EPP	Anne Sander	Fransa
	EPP	Christophe Hansen	Lüksemburg
	S&D	Monika Benová	Slovakya
	RE	Fabienne Keller	Fransa
	G/EFA	Marcel Kolaja	Çekya

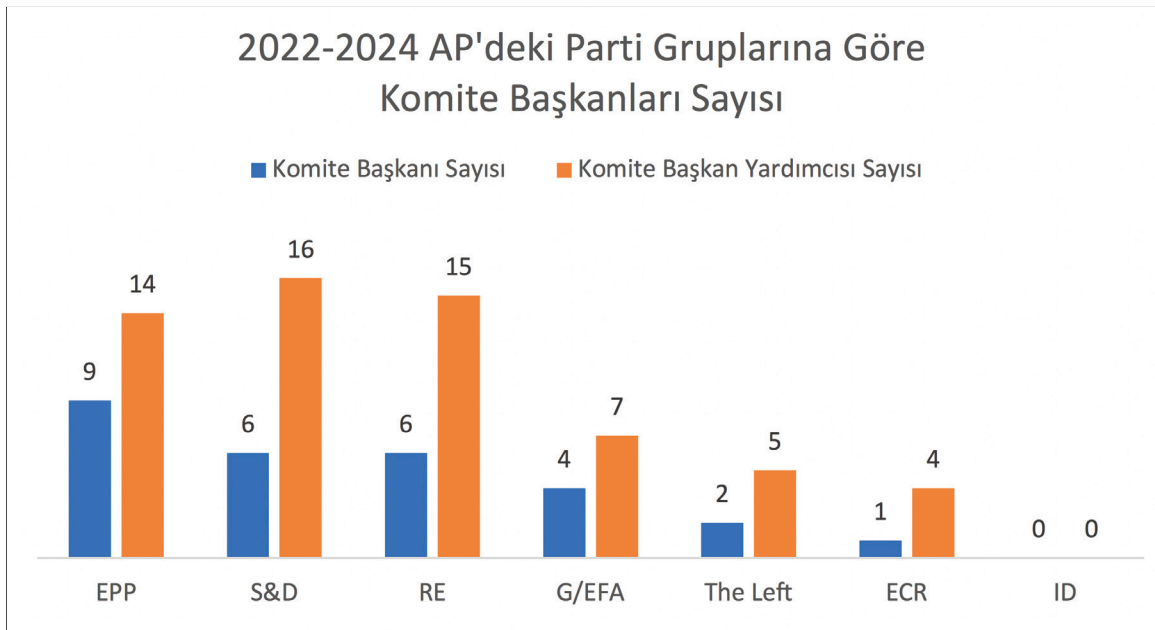
Kaynak: European Parliament, t.y.

Bürodan sonra bir başka önemli ve stratejik nokta ise AP komiteleridir. Bunlar, AB'nin yasama sürecinde önemli rol oynamaktadır. Bu komiteler, AP'de tartışılacak teklifleri inceleyip düzenlemekte ve

bu tekliflere ilişkin raporlar hazırlamaktadır. Her komite, belirli bir politika alanında uzmanlaşmış olup dış ilişkiler, çevre, ekonomi ve iç pazar gibi konuları ele almaktadır. Komiteler, yasa teklifleri ve politikalar üzerinde değişiklik önerme yetkisine sahiptir. Parlamento oturumlarından önce teklifler üzerindeki çalışmalarını tamamlamaktadır. Bu komitelerdeki milletvekilleri genellikle kendi uzmanlık alanlarına göre seçilmektedir ve komiteler, AP'nin politika yapma sürecinde merkezi bir konuma sahiptir.

Komitelerin başkanları; komite toplantılarını yönetir, görüşmeleri düzenler ve komitenin tüm dış iletişiminden sorumludur. Bu da onların AP içindeki yasama sürecini şekillendirme konusunda kritik bir rol oynamalarını sağlamaktadır. Geleneksel olarak başkanlar ve başkan yardımcısı, D'Hondt kuralına göre orantılı olarak dağıtılmaktadır. Adayların seçimi büyük ölçüde grupların tercihlerine, boyutlarına (Daha büyük gruplar önceliklidir.) ve ulusal delegasyonlar arasındaki iç pazarlıklara bağlıdır. Daha sonra her başkan ve başkan yardımcısının kendi komiteleri tarafından oylanarak göreve getirilmesi gerekmektedir. İşte bu noktada *cordon sanitaire*, Parlamento komitelerindeki siyasi gruplar arasındaki orantısız dağılımı bozmada etkili olmuştur. AP'de aşırı sağcı olmayan gruplar, seçim yapılırken komitelerin orantısız dağılımından saparak kendi seçtikleri birine oy vermektedir (Servent, 2019, s. 338). Örneğin, 2019 seçimlerinden sonra ID grubuna tahsis edilmesi gereken iki komitede, ana akım gruplar *cordon sanitaire*'i o kadar etkili bir şekilde uygulamayı başarmıştır ki aşırı sağ grup çeşitli komitelerde kendilerine tahsis edilmesi gereken başkan yardımcılıklarını bile alamamıştır (Herszenhorn, 2019). *Cordon sanitaire*'in etkilerinin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmak için grupların milletvekili sayısı ile başkan ve başkan yardımcısı sayısını karşılaştırmak yeterli olacaktır.

Grafik 6: 2022-2024 AP'deki Parti Gruplarına Göre Komite Başkanları Sayısı

Kaynak: 2024 Élections Européenes, t.y.

BÖLÜM 4:

**AP'de
Koalisyon**

Klasik koalisyon kavramının kökleri, çoğunlukçu parlamenter demokrasiye dayanmaktadır. Bu modelde parlamentoda temsil edilen partiler, yürütmeyi kontrol eden parlamento ittifakı (iktidar partisi veya hükûmet koalisyonu) ile yürütme sorumluluğu olmayan ve muhalefet rolünü oynayan bir azınlık arasında bölünmüştür. Bununla birlikte Avrupa siyaseti çoğunlukçu olmaktan ziyade eştoplumlaştırıcı/konsosyasyonist bir modeli ve kendine özgü güçler ayrılığı ile yürütme organının seçimi rejimini takip etme eğilimindedir.

AP'de Koalisyon

Kilit pozisyonları güvence altına almanın önündeki *cordon sanitaire* engeline rağmen aşırı sağ partilerin AP'deki toplam milletvekillerinin yaklaşık %25'ini temsil etmesi beklenmektedir. Bu önemli temsil, yasama organındaki karar alma süreçlerinde kritik yansımalara yol açabilir. Bu partilerde önemli sayıda AP üyesinin bulunması; yasama sonuçlarını, politika oluşturmayı ve genel siyasi iklimi etkileyebilir. Potansiyel olarak Parlatonun önceliklerini değiştirebilir ve çeşitli Avrupa meseleleri üzerinde fikir birliği oluşturma yeteneğini etkileyebilir. Ancak bu duruma da aşırı sağ grupların iç dinamikleri engel olmaktadır. Bu durumu anlamak için öncelikle AP'deki koalisyonların işleyişini anlamak büyük önem arz etmektedir.

Klasik koalisyon kavramının kökleri, çoğunlukçu parlamenter demokrasiye dayanmaktadır. Bu modelde parlamentoda temsil edilen partiler, yürütmeyi kontrol eden parlamento ittifakı (iktidar partisi veya hükûmet koalisyonu) ile yürütme sorumluluğu olmayan ve muhalefet rolünü oynayan bir azınlık arasında bölünmüştür. Bununla birlikte Avrupa siyaseti çoğunlukçu olmaktan ziyade eştoplumlaştırıcı/konsosyasyonist bir modeli ve kendine özgü güçler ayrılığı ile yürütme organının seçimi rejimini takip etme eğilimindedir (Piattoni ve Verzichelli, 2019). Klasik parlamenter sistemden farklıdır. Bir yanda üye devletler ve siyasi gruplar arasında güç paylaşımı problemi, diğer yanda ulusal ve ideolojik ayrımların üst üste bindirilmesi; çoğunluk ve muhalefet arasındaki her türlü ikili ayrımı ortadan kaldırmaktadır. Sonuç olarak parlamento koalisyonları bir gündem maddesinden diğerine göre değişmektedir. Yani tüm parlamento dönemi boyunca tek bir koalisyonun hâkim olması yerine, dikkate alınan politikaya bağlı olarak farklı koalisyonlar bulunmaktadır (Hublet, t.y.).

Farklı koalisyonların bulunması, olası çoğunluk-azınlık konfigürasyonlarının hepsinin eşit derecede yaygın olduğu anlamına gelmemektedir. EPP, S&D ve RE'nin Avrupa kurumlarına hâkim olduğu bir *süper büyük koalisyon* bulunmaktadır (Servent, 2019). Komisyon ve Konseydeki anahtar görevlerin çoğunu elinde bulunduran EPP, S&D ve RE grupları; Avrupa kurumları içerisinde bir iş birliği kültürü oluşturmuştur. Ancak bu, bahsi geçen grupların bir bütün olarak tüm konularda, kimi zaman en önemlilerinde bile birleştiği anlamına gelmemektedir. 2019 yılında Ursula von der Leyen'in Avrupa Komisyonu başkanı seçilmesi, bu duruma bir örnek olarak gösterilebilir. Von der Leyen; merkez sağ Avrupa Halk Partisi (EPP), Sosyalistler ve Demokratların İlerici İttifakı (S&D) ve merkez-liberal Yenileme Avrupa grubu olmak üzere üç ana akım AB yanlısı grubun açık

desteğine sahipti. Ancak S&D grubu, von der Leyen'i destekleme konusunda bütün milletvekillerini ikna edememiştir. Fransız, Alman, Avusturyalı, Belçikalı, Hollandalı ve Yunan delegasyonlarının tümü; bir grup toplantısında ona karşı oy kullanacaklarını belirtmiştir. Tam bir koalisyon kurulamadığından von der Leyen, ECR'nin ve bağımsız üyelerin önemli bir kısmının desteğiyle seçilebilmiştir (De La Baume ve Herszenhorn, 2019). *Süper büyük koalisyonun* dışındaki gruplar da sıklıkla alternatif koalisyonlar oluşturabilmektedir.

İlk kez 2019'da Parlamentodaki çoğunluğunu kaybederek %45'e gerileyen EPP ve S&D'den oluşan *büyük koalisyonun*, gelecek seçimde %3'lük bir kayıp daha yaşaması yani %42'lik bir çoğunlukla devam etmesi beklenmektedir. RE grubuyla birlikte üç merkez gruptan oluşan (RE, EPP, S&D) *süper büyük koalisyonun* ise şu an sahip olduğu sandalyelerde %6 oranında bir kayıp vermesi öngörülmektedir (%60'tan %54'e gerilemesi beklenmektedir.). AP'deki grupların ortak oy verme eğilimi göz önüne alındığında (ki bu, her grubun tüm milletvekillerinin grup oylama talimatlarını izleyeceğini her zaman garanti edemeyeceği anlamına gelir) sandalyelerin %54'ü, bu üç grubun tıpkı von der Leyen'in seçiminde yaşadığı gibi bazı konularda çoğunluğu garanti etmesi için yeterli olmayabilir.

Siyasi gruplarda ve koalisyonlarda yaşanacak değişiklikler, AB'nin politika gündemini oldukça etkileyecektir. 2024 Haziran seçimlerinden sonra öngörülen grup büyüklükleri ve güç dengesi ile AB politikalarının ne kadar değişebileceğini tahmin etmek için mevcut Parlamentodaki gruplara göre oylama alışkanlıklarını ve kazanan koalisyon büyüklüklerini analiz etmek gerekmektedir.

AP'de VoteWatch tarafından toplanan ve ECFR tarafından analiz edilen kayıtlı oy analizine göre farklı koalisyonlar, 2019-2023 arasında farklı politika alanlarına hâkim olmuştur. Örneğin yukarıda uzunca bahsi geçen *süper büyük koalisyon* (EPP, S&D, RE) genellikle bütçe, bütçe kontrolü, kültür ve eğitim, ekonomi, dış ilişkiler, iç pazar ve tüketicinin korunması, hukuk işleri, ulaştırma ve turizm politikalarında ortak fikirlere sahiptir. Dolayısıyla bu konularda yapılan oylamalarda birlikte oy vermekte ve karar alıcı grup pozisyonuna gelmektedirler. Benzer şekilde "merkez + sol koalisyon" (S&D, RE, G/EFA, The Left) genellikle sivil özgürlükler, adalet, iç işleri, kalkınma, istihdam, sosyal politikalar, çevre, kadın hakları ve cinsiyet eşitliği konularında söz sahibidir. "Merkez + sağ koalisyon" (EPP, RE, ECR ve bazen ID) ise genellikle tarım, kırsal kalkınma, balıkçılık, sanayi ve uluslararası ticaret konularındaki politikaların oluşturulmasında etkilidir.

Siyasi gruplarda ve koalisyonlarda yaşanacak değişiklikler, AB'nin politika gündemini oldukça etkileyecektir. 2024 Haziran seçimlerinden sonra öngörülen grup büyüklükleri ve güç dengesi ile AB politikalarının ne kadar değişebileceğini tahmin etmek için mevcut Parlamentodaki gruplara göre oylama alışkanlıklarını ve kazanan koalisyon büyüklüklerini analiz etmek gerekmektedir.

ECFR'nin araştırması, bu gibi politika alanlarının çoğunda koalisyonların ve kazanma modellerinin, en azından bir sonraki Parlamento döneminin başında muhtemelen devam edeceğini öne sürmektedir (Cunningham, Hix, Dennison ve Learmonth, 2024, s. 10). Örneğin AB'nin Ukrayna'ya verdiği destek, NATO ile iş birliği veya Türkiye ile ilişkiler gibi dış ilişkiler konularında bir sonraki AP'deki çoğunluk, muhtemelen ilişkilerin geçen yıllardaki gibi devam etmesini destekleyecektir. Ancak Türkiye'ye karşı daha az sempati duyan milletvekillerinin özellikle ID ve bağımsız milletvekillerinin, Parlamentoda kendine daha fazla yer bulacağını altı çizilmelidir. Bununla birlikte ECFR analizi, koalisyon modellerinde iki önemli değişime işaret etmektedir. İlk olarak merkez *süper büyük koalisyonun* güç kaybetmesi, muhtemelen bazı politika konularında artık eskisi kadar baskın olmayacakları anlamına gelmektedir. Ayrıca ekonomik ve parasal ilişkiler ile iç pazar ve tüketicinin korunması konularında, EPP'nin S&D ile değil de daha sağcı gruplar ile çalışacağı öngörülmektedir (Canas, 2024).

Sol tandanslı milletvekili sayısının sağ tandanslı milletvekillerine göre azalmaya devam etmesi, solun küçük farklarla kazanma eğiliminde olduğu çeşitli politika alanlarında (sivil özgürlükler, adalet, iç işleri ve çevre gibi konularda) artık sağ çoğunluğun kazanma ihtimalinin daha yüksek olacağı anlamına gelmektedir. Bu durumda "dar merkez + sol koalisyonunun" yerini, yeni bir "popülist + sağ koalisyon" (EPP, ECR, ID ve çoğu bağımsız milletvekilinden oluşan) alabilir. Sivil özgürlükler, adalet ve iç işleri açısından bunun AB göç ve iltica politikaları üzerinde önemli etkileri olabilecektir. Bu durumda, AP'de oldukça kısıtlayıcı göç politikalarını destekleyen ve komisyonu AB'nin göçmenlik politikalarında reform yapmaya zorlayacak bir çoğunluğun olması muhtemeldir (Cunningham, Hix, Dennison ve Learmonth, 2024, s. 11).

Mülteci konusunda üye devletlere daha fazla karar hakkı tanınması beklenmektedir. Bu durum, Türkiye ile ilişkileri etkileyecektir. Örneğin AB, daha fazla göçmen alması için Türkiye'ye talepte bulunabilir. Türkiye'nin AB'ye gelen göçmenler konusunda bir geçiş ülkesi olarak stratejik konumu göz önüne alındığında daha kısıtlayıcı bir AB politikası ilişkileri zorlayabilir. Göçe ilişkin AB-Türkiye Mutabakatı gibi anlaşmaların yeniden müzakere edilmesini gerektirebilir ve Türkiye'nin, AB ile diğer konularda yapacağı müzakerelerdeki nüfuzunu etkileyebilir.

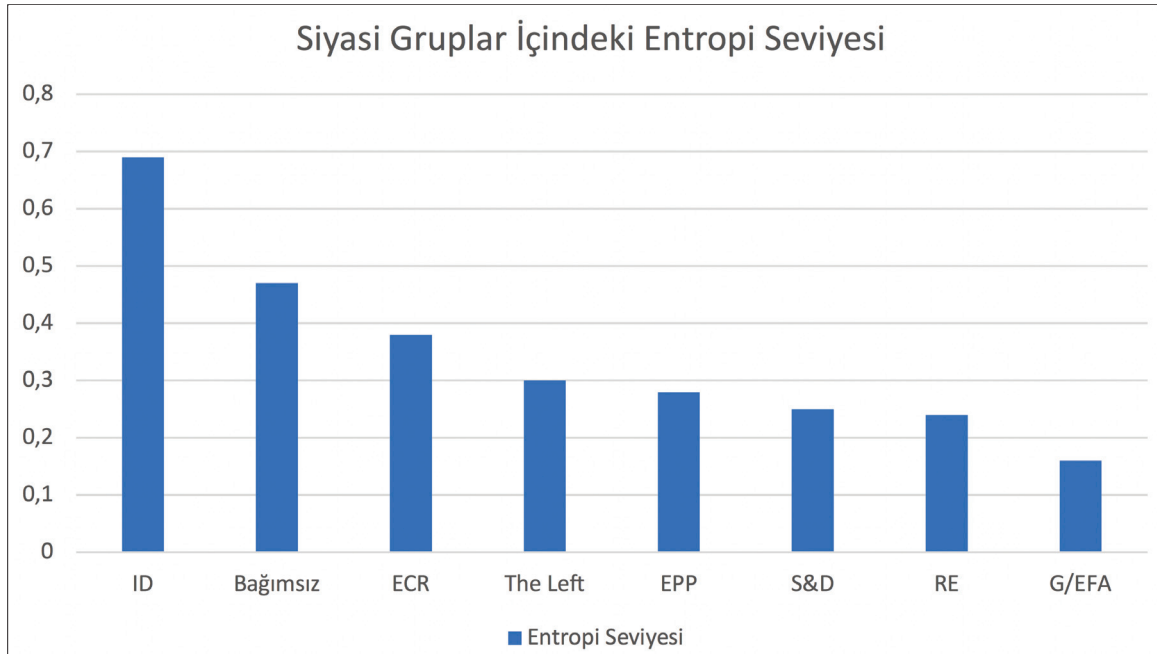
Haziran 2024'ten sonra merkez ve merkez sol milletvekillerinin (RE, S&D, G/EFA, The Left ve EPP'nin bazı kısımlarında) demokrasi ve hukukun üstünlüğü alanlarında yaşandığını düşündükleri erozyona karşı saf tutması muhtemelen daha zor olacaktır. Sivil özgürlükler, adalet ve iç işlerinde oluşacak bu yeni koalisyon, mevcut Parlamentoda AB'nin hukukun üstünlüğü ilkesinin gerilediğini iddia ettiği üye devletlere (özellikle Macaristan ve Polonya'ya) yaptırımlar uygulanmasını engelleyebilir (bütçe ödemelerinin durdurulması gibi) (Cunningham, Hix, Dennison ve Learmonth, 2024, s. 11).

Bunların olması için koalisyona giren siyasi gruplar, bir bütün hâlinde oy vermesi gerekmektedir. Ancak von der Leyen'in 2019 Komisyon Başkanlığı Seçimi'nde de görüldüğü gibi AP'deki siyasi gruplar her zaman ortak bir şekilde oy vermemektedir. AP siyasi grupları arasındaki *iç entropi*, bu grupların işlevselliğini ve tutarlılığını derinden etkilemektedir. Bu bağlamda *iç entropi* kavramı, çoğunlukla aynı parti veya grup içindeki üye davranışının ve politika pozisyonlarının değişkenliğini ve öngörülemezliğini yansıtır.

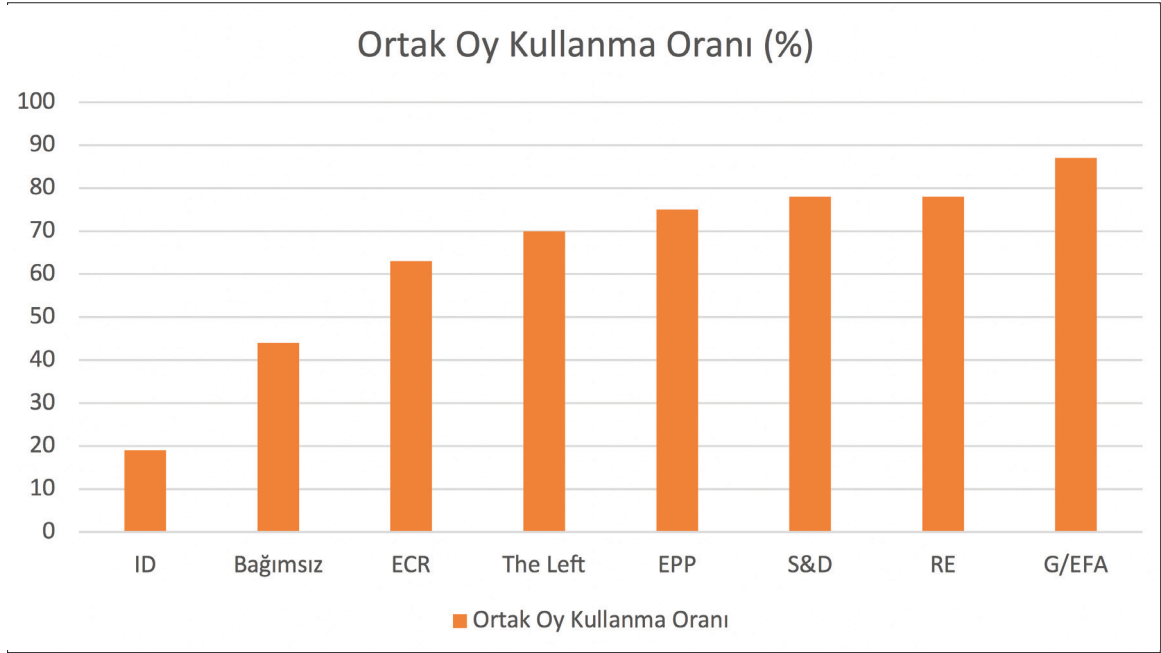
Siyasi partilerde *iç entropi*, grup üyesi milletvekillerinin farklı bakış açılarından ve çıkarlarından kaynaklanabilmektedir. AP'deki bu karmaşıklık, AB'ye üye devletlerin siyasi ortamlarının çeşitliliğini yansıtmaktadır. Grup içi siyaset; çok sayıda ulusal çıkar ve siyasi ideoloji arasında sürekli müzakere ve uzlaşmayı gerektirmektedir. Vayrynen'in de araştırmasında (1972, s. 138) değindiği gibi yüksek bir *iç entropi* (parti içi disiplin eksikliğinin fazla olması), daha az uyumlu bir parti anlamına gelmekte; potansiyel olarak ortak politika oluşturma ve strateji yürütmede zorluklara yol açmaktadır. Dolayısıyla bir partinin içindeki *entropi*, karar alma süreçlerini etkilemektedir. Darcy ve Aigner'e göre (1980) daha yüksek *entropi*, üyeler arasında fikir birliğine varılmasında daha büyük bir zorluğa işaret etmektedir. Bu iç sürtüşme, siyasi gelişmelere daha yavaş yanıt verilmesine neden olabilmekte ve *entropiyi* yönetmek için daha sağlam bir liderlik gerektirmektedir.

AP'de bulunan siyasi grupların *entropisine* bakıldığı zaman Grafik 7 ve 8'deki gibi bir sonuçla karşılaşmaktadır.

Grafik 7: Siyasi Gruplar İçindeki Entropi Seviyesi

Kaynak: Stratulat ve Kocsis, 2024, s. 11.

Grafik 8: Ortak Oy Kullanma Oranı (%)

Kaynak: Stratulat ve Kocsis, 2024, s. 11.

Entropi grafiği, AP'deki siyasi grupların oylama davranışlarının çeşitliliğini ölçmektedir. Her üye farklı oylarsa entropi yüksek, aynı oylarsa düşük olur. Ortak oy kullanma oranı, grubun ne kadarının aynı yönde oy kullandığını göstermektedir. Yüksek değer, grubun birlik içinde olduğunu belirtir. Entropi, oyların nasıl dağıldığını incelerken ortak oy kullanma oranı, çoğunluğun desteğini ölçer. Entropi, oy verme davranışlarının dağınıklığını, ortak oy kullanma oranı ise iç uyumu yansıtır. Her iki ölçüm de grup içi dinamikler ve politika yapma kapasitesi hakkında bilgi sağlar. Bu bilgiler ışığında görülmektedir ki Bağımsızlar dışında, AP'de iç disiplinsizliği en yüksek olan gruplar ID ve ECR'dir. G/EFA grubu ise tüm gruplar arasında en uyumlu grup olarak ortaya çıkmaktadır. Böylelikle aşırı sağ grupların, son yıllarda yapılan her seçimde AP'de koltuk sayılarını artırmalarına rağmen bugüne kadar politika sonuçlarını belirleme noktasında neden sınırlı bir güce sahip oldukları anlaşılabilir.

Son yıllarda Avrupalı aşırı sağ partiler siyaseti şekillendirmeyi değil, kendi propagandalarını yapmayı ve seçmeni tatmin etmeyi tercih etmiştir (Stratulat ve Kocsis, 2024, s. 9). AP'de aşırı sağ partilerin bir araya gelmekte zorlanmasının temel nedenleri; farklı ulusal gündemler, farklı ideolojiler ve bazen çelişen politika hedefleridir. Bu partiler genellikle göç, ekonomi politikası ve AB entegrasyonu gibi konularda, çatışmaya yol açabilecek farklı siyasi kültürler ve bağlamlardan doğmuştur. İdeolojik olarak parçalanmış yapıları tek bir politika gündemi altında birleştirmek zorlaşmaktadır. Son dönemde bu duruma örnek olarak gösterilebilecek önemli bir olay yaşanmıştır. ID grubunun en önemli partileri olan Fransız RN ile Almanya'nın AfD'si arasında seçimlere yaklaştıkça ciddi gerginlikler yaşanmıştır. Bu çatışma; bazı AfD üyelerinin, göçmenlerin ve "asimile edilememiş" vatandaşların toplu olarak sınır dışı edilmesine yönelik gizli bir toplantıya katıldıklarının ortaya çıkmasından sonra patlak vermiştir.

RN'nin Genel Başkanı Marine Le Pen "geri dönüş" ve "toplu sınır dışı etme" fikrine karşı olduğunu vurgulayarak partisinin, vatandaşlıklarını nasıl kazanmış olurlarsa olsun tüm Fransız vatandaşlarını savunduğunu belirterek AfD ile arasına açık bir şekilde mesafe koymuştur (Daily Sabah, 2024). Le Pen'in tavrının başka bir nedeni ise bazı AfD üyelerinin Rusya ve Çin ile olan bağları nedeniyle inceleme altına alınmaları olmuştur. AfD'nin, AP'nin önde gelen adaylarından Maximilian Krah, yabancı kaynaklardan ödeme aldığı iddiasıyla soruşturulmaktadır. Ayrıca Krah'ın danışmanı Çin adına casusluk yapma iddiasıyla tutuklanmıştır. Ancak ID'nin seçimlere iki hafta kala AfD'yi ihraç etmesine sebebiyet veren olay; Krah'ın, İtalyan gazetesi La Repubblica'ya verdiği demeç olmuştur. Rörportajda Krah'ın, Nazi SS üniformalı kişilerin otomatik olarak suçlu sayılmayacağını belirtmesi, bardağı taşıran son damla olmuştur.

RN'nin, AfD'ye karşı tutumu ve sonuçta varılan ihraç kararı, önceden tartıştığımız iki temel konunun somut bir ifadesidir. RN'nin bu eylemleri, temelde ulusal siyasi çıkarlar tarafından motive edilmiştir. 2022 Fransa Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinde aşırı sağın hiç olmadığı kadar iktidara yaklaşmış olması, Le Pen'in eylemlerini etkilemiş gibi görünmektedir. Le Pen, bir sonraki seçimlere kadar partisinin üzerindeki negatif algıyı yok etmeye çalışarak RN'nin "asla seçilmemesi gereken parti" algısını kırmaya çabalamıştır. Bu bağlamda Le Pen, partinin kurucusu olan babası Jean-Marie Le Pen'i bile partiden ihraç etmiş ve partinin ağır yük olarak gördüğü ismini değiştirmiştir.

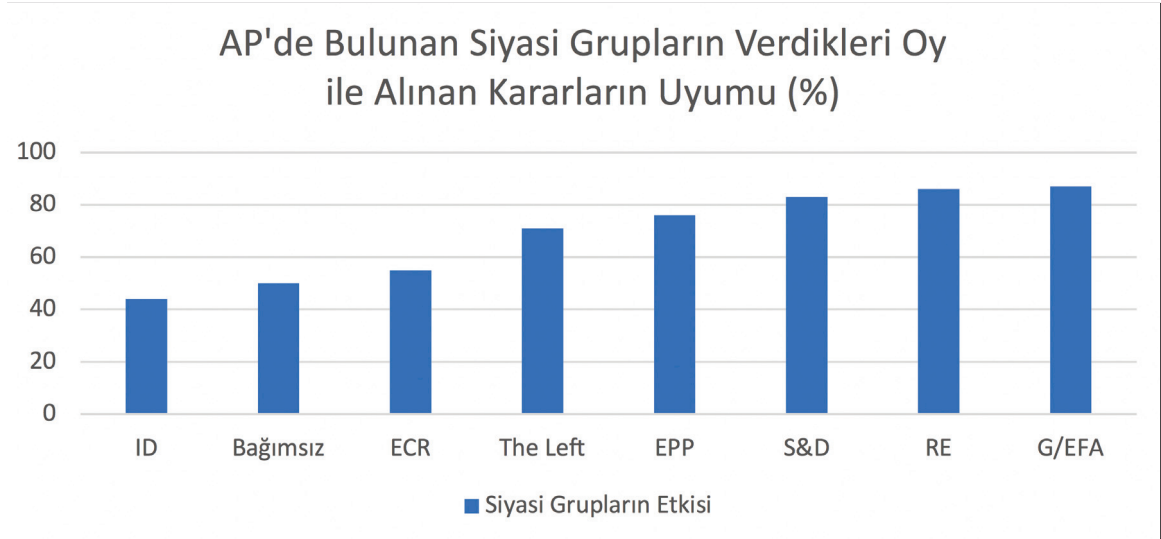
Bu çerçevede RN'nin AfD'ye yönelik tutumu analiz edildiğinde, AfD'nin Rusya ve Çin ile olan ilişkileri ve Nazilere karşı yeterince sert bir tutum sergilememesi önemli faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. RN, AfD'yi sert bir dille eleştirerek hem Nazi hem de Rusya dostu imajlarını yok etmeye çalışmıştır. Böylece daha önce de belirttiğimiz gibi seçmenlerin yanı sıra partilerin, AB seçimlerini ulusal seçimler kadar önemsemediği görülmektedir. Bu tür partiler için AB seçimleri, hem gövde gösterisi anlamına gelmekte hem de alınacak seçim sonuçlarıyla ulusal hükümetleri baskı altına alma fırsatı sunmaktadır. Grup adına yaklaşık 20 milletvekili koltuğunu hızlı bir şekilde ihraç etmek, AP'deki strateji açısından mantıklı olmasa da üye partilerin ulusal çıkarlarına hizmet etmektedir. Böylelikle ulusal alanda oy kaybetmemek adına Parlamentoda güç kaybetmeyi tercih etmek, RN gibi partilerin stratejik seçimlerinden biri olarak ön plana çıkmaktadır.

Bununla birlikte *cordon sanitaire* politikasının da etki etme kapasitelerini oldukça azalttığını söylemek gerekir. Grafik 9, etki etme kapasitelerinin

2022 Fransa Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinde aşırı sağın hiç olmadığı kadar iktidara yaklaşmış olması, Le Pen'in eylemlerini etkilemiş gibi görünmektedir. Le Pen, bir sonraki seçimlere kadar partisinin üzerindeki negatif algıyı yok etmeye çalışarak RN'nin "asla seçilmemesi gereken parti" algısını kırmaya çabalamıştır.

ne kadar az olduğunu gözler önüne sermektedir. Grafik 9, aşırı sağcı grupların (ID ve ECR) üyelerinin, merkez veya sol görüşlü gruplara kıyasla bir oylama oturumunun sonucunu belirleme olasılıklarının daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır. ID ve ECR, 2019-2024 döneminde Parlamentoda en az etkili olan gruplar olmuştur. Daha ayrıntılı bakmak gerekirse ID üyelerinin kullandığı oyların yalnızca %44'ü alınan kararlarla uyumlu olmuştur. ECR grubunun başarı oranı ise ID'ye kıyasla biraz daha yüksek olmuştur (%55). Ancak yine de sol ve merkez grupların başarı oranının çok altında (%71 ila %87 arasında) kalmışlardır.

Grafik 9: AP'de Bulunan Siyasi Grupların Verdikleri Oy ile Alınan Kararların Uyumu (%)

Kaynak: Stratulat ve Kocsis, 2024, s. 10.

Seçimlere haftalar kala yaşanan bazı gelişmeler, aşırı sağ grupların etkisinin artabileceğini düşündürülebilir. 23 Mayıs Perşembe günü Komisyon başkanlığı adayları arasında düzenlenen tartışma sırasında Ursula von der Leyen'in aşırı sağa açık bir kapı bıraktığı görülmüştür (European Parliament, 2024). Komisyon Başkanı, AfD'nin ihraç edilmesinin ID grubunu daha kabul edilebilir hâle getirmeyeceğini vurgulamıştır. Böylelikle *cordon sanitaire*'in dışında kalmaya devam edeceklerini belirtmiştir. Bununla birlikte EPP'nin Komisyon başkan adayı von der Leyen, aşırı sağ partilerin AP'de çoğunluğa katılabilmelerinin hâlâ mümkün olduğunu söylemiştir. Ancak bunun için ECR ve ID grubuna dâhil partiler için belirli koşullar olduğunun altını çizmiştir. Üç kriter belirlenmiştir: AB'den yana olmak, hukukun üstünlüğüne saygı göstermek ve Ukrayna ile NATO'yu desteklemek. NATO tutumu sıklıkla değişiklik gösteren ve Eurosceptic politikaları ile öne çıkan ID grubu içindeki pek çok parti, bu koşulları karşılamaktan hâlâ uzaktır. Ayrıca von der Leyen için RN de dâhil olmak üzere ID grubundaki partilerin çoğunun "Vladimir Putin'in dostu" olması, bir ittifakı imkânsız hâle getirmektedir. Ancak von der Leyen'in bu çıkışı ID'nin değil de ECR'nin *cordon sanitaire*'den çıkabileceği izlenimini verebilir. Tabii bunun için ECR'nin, Fransız Reconquete gibi kriterleri karşılamayan partileri ihraç etmesi gerekecektir. Bir sonraki yasama döneminde daha fazla etkiye sahip olmak için ECR'nin milletvekili sayısının daha az olması gerekebilir. Böylece öncelikle yüksek sayıda milletvekiliyle Parlamenteoya girmesi beklenen Fratelli

d'Italia (Fdi) ve aşırı sağın diğer "sağlıklı üyeleriyle" de iş birliğinin mümkün olabileceği düşünülebilir. Ancak S&D bu fikre oldukça karşıdır. Grup üyeleri Meloni ile iş birliğinin kabul edilemez olduğunu ve yaşanması hâlinde von der Leyen'e olan desteğin geri çekileceğini belirtmiştir (Graham, 2024).

AP'de yer alan ECR ve ID gruplarının birkaç yıl önce birleşme girişimleri başarısızlıkla sonuçlanmıştır (Pascale, 2022). Bu geçmiş deneyim, gruplar arasında daha önce var olan uyumsuzlukların ve zorlukların altını çizmiştir. Ancak yine de bazı araştırmacılar özellikle AfD'nin ihracının gruplar arasındaki iş birliğinin derinleşmesine ve potansiyel bir birleşme olanağına zemin hazırlayabileceğine inanmaktadır. SWP araştırmacısı Nicolai von Ondarza yaptığı açıklamada; bu tür bir değişimin, Le Pen tarafından Meloni, Orbán, Wilders ve diğerleri ile birlikte aşırı sağın en radikal unsurlarını dışarıda bırakacak şekilde birleşik bir aşırı sağ kuvvet oluşturma argümanı olarak kullanılabileceğini belirtmektedir. Böyle bir birleşmenin, AP'de önemli bir güç hâline gelebilecek ve Avrupa'nın politika gündemini önemli ölçüde etkileyebilecek bir yapı oluşturabileceğini savunmaktadır (Ondarza, 2024).

Bilinmesi gerekir ki bu birleşme ihtimali, her seçim öncesi AP'de tartışılan ancak partiler arası fikir ayrılıkları nedeniyle yaşanması neredeyse imkânsız bir olaydır. Grup içindeki çatışmalar ve farklı ulusal çıkarlar, birleşme çabalarına engel olmaktadır. Gerçekleşmesi hâlinde AP'nin ikinci büyük gücü olabilecek bu aşırı sağ grup, AB seçimlerinde tekrar tekrar gündeme gelen ancak her seferinde gerçekleşmeyen bir olasılık olarak kalmaktadır.

Bununla birlikte merkez partilerin radikallerin büyümesine kapılma eğilimi, hâlihazırda popülist temalar ve çözümler doğrultusunda siyasi retoriğin ve spesifik politika pozisyonlarının sertleşmesine neden olmaktadır (bk. Macron'un İslamofobik yasaları) (Hıdır, 2020). Geleneksel ana akım partilerin, seçmen çekebilmek adına ideolojik temellerini ayaklar altına almaya devam etmeleri durumunda, bu eğilimin seçimlerden sonra da sürececeğini öngörmek mümkündür. Sonuç olarak AP'nin karşı karşıya olduğu temel zorluklara yönelik yeterli politika yanıtlarını belirlemek ve uygulamak daha zor hâle gelebilir.

BÖLÜM 5:

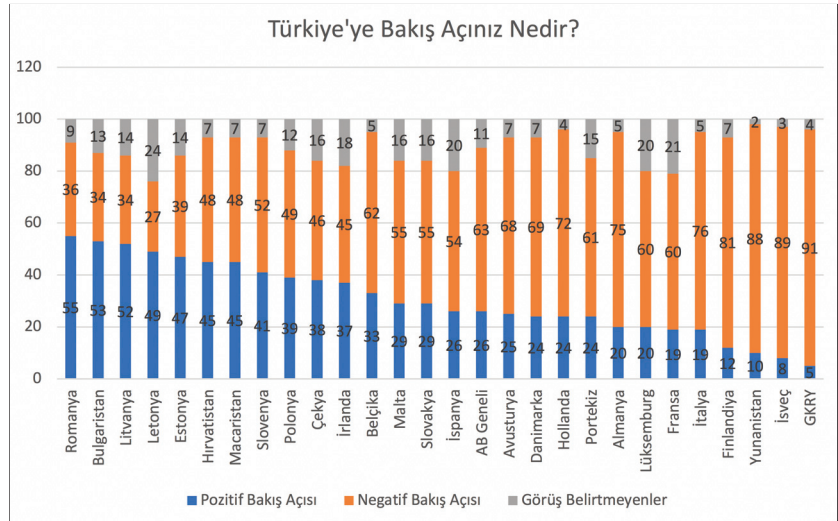
AP ve Türkiye

AP ve Türkiye

Bir önceki bölümün sonucunda da değinildiği üzere popülist partilerin yükselişi özellikle son seçimler bağlamında, Avrupa'daki büyük siyasi partilerin seçim stratejileri ve ideolojik ayarlamaları üzerinde önemli bir etki yaratmıştır. Bu dönüşümü, ilk olarak 1960'larda Otto Kirchheimer tarafından önerilen "catch-all party" teorisi çerçevesinde analiz etmek mümkündür (Krouwel, 2003). Bu teori, partilerin oy oranlarını yükseltmek adına, ideolojilerini stratejik olarak yok sayabileceklerini ve daha geniş bir seçmen kitlesine hitap edecek şekilde söylem ve politikalarını genişletebileceklerini öne sürmektedir. Bu uyarlama özellikle büyük partilerin, Avrupa'daki popülist partilerin seçim başarılarına verdikleri tepkilerin anlaşılması açısından önemlidir. Bu teori, popülist söylemden etkilenebilecek daha geniş bir seçmen yelpazesini yakalamayı amaçlayan partilerin daha genelleştirilmiş politika tekliflerine doğru gözlemlenen değişimlerle uyumludur. Aynı teori, Türkiye ile olan ilişkilerin analizi için de kullanılabilir. Grafik 10'da Avrupa kamuoyunun Türkiye'ye karşı bakış açısı bulunmaktadır.

22 üye devlette, Türkiye'ye ilişkin olumsuz görüşler olumlu görüşlerin önüne geçmektedir. Negatif bakış açısı oranları GKRY'de %91, İsveç'te %89 ve Yunanistan'da %88 iken Letonya'da %27, Litvanya ve Bulgaristan'da %34'tür. Çoğunluğun Türkiye'ye karşı olumlu tutum sergilediği ise beş ülke bulunmaktadır. En yüksek oranlar Romanya (%55), Bulgaristan (%53) ve Litvanya'da (%52) görülmektedir.

Grafik 10: Avrupalıların Türkiye'ye Bakış Açısı

Kaynak: Eurobarometer, 2024, s. 201.

22 üye devlette, Türkiye'ye ilişkin olumsuz görüşler olumlu görüşlerin önüne geçmektedir. Negatif bakış açısı oranları GKRY'de %91, İsveç'te %89 ve Yunanistan'da %88 iken Letonya'da %27, Litvanya ve Bulgaristan'da %34'tür. Çoğunluğun Türkiye'ye karşı olumlu tutum sergilediği ise beş ülke bulunmaktadır. En yüksek oranlar Romanya (%55), Bulgaristan (%53) ve Litvanya'da (%52) görülmektedir.

Büyük partilerin en büyük hedefi ideolojilerini kabul ettirmektense olabildiğince fazla oy kazanmak olduğu için politikaları, katı ideolojik çizgileri takip etmekten ziyade daha geniş yelpazedeki toplumsal duyguları yansıtmaya başlamıştır. Bu değişim özellikle Batı Avrupalı milletvekillerinin, Türkiye ile daha açık ilişkiler kurmak gibi yaygın kamuoyu veya ulusal çıkarlarla çelişebilecek politikaları onaylamasını zorlaştırmaktadır. Popülist hareketlerin yükselişi, bu senaryoyu daha da karmaşık hâle getirmiştir. Zira bu hareketler genellikle Batılı olmayan devletlerle bağların derinleşmesine şüpheyle yaklaşan milliyetçi ve muhafazakâr duyguları güçlendirmektedir.

Yukarıda uzunca belirtildiği gibi AB düzeyindeki siyasi gruplar genellikle kıta genelindeki ulusal partilerin koalisyonundan oluşur. Belirli ülkelerdeki bireysel partiler Türkiye ile ilişkilerin normalleştirilmesine destek verebilirken siyasi bir grup için fikir birliğine varmak, mevzubahis Türkiye olunca oldukça zorlaşmaktadır. Bu zorluk, öncelikle bu grupların çoğunun Batı Avrupa ülkelerindeki AP milletvekilleri tarafından yönetilmesinden kaynaklanmaktadır. Burada kamusal ve siyasi anlatıların Türkiye'ye karşı daha temkinli veya negatif olduğu bilinmektedir. Bu liderler sözde insan hakları, stratejik ve ekonomik kaygılar nedeniyle şu anda Türkiye'ye karşı daha temkinli bir yaklaşım benimsemekte ve kendi ülkelerindeki baskın siyasi ve kamuoyu tercihlerini yansıtmaya eğilimindedir.

AB'nin Türkiye ile iş birliğine dayalı bir ilişki sürdürmeye yönelik stratejik çıkarları (örneğin göç akışlarının yönetimi, terörle mücadele ve bölgesel istikrar), çoğu zaman sözde insan hakları ve demokratik yönetime yönelik ideolojik taahhütlerle çatışmaktadır. Büyük partilerin daha büyük seçmen kitlesine hitap etme politikası, bu gerilimi daha da artırmaktadır. Çünkü bu partiler, geniş bir seçmen kitlesine hitap etmek ile AB'nin stratejik çıkarlarını korumak arasında kalmaktadır. Bu ikilik, AB'nin Türkiye'ye karşı temkinli ve bazen de çelişkili bir politika izlemesine yol açmaktadır. Bu tutum çoğu zaman duraklayan veya gerileyen müzakerelerle sonuçlanmaktadır.

Avrupalı siyasi partilerin daha geniş ve her seçmeni memnun etme çabası güden kuruluşlara dönüşmesi, AB'nin Türkiye'ye yönelik politika oluşturma sürecini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu dönüşüm, seçim pragmatizmine hizmet etse de çoğu zaman temkinli ve bazen de kararsız politikalarla sonuçlanmaktadır. Bu da kamuoyunun, iç siyasi dinamiklerin ve stratejik çıkarların karmaşık etkileşimini ortaya çıkarır. Bu dinamiği anlamak, mevcut ve gelecekteki AB-Türkiye ilişkilerini analiz etmek için hayati önem taşımakta, hem AB için farklı çıkarları hem de Türkiye'nin

Belirli ülkelerdeki bireysel partiler Türkiye ile ilişkilerin normalleştirilmesine destek verebilirken siyasi bir grup için fikir birliğine varmak, mevzubahis Türkiye olunca oldukça zorlaşmaktadır. Bu zorluk, öncelikle bu grupların çoğunun Batı Avrupa ülkelerindeki AP milletvekilleri tarafından yönetilmesinden kaynaklanmaktadır. Burada kamusal ve siyasi anlatıların Türkiye'ye karşı daha temkinli veya negatif olduğu bilinmektedir.

temsil ettiği stratejik zorunlulukları dikkate alan incelikli yaklaşımlara olan ihtiyacın altını çizmektedir.

Türkiye'ye olan bakış açısı, oldukça negatif bir tablo ortaya çıkarsa da milliyetlere göre değil de kişilik özelliklerine göre bir dağılım yapıldığında, gelecek için daha iyimser bir tablo ile karşılaşmak mümkündür. Tablo 15'te görüldüğü gibi ankete katılanlar gençleştikçe Türkiye'ye karşı pozitif bir bakış açısı elde edilmektedir.

Tablo 15: Türkiye'ye Karşı Pozitif Bakış Açısı Oranına Etki Eden Faktörler

	Türkiye'ye Karşı Pozitif Bakış Açısı Oranı (%)
AB Geneli	26
Cinsiyet	
Erkek	27
Kadın	25
Yaş	
15-24	36
25-39	31
40-54	26
55	20
Eğitimi Bıraktığı Yaş	
15-	19
16-19	28
20+	25
Hâlâ Okuyor	34
Sosyoprofesyonel Statü	
Serbest Meslek	28
Yönetici	25
Beyaz Yakalı	28
Mavi Yakalı	29
Ev Kadını/Erkeği	25
İşsiz	24
Emekli	20
Öğrenci	34
AB'ye Bakış	
Pozitif	29
Nötr	25
Negatif	20

Kaynak: Eurobarometer, 2024, s. 203.

Türkiye'ye olan bakış açısı, oldukça negatif bir tablo ortaya çıkarsa da milliyetlere göre değil de kişilik özelliklerine göre bir dağılım yapıldığında, gelecek için daha iyimser bir tablo ile karşılaşmak mümkündür.

Son yıllarda AP'nin 2021 ve 2022 Türkiye Raporlarına ilişkin oturumlarda yapılan konuşmalar, siyasi grupların AB-Türkiye ilişkilerine yönelik bakış açılarını ortaya koymaktadır. Bu nedenle bu tartışmaları analiz etmek büyük önem arz etmektedir (European Parliament, 2021; European Parliament, 2023). Bu tartışmalar, sert eleştirilerden temkinli iş birliğine kadar uzanan bir perspektif yelpazesini sergilemekte ve AB ile Türkiye arasındaki etkileşimin çok yönlü doğasının altını çizmektedir.

EPP üyelerinin tartışmalara katkıları analiz edildiğinde sözde insan hakları ihlallerini, sözde demokratik gerilemeyi ve Türkiye'nin GKRY ve Yunanistan politikalarını vurgulayarak Türkiye'ye karşı sürekli olarak eleştirel bir duruş benimsedikleri görülmektedir. Tartışmalara katılan birçok EPP üyesi, Türkiye'nin asla aday olamayacağını belirtmektedir. Diğer üyelerin aksine Mostar doğumlu Hırvat Milletvekili Željana Zovko, Türkiye'nin stratejik önemini vurgulamakta ve özellikle bölgesel güvenlik ile göç yönetimiyle ilgili alanlarda pragmatik bir yaklaşımı savunmaktadır. Bu durum, buldukları siyasi gruplara rağmen bazı milletvekillerinin Türkiye hakkında pozitif bakış açılarını paylaşabildiklerini göstermektedir.

Bu durum, bir yandan daha önce de belirtildiği üzere AP'deki siyasi grupların ulusal siyasi partilere nazaran milletvekillerine daha büyük bir özgürlük tanıdığını göstermektedir (bk. entropi). Grafik 10'da da görüldüğü üzere Türkiye hakkında çok negatif bir bakış açısı olmayan ülkelerin milletvekillerinin, bir sonraki seçimde oy kaygısı gütmeyen Türkiye ile ilgili daha gerçekçi analizler yapmaları mümkündür.

Buna karşılık S&D, insan haklarına ve demokratik standartlara önemli ölçüde odaklanmaktadır. Hukukun üstünlüğü ve Türkiye'deki azınlıklar ile muhalefet partilerinin korunması konusundaki kaygılarının altını çizmektedir. Ancak tartışmalara katılan üyelerin büyük bir çoğunluğunun, Yunanistan ve GKRY'den milletvekilleri olduğu belirtilmelidir. S&D'nin Türkiye politikasını, ne yazık ki Türkiye'ye karşı çok keskin bakış açıları olan bu milletvekilleri oluşturmaktadır. Bununla birlikte ne kadar eleştirel bir bakış açısına sahip olsa da söz konusu milletvekilleri kadar radikal bir tutum sergilemeyen Nacho Sanchez Amor'un S&D'ye üye bir milletvekili olarak Türkiye raportörü olması da ikili ilişkiler adına pozitif bir durumdur.

RE, Türkiye'nin stratejik rolünün tanınması ile demokrasi ve insan hakları konularına ilişkin kaygıları dengeleyen karışık görüşler sergilemektedir. RE üyesi Hollandalı milletvekilleri açık bir şekilde Türk hükümetine yönelik eleştirilerini belirtirken AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu Delegasyon Başkan Yardımcısı Bulgaristan Türkü İlhan Küçük, ekonomik iş birliğinin potansiyel faydalarını vurgulayacak şekilde ilişki çerçevesinin yeniden tanımlanmasını ve Ortaklık Anlaşması ile diğer ekonomik katılım biçimlerine yönelik güncellemeler önermektedir. Bu durum, Zovko'da olduğu gibi milletvekillerinin bireysel önemini gözler önüne sermektedir.

Bilinmesi gerekir ki Küçük, Bulgaristan'ın Hak ve Özgürlükler Hareketi (MRF) üyesidir ve 2021 yılında Avrupa Liberaller ve Demokratlar İttifakı'nın (ALDE) başkanlığına seçilmiştir. ALDE, Avrupa'da liberal değerleri teşvik eden ve çeşitli üye partileri bir araya getiren önemli bir siyasi oluşumdur. MRF ise Bulgaristan Türklerini temsil eden bir partidir.

G/EFA ise Türkiye'nin sözde demokrasi ve insan hakları alanlarındaki eksikliklerini özellikle de siyasi muhaliflere ve azınlıklara yönelik muamelesini eleştirmektedir. Bu grup adına konuşan AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu Delegasyon Başkanı Sergey Lagodinsky, demokratik uygulamalar ve insan haklarında önemli iyileşmelere bağlı olarak Türkiye'nin üyeliği hakkında ilerleme kaydedilebileceğini ifade etmektedir (European Parliament, 2023).

ECR grubunu her iki toplantıda da temsil eden Polonyalı Witold Jan Waszczykowski, Türkiye'nin özellikle güvenlik ve savunma açısından stratejik rolünü vurgulamıştır. İzolasyon yerine diyalogu savunmuş, Türkiye'nin Avrupa'nın güvenliği ve istikrarı açısından önemini vurgulayarak sorunlara rağmen katılımın devam etmesi gerektiğini öne sürmüştür. Avrupalı liderlerden beklenilmeyecek bir şekilde Kıbrıs sorununun bir sonuca ulaşmasını savunan Waszczykowski şu eklemeyi de yapmıştır: "Ankara'yı mümkün olduğunca kendimize yakın tutalım, ona dost davranalım, iç sorunlarını egemen bir şekilde aşmasının önünü açalım." (European Parliament, 2021). Bu durum, Doğu Avrupalı milletvekillerinin farkını gözler önüne sermektedir. Bununla birlikte ECR üyesi olan aşırı sağ Bulgaristan ve Fransız milletvekillerinin de oldukça eleştirel bir şekilde tartışmaya katıldıklarını eklemek gerekmektedir.

Batılı ülkelerin aşırı sağ partilerini toplayan ID grubuna üye milletvekilleri; kültürel, siyasi ve coğrafi nedenleri öne sürerek Türkiye'nin potansiyel AB üyeliğini kabul edilemez olarak nitelendirmektedir. Türkiye ile daha yakın ilişkileri istemeyen milletvekilleri, sıklıkla Türkiye'nin Kıbrıs politikasına ve göç yönetimine karşı daha sert bir duruş sergilemenin gerekliliğini vurgulamaktadır. Türkiye'nin AB'ye katılımına karşı çıkan ID grubu, AB'nin Türkiye'ye sağladığı mali ve siyasi desteği ise sert bir dille eleştirmektedir.

Son olarak yapmış oldukları etkinliklerde AP'ye Salih Müslim'i birçok kez davet eden The Left grubu, Türkiye Raporları konusunda yapılan oturumlarda özellikle muhalefet partilerinin ve azınlık haklarının bastırılması konusunda otoriter eğilimler olduğunu iddia etmektedir. Daha fazla etkileşim veya iş birliği düşünülmeden önce Türkiye'nin insan hakları ve demokrasi alanında gerçek reformlar yapmasını talep etmektedir.

Genel olarak neredeyse tüm siyasi gruplar, Türkiye'deki insan hakları ve demokratik konularla ilgili endişelerini dile getirirse de stratejik iş birliğinin sürdürülmesi ile demokratik reformlara öncelik verilmesi yönünde görüşler de bulunmaktadır. Tartışmalar, ilişki çerçevesinin yeniden değerlendirilmesine yönelik genel bir eğilimin altını çizmektedir. Pek çok kişi katılım müzakerelerinden, Türkiye'nin hem stratejik önemini hem de demokratik zorluklarını yansıtan daha pragmatik, muhtemelen işlevsel bir ilişkiye geçişi savunmaktadır. Ayrıca milletvekillerinin, buldukları siyasi gruplardan ziyade vatandaş oldukları ülkenin görüşlerinden etkilendiği görülmektedir. Grafik 10'da sonlarda olan ülkelerden seçilen milletvekillerinin siyasi ideoloji fark etmeksizin Türkiye hakkında oldukça eleştirel bir bakış açısına sahip oldukları görülmektedir. Bu durum; siyasetçilerin, kamu ve medya baskısından etkilendiğini ve olası bir oy kaybı ile karşılaşmamak adına Türkiye ile ilgili sert tutumlarını devam ettirmek zorunda hissettiğini göstermektedir.

Buldukları ülkelerde keskin bir Türkiye karşıtlığı olmayan milletvekillerinin, çoğunlukla AB-Türkiye ilişkilerine daha pragmatik yaklaşımları görülmektedir. Bu durum, Türkiye'nin AB ile daha sağlıklı iliş-

kiler sürdürebilmesi adına Batı Avrupa'da yoğun bir kamu diplomasisi uygulamasının önemini gözler önüne sermektedir. Kısa vadede kıtanın batısından ziyade doğusunda yapılacak seçimlerin, ilişkileri etkileyeceği görülmektedir. Türkiye-AB ilişkileri için Polonya'da PiS, Macaristan'da Fidesz'in elde edeceği sonuçlar ve grup seçimleri; Fransız Le Pen'in RN Partisi veya Almanya'daki aşırı sağcı AfD'nin seçim sonuçlarından daha etkili olacaktır. Çünkü görüldüğü üzere bu ülkelerde Türkiye karşıtlığı, partiler arasında homojenleşmiştir. Dolayısıyla Türkiye'nin AP'de daha etkili olmak adına Batı Avrupalı değil de Doğu Avrupalı milletvekillerine yoğunlaşması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- 2014 *European Elections Desk Research*. (2015). Nisan 2024 tarihinde Directorate-General for Communication Public Opinion Monitoring Unit: 2014 European Elections Desk Research”, EU Parliament Directorate-General for Communication, <http://euoparl.europa.eu/at-your-service/files/be-heard/eurobarometer/2015/desk-research-post-ee2014/profile-of-voters/fr-profile-of-voters-desk-research-post-20> adresinden alındı.
- 2024 Élections Européenes. (t.y.). *The Parliamentary Committees*. Mayıs 2024 tarihinde 2024 Elections Européenes: <https://www.electionseuropeennes.eu/en/the-parliamentary-committees/> adresinden alındı.
- Abou-Chadi, T. ve Kayser, M. (2016). It's not easy being green: Why voters punish parties for environmental policies during economic downturns. *Electoral Studies*, 45.
- Baume, M. D. (2021). *Orbán's Fidesz quits EPP group in European Parliament*. Politico: <https://www.politico.eu/article/epp-suspension-rules-fidesz-european-parliament-viktor-orban-hungary/> adresinden alındı.
- BBC Türkçe. (2016). *AP Raportörü Kati Piri: Avrupa Birliği, Türkiye ile üyelik müzakerelerini askıya alsın*. Nisan 2024 tarihinde BBC Türkçe: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-37875013> adresinden alındı.
- Beley, J. (2019). *IS PARTICIPATION IN EU ELECTIONS DECREASING?* Nisan 2024 tarihinde SciencesPo Bibliothèque: <https://dossiers-bibliotheque.sciencespo.fr/une-vie-politique-europeenne-european-political-life/participation-eu-elections-decreasing#toc-turnout-in-national-elections> adresinden alındı.
- Benakis, T. (2024). *A cordon sanitaire placed around the far-right in Portugal, as in the Netherlands*. Mayıs 2024 tarihinde European Interest: <https://www.europeaninterest.eu/a-cordon-sanitaire-placed-around-the-far-right-in-portugal-as-in-the-netherlands/> adresinden alındı.
- Biard, B. (2022). Challenging the cordon sanitaire in Belgium: a diachronic analysis. D. Caluwaerts, & M. Reuchamps içinde, *Belgian Exceptionalism: Belgian Politics between Realism and Surrealism*. 79-93: Taylor & Francis Group. DOI: 10.4324/9781003104643-1
- Boyraz, H. M., Güngörmez, O. ve Kavukcu, F. (2024). *Analiz: Aşırı Sağ ve Brexit'in Gölgesinde 2019 Avrupa Parlamentosu Seçimleri*. SETA: <https://www.setav.org/analiz-asiri-sag-ve-brexitin-golgesinde-2019-avrupa-parlamentosu-secimleri/> adresinden alındı.
- Canas, N. (2024). *EU elections: Alignment on climate shows that door remains open for EPP-ECR coalition*. Mayıs 2024 tarihinde Euractiv: <https://www.euractiv.com/section/energy-environment/news/eu-elections-alignment-on-climate-shows-that-door-remains-open-for-epp-ecr-coalition/> adresinden alındı.
- Coi, G. (2024). *Vote for me! Why turnout is the EU Parliament's biggest election challenge*. Nisan 2024 tarihinde Politico: <https://www.politico.eu/article/vote-for-me-why-turnout-eu-parliament-biggest-election-challenge/> adresinden alındı.
- Cunningham, K., Hix, S., Dennison, S. ve Learmonth, I. (2024). *A Sharp Right Turn: A Forecast For The 2024 European Parliament Elections*. Mayıs 2024 tarihinde European Council of Foreign Affairs Relations: <https://ecfr.eu/wp-content/uploads/2024/01/A-sharp-right-turn-A-forecast-for-the-2024-European-Parliament-elections-v4.pdf> adresinden alındı.

- Daily Sabah. (2024). *Le Pen distances RN from German far-right AfD in mass expulsion row*. Mayıs 2024 tarihinde Daily Sabah: <https://www.dailysabah.com/world/europe/le-pen-distances-rn-from-german-far-right-afd-in-mass-expulsion-row> adresinden alındı.
- Darcy, R. ve Aigner, H. (1980). The Uses of Entropy in the Multivariate Analysis of Categorical Variables. *American Journal of Political Science*, 24(1), 155-174. Mayıs 2024 tarihinde alındı.
- De La Baume, M. ve Herszenhorn, D. (2019). *Ursula von der Leyen elected European Commission president*. Mayıs 2024 tarihinde Politico: <https://www.politico.eu/article/ursula-von-der-leyen-elected-european-commission-president/> adresinden alındı.
- ECFR. (t.y.). *Parties whose group membership is uncertain*. Mayıs 2024 tarihinde ECFR: <https://datawrapper.dwcdn.net/qXY7e/12/> adresinden alındı.
- Ehin, P. ve Talving, L. (2021). Still second-order? European elections in the era of populism, extremism, and Euroscepticism. *Political Studies Association*, 41(4), 467-485. DOI: 10.1177/0263395720986026
- Eur-Lex. (2001). *Treaty of Nice*. Mayıs 2024 tarihinde Eur-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/nice/sign> adresinden alındı.
- Eurobarometer. (2023). *Standard Eurobarometer 100*. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3053> adresinden alındı.
- Eurobarometer. (2024). *EP Spring 2024 101 Survey: Use your vote - Countdown to the European elections*. Nisan 2024 tarihinde <https://europa.eu/eurobarometer/screen/home> adresinden alındı.
- Euronews. (2022). *İsveç'te ilk defa aşırı sağın desteğiyle Başbakan olan Ulf Kristersson kimdir?* Mayıs 2024 tarihinde Euronews: <https://tr.euronews.com/2022/10/17/isvecte-ilk-defa-asiri-sagin-destegiyle-basbakan-olan-ulf-kristersson-kimdir> adresinden alındı.
- European Conservatives and Reformists Group. (t.y.). *Our Work-Economy Policy*. Mayıs 2024 tarihinde European Conservatives and Reformists Group: <https://www.ecrcor.eu/comission/3-economic-policy> adresinden alındı.
- European Conservatives and Reformists. (2024). *The European project can only succeed with a strong NATO*. Mayıs 2024 tarihinde European Conservatives and Reformists: https://ecrgroup.eu/article/the_european_project_can_only_succeed_with_a_strong_nato adresinden alındı.
- European Conservatives and Reformists. (t.y.). *Family and Life*. Mayıs 2024 tarihinde European Conservatives and Reformists: https://ecrgroup.eu/campaign/family_and_life adresinden alındı.
- European Conservatives and Reformists. (t.y.). *Respecting the Rights & Sovereignty of Member States*. Mayıs 2024 tarihinde European Conservatives and Reformists: https://ecrgroup.eu/vision/Respecting_rights_sovereignty_member_states adresinden alındı.
- European Conservatives and Reformists. (t.y.). *Visions for Europe- Improving the Union's Efficiency and Effectiveness*. Mayıs 2024 tarihinde European Conservatives and Reformists: https://ecrgroup.eu/vision/improving_efficiency_effectiveness1 adresinden alındı.
- European Greens. (t.y.). *Europe and democracy*. Mayıs 2024 tarihinde European Greens: <https://europeangreens.eu/positions/europe-democracy/> adresinden alındı.

- European Greens. (t.y.). *Foreign and Security Policy*. Mayıs 2024 tarihinde European Greens: <https://european-greens.eu/positions/foreign-security-policy/> adresinden alındı.
- European Parliament. (1986). *Resolution on the Single European Act*. Mayıs 2024 tarihinde European Parliament: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/files/in-the-past/ep-and-treaties/single-european-act/en-resolution-on-the-single-european-act-19861211.pdf> adresinden alındı.
- European Parliament. (1992). *Resolution on the Results of the Intergovernmental Conferences*. Mayıs 2024 tarihinde European Parliament: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/files/in-the-past/ep-and-treaties/maastricht-treaty/en-resolution-on-the-results-of-the-intergovernmental-conference-19920407.pdf> adresinden alındı.
- European Parliament. (1996). *Resolution on the Amsterdam Treaty*. Mayıs 2024 tarihinde European Parliament: https://www.europarl.europa.eu/enlargement/positionep/resolutions/191197_en.htm adresinden alındı.
- European Parliament. (2009). *The Treaty of Lisbon*. Nisan 2024 tarihinde Fact Sheets on the European Union: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/5/the-treaty-of-lisbon#:~:text=The%20Treaty%20of%20Lisbon%20formally,general%20political%20directions%20and%20priorities> adresinden alındı.
- European Parliament. (2019). *2019 European elections: Record turnout driven by young people*. Nisan 2024 tarihinde European Parliament: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20190923IPR61602/2019-european-elections-record-turnout-driven-by-young-people> adresinden alındı.
- European Parliament. (2021). *The Repression of the Opposition in Turkey, Specifically HDP (debate). Verbatim Report of Proceedings*. Strasbourg. Mayıs 2024 tarihinde https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/CRE-9-2021-07-06-ITM-011_EN.html#top adresinden alındı.
- European Parliament. (2023). *2022 Report on Türkiye (debate). Verbatim Report of Proceedings*. Strasbourg. Mayıs 2024 tarihinde https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/CRE-9-2023-09-12-ITM-019_EN.html adresinden alındı.
- European Parliament. (2023). *2024 European elections: 15 additional seats divided between 12 countries*. Nisan 2024 tarihinde News-European Parliament: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230911IPR04910/2024-european-elections-15-additional-seats-divided-between-12-countries> adresinden alındı.
- European Parliament. (2023). *Distribution of seats in the European Parliament*. Nisan 2024 tarihinde European Parliament: https://www.europarl.europa.eu/infographic/meps-seats/index_en.html adresinden alındı.
- European Parliament. (2024). *Eurovision Debate 2024 (produced television program) - Eurovision debate between the lead candidates for the Commission presidency*. Mayıs 2024 tarihinde European Parliament Multimedia Centre: https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/eurovision-debate-2024-produced-television-program-eurovision-debate-between-the-lead-candidates-for-the-commission-presidency_l255239 adresinden alındı.
- European Parliament. (t.y.). *Browse table-MEPs by Member State and political group*. Nisan 2024 tarihinde European Parliament: <https://www.europarl.europa.eu/meps/en/search/table> adresinden alındı.

- European Parliament. (t.y.). *European Parliament*. Nisan 2024 tarihinde European Parliament: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-parliament_en adresinden alındı.
- European Parliament. (t.y.). *MEP's of European Parliament*. Mayıs 2024 tarihinde European Parliament: <https://www.europarl.europa.eu/meps/en/search/advanced?name=&countryCode=&bodyType=OTH&bodyReferenceNum=625> adresinden alındı.
- European People's Party. (2017). *EPP Group Position Paper on making Europe fit for the 21st century*. Nisan 2024 tarihinde European People's Party: <https://www.eppgroup.eu/newsroom/epp-group-position-paper-on-making-europe-fit-for-the-21st-century> adresinden alındı.
- European People's Party. (2019). *EPP Manifesto 2019-"Let's open the next chapter for Europe together"*. Nisan 2024 tarihinde European People's Party: <https://www.epp.eu/papers/epp-manifesto/> adresinden alındı.
- European People's Party. (2021). *EPP Group Position Paper on Social Policy*. Nisan 2024 tarihinde European People's Party: <https://www.eppgroup.eu/newsroom/epp-group-position-paper-on-social-policy> adresinden alındı.
- European People's Party. (t.y.). *Economic and Monetary Affairs*. Nisan 2024 tarihinde European People's Party: <https://www.eppgroup.eu/what-we-do/economy-jobs-the-environment/economic-and-monetary-affairs> adresinden alındı.
- European People's Party. (t.y.). *Parties & Partners*. European People's Party: <https://www.epp.eu/parties-and-partners> adresinden alındı.
- European Union. (2024). *European Union Election Results 2019-2024*. European Union: <https://results.elections.europa.eu/en/european-results/2019-2024/outgoing-parliament/> adresinden alındı.
- European Union. (2024). *European Union Elections' Turnout by Year*. European Union Election Results. adresinden alındı.
- Foggia Today. (2022). *La deputata foggiana Rosa Menga ha scelto il suo nuovo partito: l'ex Cinquestelle passa a Europa Verde*. Mayıs 2024 tarihinde Foggia Today: <https://www.foggiatoday.it/politica/ex-m5s-foggia-rosa-menga-aderisce-europa-verde-camera.html> adresinden alındı.
- Fortuna, G. (2019). *EU-Parlamentsausschüsse: Rechtskonservative erneut abgelehnt; Streit mit PiS droht*. Mayıs 2024 tarihinde Euractiv: https://www.euractiv.de/section/europawahlen/news/eu-parlamentsausschuesse-rechtskonservative-erneut-abgelehnt-streit-mit-pis-droht/?_ga=2.49043942.1370959671.1715090546-1045712458.1715090546 adresinden alındı.
- Goleanu, L. (2024). *Future EU Enlargement Must Be Accompanied By A Revision of the Treaties And Of The Institutional Setup*. Nisan 2024 tarihinde Renew Europe: <https://www.reneweuropengroup.eu/news/2024-02-29/future-eu-enlargement-must-be-accompanied-by-a-revision-of-the-treaties-and-of-the-institutional-setup> adresinden alındı.
- Graham, S. (2024). *German Chancellor Scholz warns next European Commission president against courting far-right support*. Mayıs 2024 tarihinde ABC News: <https://abcnews.go.com/International/wireStory/german-chancellor-scholz-warns-european-commission-president-courting-110534865> adresinden alındı.
- Griera, M. (2024). *Italy's centre-right wants Meloni in EPP*. Mayıs 2024 tarihinde Euractiv: <https://www.euractiv.com/section/elections/news/italys-centre-right-wants-meloni-in-epp/> adresinden alındı.

- Griera, M. ve Alipour, N. (2024). *EU Greens' manifesto: A 'Social' Green Deal and embrace of NATO*. Euractiv: <https://www.euractiv.com/section/elections/news/eu-greens-manifesto-a-social-green-deal-and-embrace-of-nato/> adresinden alındı.
- Grimm, D. ve Beaud, O. (2015). Démocratie européenne: les raisons de la défiance. *Esprit*, 83-94. <https://www.cairn.info/revue-esprit-2015-7-page-83.htm> adresinden alındı.
- Groupe d'Etudes Géopolitiques. (t.y.). *Spelling out the European center-right's dilemma: Renewal of the Grand coalition or National-Conservative Alliance?* Mayıs 2024 tarihinde Groupe d'Etudes Géopolitiques: <https://geopolitique.eu/en/2023/06/19/spelling-out-the-european-center-rights-dilemma-renewal-of-the-grand-coalition-or-national-conservative-alliance/> adresinden alındı.
- Herszenhorn, D. (2019). *Mainstream parties block Euroskeptics from top Parliament posts*. Mayıs 2024 tarihinde Politico: <https://www.politico.eu/article/mainstream-parties-block-euroskeptics-from-top-parliament-posts/> adresinden alındı.
- Hıdır, Ö. (2020). *Macron'un İslam'a yönelik hezeyanları*. Mayıs 2024 tarihinde Anadolu Ajansı: <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/macron-un-islam-a-yonelik-hezeyanlari/1999725#> adresinden alındı.
- Hobolt, S. B., Popa, S., Van der Brug, W. ve Schmitt, H. (2022). The Brexit deterrent? How member state exit shapes public support for the European Union. *European Union Politics*, 12(1), 100-119. DOI: 10.1177/14651165211032766
- Hublet, F. (t.y.). *Spelling out the European center-right's dilemma: Renewal of the Grand coalition or National-Conservative Alliance?* Mayıs 2024 tarihinde Groupe d'Etudes Géopolitiques: <https://geopolitique.eu/en/2023/06/19/spelling-out-the-european-center-rights-dilemma-renewal-of-the-grand-coalition-or-national-conservative-alliance/> adresinden alındı.
- Identity and Democracy Party. (t.y.). *Program*. Mayıs 2024 tarihinde Identity and Democracy Party: <https://id-party.eu/program> adresinden alındı.
- International Idea. (t.y.). *Voter Turnout Database European Union*. Nisan 2024 tarihinde International Idea: https://www.idea.int/data-tools/data/question-region?question_id=9188&political_entity=142733&database_theme=293 adresinden alındı.
- Irvine, E. (2016). *Manfred Weber: 'Turkey is an important partner, a neighbour of the EU'*. Nisan 2024 tarihinde France24: <https://www.france24.com/en/20160312-talking-europe-manfred-weber-eu-migrants-turkey-deal-greece-brexit> adresinden alındı.
- Israel, S. (2024). *Geert Wilders struggles to find coalition partners in the Netherlands*. Mayıs 2024 tarihinde Table Europe: <https://table.media/en/europe/analyse/difficult-partner-search-for-geert-wilders/> adresinden alındı.
- Jones, M. G. (2024). *'Useless': European conservatives refuse to field lead candidate in June's election*. Mayıs 2024 tarihinde Euronews: <https://www.euronews.com/my-europe/2024/04/24/useless-european-conservatives-refuse-to-field-lead-candidate-in-junes-election> adresinden alındı.
- Kauffmann, S. (2022). *Malédiction, le gazoduc Nord Stream 2 illustre l'ambivalence d'une partie des Européens sur l'arme des sanctions contre la Russie*. Nisan 2024 tarihinde Le Monde: <https://www.lemonde.fr/idees/article/2022/01/19/malediction-le-gazoduc-nord-stream-2-illustre->

l-ambivalence-d-une-partie-des-europeens-sur-l-arme-des-sanctions-contre-la-russie_6110047_3232.html adresinden alındı.

Kirby, P. ve Holligan, A. (2023). *Dutch election: Anti-Islam populist Geert Wilders wins dramatic victory*. Mayıs 2024 tarihinde BBC News: <https://www.bbc.com/news/world-europe-67504272> adresinden alındı.

Krouwel, A. (2003). Otto Kirchheimer and the Catch-All Party. *West European Politics*, 26(2), 23-40. DOI: 10.1080/01402380512331341091

Lagodinsky, S. (2022). *Sergey Lagodinsky Status*. Mayıs 2024 tarihinde X: <https://x.com/SLagodinsky/status/1593289584988884992> adresinden alındı.

Menendez, L. B. ve Earle, E. (2019). *Towards a Progressive Trade Politics in the European Union*. Mayıs 2024 tarihinde The European United Left-Nordic Green Left: <https://left.eu/content/uploads/2019/05/Towards-a-Progressive-Trade-Politics-for-the-EU-report-2019.pdf> adresinden alındı.

Muzikárová, S. (2024). *Faced with China, Central Europe's automotive sector is playing catchup*. Mayıs 2024 tarihinde Euronews: <https://www.euronews.com/next/2024/02/22/faced-with-china-central-europes-automotive-sector-is-playing-catchup> adresinden alındı.

Oleart, Á. (2019). *The European (DIS) United Left (GUE-NGL) and European Integration: The Unresolved Paradox Continues In The 2019 EU Elections*. Mayıs 2024 tarihinde Open EU Debate: <https://openeudebate.eu/the-european-disunited-left-gue-ngl-and-european-integration/> adresinden alındı.

Ondarza, N. V. (2024). Mayıs 2024 tarihinde X: <https://x.com/NvOndarza/status/1793182399544652172> adresinden alındı.

Pascale, F. (2022). *Euractiv*. Mayıs 2024 tarihinde Brothers of Italy MEP: No way for ECR and ID to merge: <https://www.euractiv.com/section/eu-priorities-2020/news/brothers-of-italy-mep-no-way-for-ecr-and-id-to-merge-in-one-group/> adresinden alındı.

Perspektif. (2023). *Göç Yasası: Le Pen'in Kendisi Muhalefette Fikirleri İktidarda*. Mayıs 2024 tarihinde Perspektif: <https://perspektif.eu/2023/12/20/goc-yasasi-le-penin-kendisi-muhalefette-fikirleri-iktidarda/> adresinden alındı.

Piattoni, S. ve Verzichelli, L. (2019). Revisiting Transnational European Consociationalism: The European Union a Decade After Lisbon. *Swiss Political Science Review*, 25(4), 498-518. Mayıs 2024 tarihinde alındı.

Pitchers, C. ve Koutsokosta, E. (2020). *EU needs action not words against Turkey, says Manfred Weber*. Nisan 2024 tarihinde Euronews: <https://www.euronews.com/my-europe/2020/10/27/eu-needs-action-not-words-against-turkey-says-manfred-weber> adresinden alındı.

Raunio, T. ve Wagner, W. (2020). Contestation over Development Policy in the European Parliament. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 59(1), 20-36. DOI: <https://doi.org/10.1111/jcms.13138>

Renew Europe. (2023). *Türkiye: The EU Should Find A New Format to Cooperate With Ankara and Abandon Accession Talks*. Mayıs 2024 tarihinde Renew Europe: <https://www.reneweuropengroup.eu/news/2023-09-13/turkiye-the-eu-should-find-a-new-format-to-cooperate-with-ankara-and-abandon-accession-talks> adresinden alındı.

Renew Europe. (t.y.). *A Stronger Europe in a Changing World*. Nisan 2024 tarihinde Renew Europe: <https://www.reneweuropengroup.eu/what-we-stand-for/a-stronger-europe-in-a-changing-world> adresinden alındı.

- Renew Europe. (t.y.). *Creating A Thriving Economy and Opportunities for All*. Nisan 2024 tarihinde Renew Europe: <https://www.reneweuropegroup.eu/what-we-stand-for/a-stronger-economy-and-opportunity-for-all> adresinden alındı.
- Renew Europe. (t.y.). *Priorities 2019-2024: Our Vision to Renew Europe-From Reflection to Action*. Nisan 2024 tarihinde Renew Europe: <https://www.reneweuropegroup.eu/priorities> adresinden alındı.
- Riera, P. ve Pastor, M. (t.y.). Cordons sanitaires or tainted coalitions? The electoral consequences of populist participation in government. *Sage Journals*, 28(5), 889-902. DOI: <https://doi.org/10.1177/135406882110265>
- Santis, G. D. (2022). *En Europe, le cordon sanitaire contre l'extrême droite a sauté*. Mayıs 2024 tarihinde L'Humanité: <https://www.humanite.fr/monde/italie/en-europe-le-cordon-sanitaire-contre-lextreme-droite-a-saute-767171> adresinden alındı.
- Seçkin, B. (2022). *İtalya'da aşırı sağcı Meloni, sağ koalisyona hükümetini kurdu*. Mayıs 2024 tarihinde Anadolu Ajansı: <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/italyada-asiri-sagci-meloni-sag-koalisyon-hukümetini-kurdu/2717876> adresinden alındı.
- Servent, A. R. (2019). The European Parliament after the 2019 Elections: Testing the Boundaries of the 'Cordon Sanitaire'. *Journal of Contemporary European Research*, 15(4), 331-342. DOI: <https://doi.org/10.30950/jcer.v15i4.1121>
- Sipma, T. ve Berning, C. (2021). Economic conditions and populist radical right voting: The role of issue salience. *Electoral Studies*, 74. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2021.102416>
- Socialist and Democrats. (t.y.). *Our priorities*. Nisan 2024 tarihinde Socialist and Democrats (S&D): <https://www.socialistsanddemocrats.eu/what-we-stand-for/our-priorities> adresinden alındı.
- Socialists and Democrats. (2019). *Erdogan should understand the message: In Istanbul, people have voted for democracy and better living conditions*. Nisan 2024 tarihinde Socialists and Democrats (S&D): <https://www.socialistsanddemocrats.eu/newsroom/erdogan-should-understand-message-istanbul-people-have-voted-democracy-and-better-living> adresinden alındı.
- Socialists and Democrats. (2023). *Promoting freedom, democracy, and prosperity on our continent - the S&Ds welcome the new EU enlargement momentum*. Nisan 2024 tarihinde Socialists and Democrats (S&D): <https://www.socialistsanddemocrats.eu/newsroom/promoting-freedom-democracy-and-prosperity-our-continent-sds-welcome-new-eu-enlargement> adresinden alındı.
- Socialists and Democrats. (t.y.). *Committee on Economic and Monetary Affairs*. Nisan 2024 tarihinde Socialists and Democrats (S&D): <https://www.socialistsanddemocrats.eu/committees/committee-economic-and-monetary-affairs> adresinden alındı.
- Socialists and Democrats. (t.y.). *Committee on Employment and Social Affairs*. Nisan 2024 tarihinde Socialists and Democrats (S&D): <https://www.socialistsanddemocrats.eu/committees/committee-employment-and-social-affairs> adresinden alındı.
- Socialists and Democrats. (t.y.). *Our foreign affairs work*. Nisan 2024 tarihinde Socialists and Democrats (S&D): <https://www.socialistsanddemocrats.eu/committees/committee-foreign-affairs> adresinden alındı.
- Socialists and Democrats. (t.y.). *Social and labour rights for all EU citizens*. Nisan 2024 tarihinde Socialists and Democrats (S&D): <https://www.socialistsanddemocrats.eu/content/social-and-labour-rights-all-eu-citizens> adresinden alındı.

- Stone, J. (2019). *'This is not democracy': European parliament unites to condemn selection of new EU Commission president behind closed doors*. Nisan 2024 tarihinde The Independent: <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/european-commission-president-ursula-von-der-leyen-juncker-eu-parliament-a8987841.html> adresinden alındı.
- Stratulat, C. ve Kocsis, L. (2024). *The European Parliament elections 2024: Getting more jitters from the mainstream than the far-right*. European Policy Center. Mayıs 2024 tarihinde https://epc.eu/content/EP_elections_DP_v3.pdf adresinden alındı.
- Teffer, P. (2019). *Deal on EP vice-presidents divides new liberal group*. Mayıs 2024 tarihinde euobserver: <https://euobserver.com/institutional/145366> adresinden alındı.
- The Brussels Times Newsroom. (2024). *ECR lurches further to far-right after welcoming Eric Zemmour's party*. Mayıs 2024 tarihinde The Brussels Times: <https://www.brusselstimes.com/914766/ecr-lurches-further-to-the-far-right-by-welcoming-eric-zemmours-party> adresinden alındı.
- The European Free Alliance in the European Parliament. (t.y.). *EFA Group Active Report 2019-2024*. Mayıs 2024 tarihinde <https://extranet.greens-efa.eu/public/media/file/1/8746> adresinden alındı.
- The European Parliament Directorate-General for Communication Public Opinion Monitoring Unit. (2019). *The 2019 Post-Electoral Survey- Have European Elecitons Entered A New Dimension?* Nisan 2024 tarihinde <https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/files/be-heard/eurobarometer/2019/post-election-survey-2019-complete-results/report/en-post-election-survey-2019-report.pdf> adresinden alındı.
- The European People's. (t.y.). *Position papers*. Nisan 2024 tarihinde The European People's: <https://www.eppgroup.eu/what-we-stand-for/our-position/position-papers/categories/foreign-affairs> adresinden alındı.
- The European United Left-Nordic Green Left. (2016). *Peace, Human Rights, Solidarity and Justice*. Mayıs 2024 tarihinde The Left In The European Parliament: <https://left.eu/issues/peace-human-rights-solidarity-and-justice/> adresinden alındı.
- The Greens/EFA. (2016). *EU-Turkey: The Answer Is More Democracy*. Mayıs 2024 tarihinde The Greens/EFA: <https://www.greens-efa.eu/en/article/news/eu-turkey-the-answer-is-more-democracy> adresinden alındı.
- The Greens/EFA. (2018). *The EU-Turkey Statement and The Greek Hotspots*. Mayıs 2024 tarihinde The Greens/EFA: <https://www.greens-efa.eu/en/article/study/the-eu-turkey-statement-and-the-greek-hotspots> adresinden alındı.
- The Greens/EFA. (2021). *Turkey Debate: Quote From Sergey Lagodinsky*. Mayıs 2024 tarihinde The Greens/EFA: <https://www.greens-efa.eu/fr/article/press/turkey-debate-quote-from-sergey-lagodinsky> adresinden alındı.
- The Greens/EFA. (t.y.). *Who We Are*. Mayıs 2024 tarihinde The Greens/EFA: <https://www.greens-efa.eu/en/who-we-are> adresinden alındı.
- The Identity and Democracy. (2022). *ID Group Press Release - Qatargate*. Mayıs 2024 tarihinde The Identity and Democracy: <https://www.idgroup.eu/qatargate> adresinden alındı.
- The Left In The European Parliament. (2017). *GUE/NGL group unanimous in opposing plans to militarise EU*. Mayıs 2024 tarihinde The Left In The European Parliament: <https://left.eu/gue-ngl-group-unanimous-in-opposing-plans-to-militarise-eu/> adresinden alındı.

- The Left In The European Parliament. (2021). *EU-Turkey 'positive agenda' has failed*. Mayıs 2024 tarihinde The Left In The European Parliament: <https://left.eu/eu-turkey-positive-agenda-has-failed/> adresinden alındı.
- The Left In The European Parliament. (2024). *Palestine: the right to exist*. Mayıs 2024 tarihinde The Left In The European Parliament: <https://left.eu/events/palestine-the-right-to-exist/> adresinden alındı.
- The Left In The European Parliament. (t.y.). *Economic Justice*. Mayıs 2024 tarihinde The Left In The European Parliament: <https://left.eu/economic-justice-2/> adresinden alındı.
- The Left In The European Parliament. (t.y.). *Rights & Liberties*. Mayıs 2024 tarihinde The Left In The European Parliament: <https://left.eu/rights-liberties/> adresinden alındı.
- Vayrynen, R. (1972). Analysis of Party Systems by Concentration, Fractionalization, and Entropy Measures. *Scandinavian Political Studies*, 7, 137-155. Mayıs 2024 tarihinde https://tidsskrift.dk/scandinavian_political_studies/article/view/32250 adresinden alındı.
- Vijesti. (2023). *EU and Turkey after the elections: It remains tense*. Nisan 2024 tarihinde Vijesti: <https://en.vijesti.me/world/Europe/658704/The-EU-and-Turkey-remain-tense-after-the-elections> adresinden alındı.
- Walsh, A. (2019). *European lawmakers condemn Turkish operation in Syria*. Mayıs 2024 tarihinde Deutsche Welle: <https://www.dw.com/en/european-lawmakers-condemn-turkish-operation-in-syria/a-50943692> adresinden alındı.
- Zmušková, B. (2023). *EPP backs Slovak party despite leader's anti LGBT remarks*. Nisan 2024 tarihinde Euractiv: <https://www.euractiv.com/section/politics/news/epp-backs-slovak-party-despite-leaders-anti%E2%80%90lgbt-remarks/> adresinden alındı.

RA -
POR

**2024 AVRUPA
PARLAMENTOSU
SEÇİMLERİ**
MAYIS 2024